

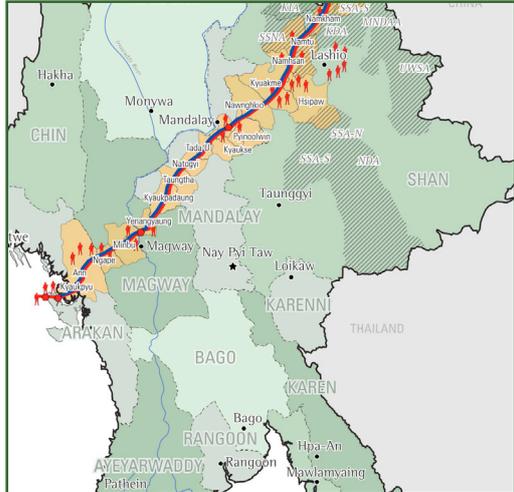
မြန်မာ-တရုတ် ပိုက်လိုင်းများ

လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများ၊ တည်ဆဲဥပဒေများနှင့် နိုင်ငံ၏ ဘဏ္ဍာဝင်ငွေကို လျှို့ဝှက် ထားမှု

အကြောင်းအရာခေါင်းစဉ်များ

- ၀ နိဒါန်း
- ၂ ပိုက်လိုင်းလမ်းကြောင်း၊ ပါဝင်ပတ်သက်နေသော ကုမ္ပဏီများနှင့် ယနေ့အထိ ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်း လုပ်ဆောင်ချက်များ (နောက်ဆုံးရသတင်းအချက်အလက်များ)
- ၃ စီမံကိန်းလုပ်ငန်း လုံခြုံရေး
- ၄ မှတ်တမ်းဝင် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ၊ နိုင်ငံတကာနှင့်ပြည်တွင်းဥပဒေ စံချိန်စံညွှန်းများ (နောက်ဆုံးအခြေ အနေ)
- ၅ ပြန်လည်ကုစားပေးမှုများ ရရှိရေး
- ၆ သက်ရောက်ရှိခတ်မှု အကဲဖြတ်ချက်များနှင့် လိုအပ်သလို ကြီးပမ်းဆောင်ရွက်ပေးရမည့်လုပ်ငန်းများ
- ၇ လူမျိုးရေး တင်းမာမှုများကို ပိုမိုပြင်းထန်စေခြင်း (တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားရာနယ်မြေတွင်း၌ စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်နေခြင်း)
- ၈ နိုင်ငံဘဏ္ဍာဝင်ငွေ ရှာခြင်းနှင့် ဝင်ငွေစီမံအုပ်ချုပ်ခြင်း
- ၉ လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့် အကြံပြုချက်များ

ဤအကျဉ်းချုပ် အစီရင်ခံစာသည် မြန်မာ-တရုတ် ဓာတ်ငွေနှင့် ရေနံပိုက်လိုင်းများနှင့် ပတ်သက်သော နောက်ဆုံးသတင်း အချက်အလက်များကို တင်ပြထားပါသည်။ မူလ လေ့လာတွေ့ရှိထားသော အချက်အလက်များ၊ အပြင်သို့ ပေါက်ကြား လာသော စာရွက်စာတမ်းများ၊ အများသိရှိနိုင်သော သတင်းအချက်အလက်များကို အသုံးပြုကာ ပိုက်လိုင်းများနှင့် ပတ်သက်၍ နိုင်ငံတကာ ကော်ပိုရေးရှင်းကြီးများ၏ တာဝန်ရှိပုံ၊ တာဝန်ယူ တာဝန်ခံမှု ရှိမည့်အခြေအနေကို နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများနှင့် စံချိန်စံညွှန်းများ၊ မြန်မာနိုင်ငံ ဥပဒေများနှင့် အညီ ပိုင်းခြား သုံးသပ်ပြထားပါသည်။ ဆိုးကျိုးများကို မည်သို့ လျော့ပါးစေသင့်ကြောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပြည်သူတို့၏ အကျိုးကို မည်သို့ တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးသင့်ကြောင်း တို့ကို ဆွေးနွေးတင်ပြထားပြီး၊ အဓိက အားဖြင့် ပါဝင်ပတ်သက်နေသူများအတွက်လည်း လက်တွေ့ဆောင်ရွက်၍ ရနိုင် သော အကြံပြုချက်များ ဖော်ပြထားပါသည်။

ပုံအပြည့်အစုံကို စာမျက်နှာ(၅)တွင်ကြည့်ပါ

၁။ နိဒါန်း

မြန်မာနိုင်ငံသည် ရှုပ်ထွေးနက်နဲသော လူမှုရေးနှင့် နိုင်ငံရေး ပြောင်းလဲမှုများကို ကြုံတွေ့နေရလျက် ရှိသည်။ အငြင်းပွား ဖွယ်ရာ အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲများကို (၂၀၁၀) ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလတွင် ကျင်းပပြီးနောက်တွင်၊ ဒီမိုကရေစီရေး အတိုက် အခံ ခေါင်းဆောင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် နိုင်ငံရေး အကျဉ်းကျမှုမှ နေ၍ လွတ်လာခဲ့သည်။ နှစ်ပေါင်း (၂၂) နှစ် အတွင်း ပထမဦးဆုံးသော ဥပဒေပြုလွှတ်တော်ကို (၂၀၁၁) ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလတွင် စတင်ကျင်းပခဲ့ပြီး၊ သည့်နောက်တွင် စစ်တပ်ထိပ်ပိုင်း၌

ရာထူးအပြောင်းအလဲများ ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ စစ်တပ်သည် နိုင်ငံရေးစနစ်သစ်မှာ စိုးမိုးနေလိမ့်မည်ဟု အများက မြင်နေမြဲ မြင်လျက်ရှိနေပြီး၊ အာဏာပိုင်တို့က ၎င်းတို့စိတ်ကြိုက် လက်တဆုပ်စာ လူစုလေးအကျိုးအတွက် အခရာကျသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို ပုဂ္ဂလိကပိုင်အဖြစ်သို့ လွှဲပြောင်းလိုက်ပြီး ဖြစ်သည်။ အနောက်တိုင်း စီးပွားရေး ဒဏ်ခတ်ပိတ်ဆို့မှုများ၏ ထိရောက်မှု နှင့်ပတ်သက်၍ နိုင်ငံတကာ ငြင်းခုံဆွေးနွေးမှုများ ဆက်လက် ဖြစ်ပွားနေစဉ်မှာပင် တိုင်းပြည်၏ စွမ်းအင်ကဏ္ဍတွင် အာရှမှ ပုဂ္ဂလိကပိုင်နှင့် အစိုးရပိုင် ကုမ္ပဏီ များ အများဆုံးပါဝင်သော နိုင်ငံခြားတိုက်ရိုက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ (foreign direct investment) သိသိသာသာကြီး တိုးတက်လာနေခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့ပိုင်းတွင် လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲများ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေလျက်ရှိပြီး၊ မြန်မာ စစ်အစိုးရနှင့် လူမျိုးစု လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အများ အပြားတို့၏ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူချက်များ လိပ်ခဲတည်းလည်း ဖြစ်နေကြသည်။ နိုင်ငံတစ်လုံးတွင် လူ့အခွင့် အရေးအခြေအနေသည် ပို၍ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာခဲ့ခြင်း မရှိချေ။

ဤအကျဉ်းချုပ် အစီရင်ခံစာသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများနှင့် ပတ်သက်သော သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာနှင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အပိုင်းများကို EarthRights International ၏ အထူးပြု လေ့လာသော အစီရင်ခံစာများ အနက် ပထမဦးဆုံး အစီရင်ခံစာ ဖြစ်ပါသည်။

မာတိက

Broken Ethics, The Norwegian Government's Investments in Oil and Gas Companies Operating in Burma (Myanmar), EarthRights International (2010)

Corridor of Power, China's Trans-Burma Oil and Gas Pipelines, The Shwe Gas Movement (2009)

A Governance Gap, The Failure of the Korean Government to hold Korean Corporations Accountable to the OECD Guidelines for Multinational Enterprises Regarding Violations in Burma, EarthRights International (2009)

Report to the South Korean National Contact Point Regarding Daewoo International and Korean Gas Corporation, EarthRights International (2008)

Supply and Command, Natural Gas Development in Western Burma Set to Entrench Military Rule, The Shwe Gas Movement (2006)

The Shwe Gas Bulletin, Arakan Oil Watch

Dodgy Deals, Shwe Gas and Pipeline Projects - Myanmar, BankTrack

ဤအစီရင်ခံစာသည် မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်း (MOGE)၊ မြန်မာ ကုမ္ပဏီများ၊ မြန်မာအစိုးရ၏ လုံခြုံရေး တပ်များနှင့် ပူးပေါင်းလျက် အဓိကအားဖြင့် တရုတ်၊ တောင်ကိုရီးယား၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံတို့၏ နိုင်ငံစုံ ကော်ပိုရေးရှင်းကြီးများ ပူးပေါင်း လုပ်ကိုင်နေကြသော မြန်မာနိုင်ငံရှိ အကြီးဆုံး စွမ်းအင် စီမံကိန်းလုပ်ငန်းကြီး (၂) ခု၏ သက်ရောက်ရှိကိစ္စတရားများ အကြောင်းကို အဓိကထားတင်ပြပါသည်။

ဤစီမံကိန်းလုပ်ငန်းကြီးများမှာ ရွှေ သဘာဝဓာတ်ငွေ့ စီမံကိန်းလုပ်ငန်းနှင့် မြန်မာ-တရုတ် ရေနံပို့ဆောင်ရေးပိုက်လိုင်း စီမံကိန်းလုပ်ငန်းတို့ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ဤနေရာ၌ “မြန်မာ-တရုတ် ပိုက်လိုင်း များ” ဟု ရည်ညွှန်းဖော်ပြပါမည်။ ဤပိုက်လိုင်းများသည် မြန်မာနိုင်ငံမှ သဘာဝဓာတ်ငွေ့များနှင့် အရှေ့ အလယ်ပိုင်း၊ အာဖရိကတို့မှ ရေနံတို့ကို မြန်မာနိုင်ငံမှ ဖြတ်လျက် တရုတ်ပြည်သို့ ပို့ ဆောင်မည့်လမ်းကြောင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤရောမ ပိုက်လိုင်းကြီးများသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်နယ် (၂) ခုဖြစ်သော ရခိုင်ပြည်နယ်၊ ရှမ်းပြည်နယ်နှင့် တိုင်း (၂) တိုင်းဖြစ်သော မကွေးတိုင်း၊ မန္တလေးတိုင်းတို့ရှိ တောင်ထူထပ်သော တောင်တန်းများ၊ ခြောက်သွေ့ လွင်ပြင်များ၊ မြစ်များ၊ သစ်တောများ နှင့် မြန်မာလူမျိုးစုနှင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ နေထိုင်ရာ ကျေးရွာများနှင့် မြို့များကို ဖြတ်သန်းသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။ ယခု အခါ၌ ပိုက်လိုင်းကြီးများကို ဆောက်လုပ်နေဆဲ ဖြစ်ပြီး၊ အဓိကအားဖြင့် တရုတ်ပြည်၏ ယူနန်ပြည်နယ် နှင့် အနောက် ပိုင်း ပြည်နယ်များရှိ စက်မှုလုပ်ငန်းများနှင့် သုံးစွဲသူများသို့ သဘာဝဓာတ်ငွေ့များ ပို့ ဆောင်ပေးမည် ဖြစ်ပြီး၊ မြန်မာအစိုးရ အဖို့ မှု ဒေါ်လာဘီလျံနှင့် ချီ၍ ဝင်ငွေရရှိစေမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဤအစီရင်ခံစာသည် လူ့အခွင့်အရေးအပေါ် ပိုက်လိုင်းများ၏ ဆိုးကျိုးရှိကိစ္စတရားများကို မှတ်တမ်းပြုလုပ်လည်းကောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းပိုင်းတွင် စုံစမ်းသိရှိရမှု များကိုအသုံးပြုလုပ်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ထားသော မူလသုတေသန တွေ့ ရှိချက်များအပြင်၊ EarthRights အဖွဲ့နှင့် လုပ်ဖော်ကိုင်ဘက် အဖွဲ့အစည်းများရရှိထားသော ပေါက်ကြားစာရွက်စာတမ်း များကိုလည်း တင်ပြထားပါသည်။

ဤစီမံကိန်းလုပ်ငန်းများနှင့်ပတ်သက်၍

နိုင်ငံတကာဥပဒေများ၊ ပြည်တွင်း ဥပဒေများနှင့် ဆန့်ကျင်ကာ နေရာအနှံ့အပြားမှာ မြေယာသိမ်းယူမှုများ လုပ်ခြင်း၊ ထိခိုက်ခံရသော ကျေးရွာများနှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်မှု မရှိခြင်း၊ ထိုကျေးရွာများ၏ ခွင့်ပြုချက် မယူခဲ့ခြင်းတို့အပြင် အတင်းအဓမ္မ လုပ်အားစေခိုင်းမှုနှင့် အခြားသော လူ့အခွင့် အရေး ချိုးဖောက်မှုကြီးများကိုလည်း EarthRights အဖွဲ့က လေ့လာတွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။ EarthRights အဖွဲ့သည် ဤသို့ မတော်မတရားမှုများတွင် ကုမ္ပဏီများနှင့် အဖွဲ့ အစည်းများ စုပေါင်း ပါဝင်ပတ်သက်နေကြောင်း အထောက်အထားများကို လည်း ဖော်ပြထားပါသည်။ ထို့အပြင် ဤစီမံကိန်းလုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်သော ကုမ္ပဏီများသည် နိုင်ငံတကာ သတ်မှတ် ထားသော အဓိက စံချိန်စံညွှန်းများကို လိုက်နာခြင်း မရှိခဲ့ရာ၊ ၎င်းတို့သည် ဤတိုင်းပြည်မှာ လုပ်ငန်း လုပ်ဆောင်ရေး အတွက် အများပြည်သူတို့၏ ခွင့်ပြုချက်ကို ရယူရန် ပျက်ကွက်ခဲ့ကြောင်းကိုလည်း လေ့လာချက်က ဖော်ပြထားပါသည်။

အသစ်ရရှိထားသော ထောက်အထားများအရ တွေ့ရှိရသည်မှာ စီမံကိန်းနယ်မြေရှိ ကျေးရွာများက ဤစီမံကိန်း လုပ်ငန်း များကို တစ်ခဲနက် ဆန့်ကျင်ကြသည်ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ ဤစီမံကိန်းလုပ်ငန်းများသည် လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခနှင့် တိုက်ရိုက် ဆက်စပ်မှု ရှိကြောင်း အထောက်အထားတွေ့ရှိ မထားသော်လည်း ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်း ရောက်ရှိသောကြောင့် ရှမ်း ပြည်နယ်မှာ တင်းမာမှုများ ပို၍ဆိုးရွားလာခဲ့ပြီး၊ မြန်မာစစ်အစိုးရနှင့် သက်ဆိုင်ရာနယ်မြေ များရှိ လူမျိုးစုလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များအကြားတွင် လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲများ ပြန်ဖြစ်လာနိုင်ဖွယ် ရှိနေပါသည်။ ယခုတလော၌ မြန်မာစစ်တပ်သည် တပ်သားသစ်များ အတင်းအကျပ် စုဆောင်းနေပြီး၊ စစ်တိုက်ခိုင်းရန် ကျေးရွာသားများကိုလည်း စစ်သင်တန်းများ ပေးနေ လျက်ရှိသည်။

လျှို့ဝှက်ထားသော ထုတ်လုပ်မှု ခွဲဝေရေး သဘောတူစာချုပ်များကို EarthRights အဖွဲ့က ရရှိထားပါသည်။ ဤစာချုပ် များတွင် ဒေါ်လာသန်းနှင့်ချီသော သဘောတူချက်များနှင့် ထုတ်လုပ်ရေး ဆုကြေးငွေများ ပါရှိပြီး၊ တရုတ်ပြည် အမျိုးသား လောင်စာဆီ ကော်ပိုရေးရှင်း (Chinese National Petroleum Corporation ["CNPC"]) က ကမ်းလွန်ရေနံနှင့် သဘာဝ ဓာတ်ငွေ့ တူးဖော်ရေး စီမံကိန်းလုပ်ငန်း (၂)

ခုမှာ ပါဝင်လုပ်ကိုင်ခွင့်ရရှိမှုနှင့်ပတ်သက်၍ မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝ ဓာတ်ငွေ့ လုပ်ငန်း (MOGE) ၏ အာဏာပိုင်များအား ဤဆုကြေးငွေများကို ပေးရမည် ဖြစ်သည်။ ဤစီမံကိန်းလုပ်ငန်းများသည် လောလောဆယ်၌ မြန်မာ-တရုတ် ပိုက်လိုင်းများနှင့် ဆက်စပ်ခြင်း မရှိသေးချေ။ ဤဆုကြေးငွေများ၏ ပမာဏနှင့် သဘော တူချက်များသည် ယခင်က ဖော်ပြခဲ့သည့် သဘာဝအရင်းအမြစ် တူးဖော်ရေး သဘောတူစာချုပ်များ နှင့် ကိုက်ညီနေပြီး၊ မြန်မာ-တရုတ် ပိုက်လိုင်းများဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်များ (ဤသဘောတူစာချုပ်များကို အများပြည်သူတို့ လေ့လာ ကြည့်ရှုခြင်း မပြုရအောင် လျှို့ဝှက်ထားဆဲ ရှိသည်) ကို ထင်ဟပ် ဖော်ပြနေဟန်ရှိသည်ဟု EarthRights က ယုံကြည်ပါ သည်။ သို့ဖြစ်ရာ မြန်မာ-တရုတ် ပိုက်လိုင်း စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများတွင် ဝင်ရောက်လုပ် ကိုင်သော ကုမ္ပဏီများသည် (MOGE) သို့ စုစုပေါင်း ဒေါ်လာသန်းပေါင်း ဆယ်ဂဏန်းနှင့် ချီ၍ ပေးပြီး လောက်ပြီ ဖြစ်ပါသည်။^၁

၎င်း၏ အတိတ်ကလုပ်ခဲ့သော လုပ်ရပ် များကိုကြည့်ပြီးပြောရပါလျှင် အုပ်စိုးသူ စစ်အစိုးရသည် မြန်မာ-တရုတ် ပိုက်လိုင်း များမှ ရရှိသော ဝင်ငွေအလုံးအရင်းကို တာဝန်ယူ တာဝန်ခံမှုရှိသော လုပ်ဟန်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရိုးသားပွင့်လင်းသော လုပ်ဟန်ဖြင့် လည်းကောင်း စီမံအုပ်ချုပ်နေသည် မဟုတ်ချေ။ သဘာဝဓာတ်ငွေ့ မှ ရရှိသော ဝင်ငွေများသည် စင်ကာပူရှိ ကိုယ်ပိုင် ဘဏ်ငွေစရင်းများထဲသို့ ဝင်သွားခဲ့ပုံအကြောင်းကို EarthRights က မှတ်တမ်းပြုစု ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်ရာ၊ မြန်မာ-တရုတ် ပိုက်လိုင်း များကိစ္စမှာလည်း အလားတူ မသမာမှုမျိုးကို ဖြစ်လာလိမ့်မည်ဟု ဆီလျော်စွာ မှတ်ယူနိုင်ပါသည်။^၂ သဘာဝအရင်း

၁ ထုတ်လုပ်မှု ခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာ လျှို့ဝှက်သဘောတူညီချက်ကို *EarthRights International* အဖွဲ့မှ ရရှိထားပါသည်။ အကယ်၍ မှတ်ချက် တစ်ခု တခု မဖော်ပြထားပါက ကွင်းဆင်းအစီရင်ခံစာများ၊ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများ၊ စာများအားလုံးသည် အဖွဲ့၏ ဖိုင်များတွင် ရှိပါသည်။

2 See *EARTHRIGHTS INTERNATIONAL, TOTAL IMPACT: THE HUMAN RIGHTS, ENVIRONMENTAL, AND FINANCIAL IMPACTS OF TOTAL AND CHEVRON'S YADANA PROJECT IN MILITARY-RULED BURMA (MYANMAR)*, at 43 (Sep. 2009), available at <http://www.earthrights.org/publication/total-impact-human-rights-environmental-and-financial-impacts-total-and-chevron-s-yadana>; see also Matthew Smith, *Stop the Looting of Burma*, *THE WALL STREET JOURNAL*, at 13, Feb. 28, 2011 (print edition).

အမြစ်ဝင်ငွေကို ရိုးသားပွင့်လင်းပြီး၊ တာဝန်ယူမှုရှိစွာစီမံအုပ်ချုပ်မှုအတွက် ထိထိရောက်ရောက် ရှေ့ဆောင် တင်ပြရေးတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ နည်းပညာရှင်များ၊ အရပ်သားအဖွဲ့ အစည်းများထဲတွင် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ စွမ်းရည်၊ နိုင်ငံ ရေး လှုပ်ရှားစရာ အကွက်အကွင်းနှင့် လွတ်လပ်မှုတို့ ချို့တဲ့နေဆဲပင် ရှိပါသည်။ သို့ ဖြစ်သည့်တိုင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ သယံ ဇာတ ထုတ်ယူရေးကဏ္ဍတွင် အာရှကုမ္ပဏီများ၏ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုသစ်များသည် ပို၍အရှိန်ကောင်းစွာ ဆက်လက် ဝင်ရောက်မည့် အလားအလာ ရှိနေပါသည်။

မြန်မာ-တရုတ်ပိုက်လိုင်း၏ ဆိုးကျိုးရိုက်ခတ်မှု များကို ကြိုတင်တားဆီးရေး၊ လျော့ပါးစေရေးနှင့် စွမ်းအင်ကဏ္ဍ တွင် ကောင်း သော ပြောင်းလဲမှုများ ဖြစ်ပေါ်လာစေရေးအတွက် ဤအစီရင်ခံစာက အကောင်းဘက်သို့ ရှေ့ပြောင်း လည်းရှိ၊ တိကျရေရာ သော လုပ်ဆောင်ချက်များကို အကြံပြုထားပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ စွမ်းအင်စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများနှင့်ပတ်သက်၍ ရောမ ပြဿနာကြီးများ ရှိနေသည်ဖြစ်ရာ ဖော်ဆောင်ရေး ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရာ၌ မြန်မာပြည်အများပြည်သူတို့ အဓိပ္ပာယ် ရှိရှိ ပါဝင်လာနိုင်ခြင်းမရှိမီ အထိ၊ သဘာဝအရင်းအမြစ် ဥစ္စာဓနများကို တာဝန်ယူမှုရှိစွာ စီမံအုပ်ချုပ်လာခြင်းမပြုမီအထိ၊ စစ်တပ်အုပ်စိုးမှုအောက်ရှိ ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများ၏ ပြင်းထန်သော ဆိုးကျိုးရိုက်ခတ်ချက်များကို လျော့ချရေး အတွက် လုံလောက်သော အရံအတား အစီအစဉ်များ ချမှတ်ထားခြင်းမရှိမီအထိ တိုင်းပြည်၏ နိုင်ငံရေးအင်အားစုများ အနေနှင့် ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကဏ္ဍရှိ စီမံကိန်းလုပ်ငန်းဖော်ဆောင်မှုများကို ချက်ချင်းရပ်ဆိုင်းရေးအတွက် ရှေ့ဆောင် တင်ပြရန် စဉ်းစားသင့်ပါသည်။

၂။ ပိုက်လိုင်းလမ်းကြောင်း၊ ပါဝင်ပတ်သက်နေသော ကုမ္ပဏီများနှင့် ယနေ့ အထိ ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်း လုပ်ဆောင်ချက် များ

မြန်မာ-တရုတ် ပိုက်လိုင်းများကိစ္စတွင် သီးသန့် မတူကွဲပြားသည့် စီမံကိန်းလုပ်ငန်းပေါင်းစုံ ပါဝင်နေပြီး၊ ဤလုပ်ငန်း အသီး သီးမှာ မတူကွဲပြားသော သဘောတူစာချုပ်များနှင့်

ပိုင်ဆိုင်မှု ဖွဲ့စည်းပုံများ ရှိနေသည်။ အဓိက လုပ်ငန်း၏ အစိတ်ပိုင်း ကြီးများမှာ ရေနက်ပိုင်း သဘာဝဓာတ်ငွေ့ တူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းနှင့် ကမ်းခြေ ဓာတ်ငွေ့ပို့ဆောင်ရေးစက်ရုံ၊ မြန်မာနိုင်ငံ အနောက်ပိုင်းမှ တရုတ်ပြည်သို့ သဘာဝဓာတ်ငွေ့ ပို့ဆောင်ရေး ကုန်းတွင်း ပိုက်လိုင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံ အနောက်ပိုင်းမှ တရုတ် ပြည်သို့ ရေနံပို့ ဆောင်သော ကုန်းတွင်း ပိုက်လိုင်းတို့ ဖြစ်သည်။

ရွှေ သဘာဝ ဓာတ်ငွေ့ တွင်းများ

ရွှေ သဘာဝဓာတ်ငွေ့ တွင်းများတွင် တသီးတခြားစီ ဓာတ်ငွေ့ တူးဖော်ရာ နေရာများဖြစ်သော ရွှေ သဘာဝဓာတ်ငွေ့ တွင်း၊ ရွှေဖြူ သဘာဝဓာတ်ငွေ့ တွင်း၊ မြ သဘာဝဓာတ်ငွေ့ တွင်းဟူသော သဘာဝဓာတ်ငွေ့ တွင်း (၃) တွင်း ပါဝင်သည်။ (အားလုံး ကို ခြုံ၍ “ရွှေ သဘာဝဓာတ်ငွေ့ တွင်းများ” ဟူ၍ ရည်ညွှန်းပါသည်။) ရွှေ သဘာဝဓာတ်ငွေ့ တွင်းများသည် မြန်မာနိုင်ငံ၊ ရခိုင် ကမ်းရိုးတန်း၏ ကမ်းလွန် အကွက်များဖြစ်သော အေ-ဝမ်း A1 နှင့် အေ-တူး A2 တို့တွင် ရှိပါသည်။ ဒေဂူးကုမ္ပဏီ (Daewoo) သည် ဤ အကွက် (၂) ကွက်စလုံးတွင် အဓိက ပိုင်ဆိုင်သူနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သူဖြစ်ပြီး၊ ၎င်းကို တောင် ကိုရီးယားနိုင်ငံ၏ ကုမ္ပဏီလုပ်ငန်းစုတစ်ခုဖြစ်သော (POSCO) က ပိုင်သည်။ ဒေဂူးကုမ္ပဏီက ရွှေ သဘာဝဓာတ်ငွေ့ တွင်း များအတွက် ၎င်း၏ လုပ်ငန်း လုပ်ဖက် ကုမ္ပဏီအငယ်စားများကို ဆွဲသွင်းလာခဲ့သည်။ မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ လုပ်ငန်း (MOGE) ကလည်း ဤစီမံကိန်းလုပ်ငန်း တွင် အရင်းအနှီးဝေစု ၁၅% ကို ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသည်။ လက်ရှိ ပိုင်ဆိုင်မှု တည်ဆောက်ပုံမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

ဤနိုင်ငံစုံလုပ်ငန်းအဖွဲ့ကြီးသည် ရွှေ ကမ်းလွန်ပိုက်လိုင်း ဖက်စပ်ကုမ္ပဏီ (Shwe Offshore Pipeline Joint Venture Company) ဖြင့် ကမ်းလွန်ပိုက်လိုင်းတစ်ခုကို တည်ဆောက်မည်ဖြစ်သည်။ ဤလုပ်ငန်းအဖွဲ့ကြီးသည် ကီလိုမီတာ (၈၀/ ၁၁၀) အရှည်ရှိသော ကမ်းရိုးတန်းပိုင်း ပိုက်လိုင်းအပြင်၊ ကမ်းလွန် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ ထုတ်လုပ်ရေး အဆောက်အအုံ အများစုကိုပါ တည်ဆောက်ရေးအတွက် တောင်ကိုရီးယားနိုင်ငံ၏ ဟွန်ဒေး အကြီးစား စက်မှုလုပ်ငန်းစု (Hyundai Heavy Industries) နှင့် (၁. ၄) ဘီလျံတန် သဘောတူစာချုပ်တစ်ခုကို

လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည်။^၃ ဤပိုက်လိုင်းသည် ၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ မတ်လတွင် ပြီးစီးမည်ဟု လျာထားသည်။^၄ မြန်မာနိုင်ငံ စစ်အစိုးရသည် ရွှေ သဘာဝဓာတ်ငွေ့ တွင်းများမှ ဓာတ်ငွေ့များ ဝယ်ယူမည့် ကမ်းလှမ်းချက် အများအပြားကို လက်ခံရရှိခဲ့သော်လည်း နောက်ဆုံး (၂၀၀၈) ခုနှစ်၊ ဇွန်လတွင် ဝယ်ယူခွင့်ကို တရုတ်ပြည်အား ချပေးခဲ့ပြီး၊ နှစ်ပေါင်း (၃၀) အတွင်း တရုတ်ပြည်သို့ သဘာဝဓာတ်ငွေ့ ကုဗပေ (၆. ၅) ထရီ လျံ (6.5tcf) တင်ပို့ရောင်းချရန် သဘောတူစာချုပ် ချုပ်ဆိုခဲ့သည်။

ကုန်းတွင်းပိုင်း ရွှေ ဓာတ်ငွေ့ ပိုက်လိုင်းများ

ကုန်းတွင်း ရွှေ ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းများသည် ကမ်းလွန် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ ပို့ ဆောင်ရေးစက်ရုံမှနေ၍ စတင်ပြီး၊ တရုတ် ပြည်၏ ယူနန်ပြည်နယ် နယ်စပ်အထိ (၇၉၃) ကီလိုမီတာ ရှည်လီမ့်မည်ဖြစ်သည်။^၅ ကုန်းတွင်း ဓာတ်ငွေ့ ပိုက်လိုင်း သည် ဒေါ်လာ (၁. ၀၄) ဘီလျံခန့် ကုန်ကျမည်ဖြစ်ပြီး၊ (၂၀၁၃)ခုနှစ်၊ မတ်လတွင် ပြီးစီးမည်ဟု လျာထားသည်။ (CNPC) က တည်ထောင်ထားသော ဟောင်ကောင် မှတ်ပုံတင် ကုမ္ပဏီတစ်ခုဖြစ်သည့် အရှေ့တောင်အာရှ ပိုက်လိုင်းကုမ္ပဏီ လီမိ တက်(South-East Asia Pipeline Company Limited ["SEAP"]) နှင့် ရွှေ နိုင်ငံစုံလုပ်ငန်းအဖွဲ့၏ အဖွဲ့ဝင် ကုမ္ပဏီများ သည် ကုန်းတွင်းပိုက်လိုင်းကို တည်ဆောက်ပြီး၊ လည်ပတ်စေမည်ဖြစ်သည်။^၆

၃ Hyundai Heavy Industries Co., Ltd., Hyundai Heavy Signs US\$1.4 Billion Myanmar Gas Plant Deal, Feb. 23, 2010, available at http://english.hhi.co.kr/press/news_view.asp?idx=531&page=1.

၄ ONGC Videsh, Assets, available at [http://www.ONGCVIDESH.COM/Assets.aspx](http://www ONGCVIDESH.COM/Assets.aspx) (last visited March 10, 2011).

၅ CNPC, Myanmar-China Oil and Gas Pipeline project commenced, June 4, 2010, available at http://www.cnpc.com.cn/en/press/newsreleases/MyanmarChinaOilandGasPipelineprojectcommenced_.htm

၆ Id; ONGC Videsh, Assets, available at <http://www.ONGCVIDESH.COM/Assets.aspx> (last visited March 10, 2011) ("The Onshore Pipeline Company was formed and registered in Hong Kong. The shareholding of other partners is CNPC-South-East Asia Pipeline Company Limited (SEAP), China- 50.9%, Daewoo- 25.04%, MOGE, Myanmar 7.365 %, GAIL and KOGAS 4.1735% each").

ကုန်းတွင်း ရေနံစိမ်း ပိုက်လိုင်း

မြန်မာနိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံလုံးနီးပါးအကွာအဝေးကို ဖြတ်လျက်၊ ရေနံစိမ်းပိုက်လိုင်းသည် ကျောက်ဖြူနှင့် ယူနန်ပြည်နယ်၊ ရွှေလီမြို့ ကိုဆက်သွယ်သော မော်တော်ကားလမ်းနှင့် မီးရထားလမ်း စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများနှင့်အတူ သဘာဝဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းနှင့် အပြိုင်သွယ်တန်းသွားမည် ဖြစ်သည်။ တရုတ်နိုင်ငံ၏ (CNPC) က အရှေ့အလယ်ပိုင်းနှင့် အာဖရိက မှ ရေနံကို တရုတ်ပြည် အနောက်တောင်ပိုင်းသို့ ပို့ဆောင်ပေးမည့် ပိုက်လိုင်းကို တည်ဆောက်လျက် ရှိသည်။^၇ ဤစီမံကိန်းလုပ်ငန်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ မဒေးကွန်မြစ်မှာ ရေနံတင် ရေနက်ပိုင်း ဆိပ်ကမ်းနှင့် ရေနံသိုလှောင်ရာ အဆောက်အဦများ ဆောက်လုပ်မှု လည်းပါသည်။^၈

တရုတ်ပြည် အမျိုးသား လောင်စာဆီ ကော်ပိုရေးရှင်း (CNPC) သည် ၎င်းပိုင် လက်အောက်ခံကုမ္ပဏီတစ်ခု ဖြစ်သော အရှေ့တောင်အာရှ ရေနံစိမ်းပိုက်လိုင်းကုမ္ပဏီ လီမိတက် (South-East Asia Crude Oil Pipeline Company Limited ["SEACOP"]) မှနေ၍ ရေနံပိုက်လိုင်း တည်ဆောက်မှုလုပ်ငန်းတွင် အရင်းအနှီး ဝေစု၏ ၅၀.၉% ကို ပိုင်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အစိုးရပိုင်(MOGE) က ကျန် ၄၉.၁% ကိုပိုင်သည်။^၉ (CNPC) နှင့် မြန်မာ အာဏာပိုင်များ၏ (၂၀၀၉) ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ သဘောတူညီချက်အရ (SEACOP) က ပိုက်လိုင်းတည်ဆောက်ရေး နှင့်လုပ်ငန်းလည်ပတ်ရေးအတွက် တာဝန်ယူမည် ဖြစ်ပြီး၊ မြန်မာအစိုးရက ပိုက်လိုင်းလုံခြုံရေး အတွက် တာဝန်ယူမည် ဖြစ်သည်။^{၁၀} လုံခြုံရေးစီစဉ်မှုနှင့်ပတ်သက်သော

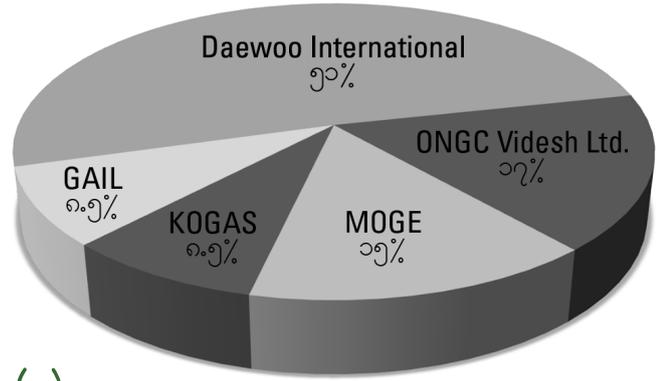
၇ Myanmar, Thailand work for building major deep seaport, CAEXPO, Dec. 2, 2010, available at http://eng.caexpo.org/news/t20101202_91503.html.

၈ Xinhua Economic News, Sino-Myanmar Crude Pipeline Memo Signed, DOWNSTREAM TODAY, June 19, 2009, available at www.downstreamtoday.com/%28X%281%29S%28jcgmovup1ts42foqv afny55%29%29/news/article.aspx?a_id=16796&AspxAutoDetectCookieSupport=1.

၉ CNPC, Rights and obligation agreement signed of Myanmar-China Crude Pipeline, Dec. 21, 2009, available at <http://www.cnpc.com.cn/en/press/newsreleases/RightsandobligationagreementsignedofMyanmar%EF%BC%8DChinaCrudePipeline.htm>.

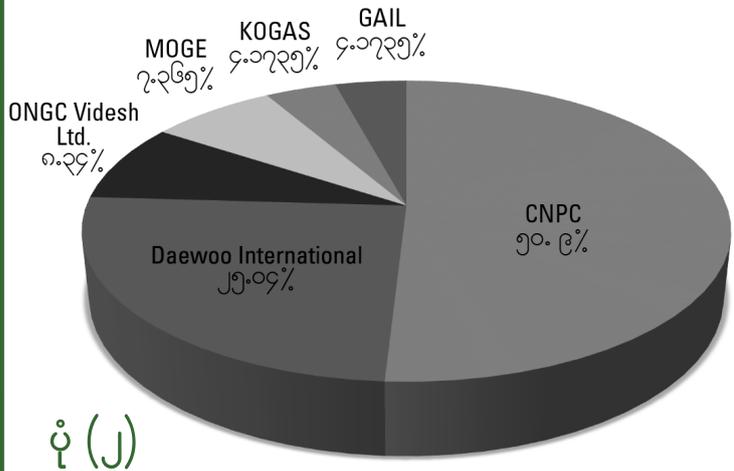
၁၀ Id.

ရွှေ သဘာဝဓာတ်ငွေ့တွင်းများ ပိုင်ဆိုင်မှု (ရွှေ နိုင်ငံစုံလုပ်ငန်းအဖွဲ့)

ပုံ (၁)

ကုန်းတွင်း သဘာဝဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်း ပိုင်ဆိုင်မှု

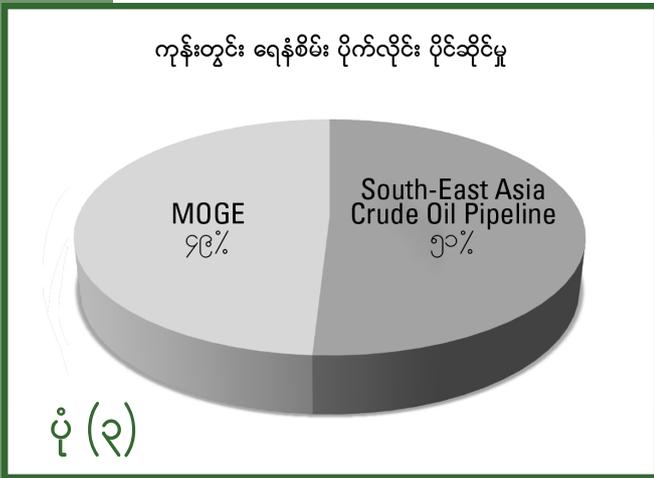
ပုံ (၂)

သတင်းအချက်အလက်များသည် EarthRights အဖွဲ့ရရှိထားသော (CNPC) နှင့် (MOGE) တို့၏ လျှို့ဝှက်ချုပ်ဆိုထားသော သဘောတူစာချုပ်များနှင့် ကိုက်ညီနေပါသည်။ ဤစာချုပ် အကြောင်းကို အောက်မှာ ရှင်းပြထားပါသည်။

EarthRights အဖွဲ့၏ လေ့လာချက်များအရ မြန်မာ-တရုတ် ပိုက်လိုင်းနှင့်ပတ်သက်နေသော မြေသိမ်းယူမှုများနှင့် စီမံ ကိန်း နယ်မြေထဲသို့ ကိုရီးယား၊ တရုတ်ရေနံကုမ္ပဏီ ရေနံအကြီးအကဲများနှင့် ဝန်ထမ်းများ၏ အထောက်အကူပြု ခရီးတွင် အေရှတေ ကုမ္ပဏီလီမိတက် (Asia World Co.Ltd. [Asia World]) ၏ အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍကိုတွေ့ရပါသည်။^{၁၁} အေရှတေသည် စစ်အစိုးရနှင့် အနီးကပ်ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံနေသော

၁၁ See e.g. Interviews #004-2010, #005-2010 #009-2010, #014-2010, #021-2010 in Kyauk-pyu, Burma. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)

နာမည်ကျော် မြန်မာကုမ္ပဏီတခု ဖြစ်သည်။^{၁၂} ဤ ကုမ္ပဏီ၏ အုပ်ချုပ်မှု ဒါရိုက်တာသည် နာမည်ဆိုးနှင့် ကျော်ကြားသော ဘိန်းဘုရင် လော်စစ်ဟန်၏သား၊ ထွန်းမြင့်နိုင် (ခေါ်) စတီဗင်လော ဖြစ်သည်။ ဤကုမ္ပဏီသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်း၊ ပင်လယ်ဆိပ်ကမ်းများ စီမံအုပ်ချုပ်မှု လုပ်ငန်း၊ သွင်းကုန် ထုတ်ကုန်လုပ်ငန်းနှင့် ကုန်တိုက်လုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်နေကြောင်း သိရသည်။ အမေရိကန်အစိုးရ၏ ထုတ်ပြန်ချက်များ အရ စတီဗင်လောနှင့် အပေါင်းအပါတို့သည် မြန်မာအစိုးရအတွက် ငွေမဲ ခဝါချပေးသူများဖြစ်ပြီး၊ ကမ္ဘာ့ မူးယစ်ဆေးဝါးကုန်ကူးမှုတွင် ပါဝင်နေသူများဖြစ်သည်။^{၁၃} ဤကုမ္ပဏီသည် ဥရောပ သမဂ္ဂနှင့် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု တို့၏ ဒဏ်ခတ်ပိတ်ဆို့မှုစာရင်းဝင် ကုမ္ပဏီ

ဖြစ်သည့်အပြင်^{၁၄} ၊ စတီဗင်လောနှင့် ၎င်း၏ ဇနီးဖြစ် သော စင်္ကာပူနိုင်ငံသူ (Cecilia Ng) တို့သည် အမေရိကန် ဘဏ္ဍာရေးဌာန၏ သတ်မှတ်ထားသည့် နိုင်ငံသားများအပေါ် အထူးပြု နိုင်ငံခြား အရင်းအနှီးပစ္စည်းများ ထိန်းချုပ်ရေးရုံး (U.S Treasury Department Office of Foreign Asset Control Specifically

^{၁၂} See U.S. Department of the Treasury, *Burma Sanctions, "Steven Law Financial Network"* (2008), available at <http://www.treasury.gov/resource-center/sanctions/Programs/pages/burma.aspx>.

^{၁၃} U.S. Department of Treasury, *Specially Designated Nationals and Blocked Persons, Feb. 25, 2011*, available at <http://www.treasury.gov/ofac/downloads/t11sbn.pdf>.

^{၁၄} See U.S. Department of the Treasury, *supra* note 12; European Commission External Relations, *Consolidated list of persons, groups, and entities subject to EU financial sanctions*, available at http://ec.europa.eu/external_relations/cfsp/sanctions/consol-list_en.htm (last visited March 10, 2011).

Designated Nationals) ၏ စာရင်း (နာမည်ပျက် စာရင်းဟုလည်း ခေါ်သည်) ဝင်များ ဖြစ်သည်။^{၁၅}

ပိုက်လိုင်းလမ်းကြောင်း

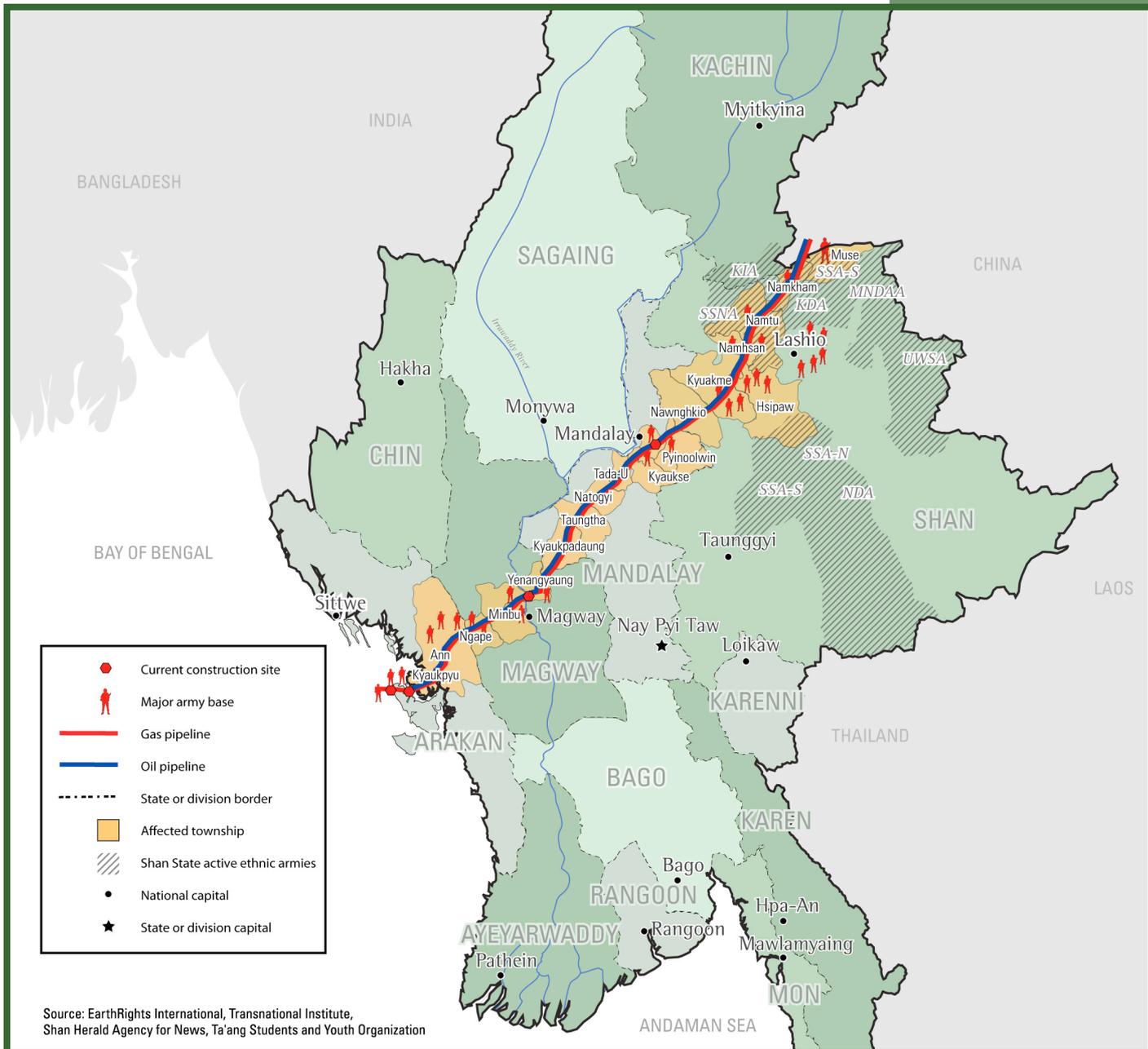
စီမံကိန်း၏ ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းသည် ရခိုင်ပြည်နယ် အတွင်းတွင် ကောင်းစွာလည်ပတ်နေပြီ ဖြစ်သည်။ ကျောက်ဖြူ၌ အလုပ်သမားများသည် အလုပ်သမားတန်းလျားများကို ဆောက်လုပ်ပြီးသွားသည့်အပြင်၊ မြေကွက်များ ရှင်းလင်းပြီး၊ ကမ်းခြေ ဓာတ်ငွေ့ပို့ ဆောင်ရေးစက်ရုံအတွက် အုတ်မြစ်ချပြီးနေပြီ ဖြစ်သည်။^{၁၆} ကမ်းခြေ ဓာတ်ငွေ့ပို့ ဆောင်ရေးစက်ရုံနယ်မြေ တခုတည်း ကပင်လျှင် မြေ ကေ (၆၀-၇၀) ခန့် နေရာယူသည်။^{၁၇} ထို့အပြင် ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းကို ကမ်းခြေမှနေ၍ ကုန်းတွင်း ဓာတ်ငွေ့ စက်ရုံအထိသွားသော မလကျွန်းရွာ (Malakyun) ၏ တဖက်တချက်စီရှိ လမ်း (၂) လမ်းတွင် စတင်ခဲ့ သည်။ အလုပ်သမားများက ကျောက်ဖြူဆိပ်ကမ်းအတွက်လည်း အုတ်မြစ်ချသွားပြီ ဖြစ်သည်။ နယ်မြေဒေသတွင်းရှိ ကျေးရွာသားများသည် ဆိပ်ကမ်းဆောက်လုပ်မှု ကြောင့် အိမ်ထောင်စုပေါင်း (၃၀၀) ခန့် ဖယ်ရှားခံရမည်ဟူသော ကော လာဟလ သတင်းများကို ကြားနေကြရသည်။ သို့ရာတွင် တရားဝင်ကြေညာခြင်းတော့ မရှိသေးချေ။^{၁၈} ဆိပ်ကမ်း ဆောက်လုပ်ရေးနယ်မြေထဲသို့ မဝင်ရဟု တရားဝင် ပိတ်ပင်ထားလိုက်ရာ၊ ကျေးရွာသားများအဖို့ နွေရာသီတွင် ဆိပ်ကမ်း ကို အသုံးပြုနေကျအတိုင်း အသုံးမပြုနိုင်ကြတော့ချေ။ မဒေးကျွန်း၌ အလုပ်သမားများက ဆိပ်ခံတံတားတခုကို ဆောက်နေ လျှက်ရှိပြီး၊ ဓာတ်ငွေ့သိုလှောင်ရုံအတွက်လည်း အုတ်မြစ်ချနေကြသည်။ ကျွန်းပေါ်ရှိ ရဲစခန်းသစ် (၂) ခု ဆောက်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းကလည်း ပြီးစီးနေပြီ ဖြစ်သည်။

^{၁၅} U.S. Department of Treasury, *Specially Designated Nationals and Blocked Persons, Feb. 25, 2011*, available at <http://www.treasury.gov/ofac/downloads/t11sbn.pdf>.

^{၁၆} Field Report, Feb. 2011, Kyaukpyu, Burma. (ကွင်းဆင်းအစီရင်ခံစာများ)

^{၁၇} Id.

^{၁၈} Interview #014-2011 in Kyaukpyu, Burma. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)

စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများအတွက်နေရာပေးရန် အိမ် (၃၀-၄၀) ဖျက်ပေးရမည်ဟူ၍ လည်း ရွာသားများ ကြားနေကြရသည်။ သို့ရာတွင် ယခု ဤအစီရင်ခံစာကို ရေးနေချိန်အထိ မည်သူမျှ တရားဝင် သတိ ပေးစာ မရရှိသေးချေ။^၉

ပိုက်လိုင်းလမ်းကြောင်း၏ အရှေ့ပိုင်းကျသော မကွေးတိုင်း၊ ရေနံချောင်းမြို့နယ်နှင့် မန္တလေးတိုင်း၊ ပုသိမ်ကြီးမြို့နယ်များရှိ ဆောက်လုပ်ရေးဌာနများမှာလည်း လုပ်ငန်းလည်ပတ်နေပြီ ဖြစ်သည်။ နယ်မြေဒေသတွင်းရှိ သတင်းပေးသူများ၏ သတင်း ပေးပို့ချက်အရ ရေနံချောင်းမြို့နယ်၌ ကုမ္ပဏီက မိုးရာသီအတွင်း နယ်မြေထဲမှာ ရေမလွှမ်းမီ

ရောဝတီမြစ်ကို ဖြတ်လျက် ဝက်မစွတ်ရွာသို့ အရောက် လုပ်ငန်းပြီးရန် ရည်ရွယ်ထားကြောင်း သိရသည်။^{၂၀} ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းကို ရောဝတီမြစ် အနောက်ဘက်ကမ်း၊ မုန်းချောင်းအနီးမှာ အဓိကအားဖြင့် အားစိုက် လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြသည်။ ထို့အပြင် မိမိတို့၏ နယ်မြေမှာ လည်း ပိုက်လိုင်းကို စတင်ဆောက်လုပ်နေပြီဖြစ်ကြောင်း ဝက်မစွတ်ရွာသားများက ပြောပြခဲ့ပါသည်။^{၂၁} ပုသိမ်ကြီးမြို့နယ်၌ ပိုက်လိုင်းနှင့်ပတ်သက်သော ဆောက်လုပ်မှု များ လုပ်နေကြောင်းသတင်းများကိုလည်း

၁၉ Interviews #004-2010, #007-2010, #008-2010, #009-2010 in Kyaukpuyu, Burma. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)

၂၀ Field Report, Feb. 2011, Magway, Burma. (ကွင်းဆင်းအစီရင်ခံစာများ)
၂၁ Id.

EarthRights အဖွဲ့က သတင်းရ ရှိခဲ့သည်။^{၂၂}

၃။ စီမံကိန်းလုပ်ငန်း လုံခြုံရေး

မြန်မာ-တရုတ် ပိုက်လိုင်းစီမံကိန်းလုပ်ငန်းကြောင့် စီမံကိန်းဝင် ဆောက်လုပ်ရေးနယ်မြေ အသီးသီးမှာ ကြည်းတပ်၊ ရေတပ် နှင့် ရဲတပ်ဖွဲ့များ ချထားမှု ပိုများလာခဲ့သည်။^{၂၃} EarthRights အဖွဲ့၏ လေ့လာချက်များအရ ရခိုင်ပြည်နယ်မှ တရုတ် နယ် စပ်အထိ မြန်မာ-တရုတ် ပိုက်လိုင်းနယ်မြေအတွင်းမှာ ကြည်းတပ် တပ်ရင်းပေါင်း အနည်းဆုံး (၂၃) ရင်း

ဓါတ်ပုံ။ တပ်မ ၈၈၊ ပိုက်လိုင်းလမ်းကြောင်းအနီး၊ မကွေးတိုင်း၊ မြန်မာပြည် (အောက်တိုဘာ၊ ၂၀၀၉) (ဥဒါ၏ ၂၀၀၉)

ရှိကြောင်း တွေ့ရ သည်။ အချို့တပ်ရင်းများကို ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်း စကတည်းက ချထားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။^{၂၄} ကျောက်ဖြူမြို့နယ် တဖြို့နယ်တည်းမှာပင် တပ်ရင်း (၃) ရင်းချထားသည်။ ၎င်းတို့အနက် တပ်ရင်း (၂) ရင်း ဖြစ်သော (ခမရ)(၅၄၂) နှင့် (ခမရ) (၅၄၃) တို့ကို ကမ်းခြေ ဓာတ်ငွေ့ပို့ဆောင်ရေးစက်ရုံနှင့် ကပ်လျက်နေရာမှာ ချထားခြင်း ဖြစ်သည်။^{၂၅} ကျောက်ဖြူနယ်မြေ ၌ ရေတပ်၏လှုပ်ရှားမှုလည်း ပို၍ များလာခဲ့သည်။ မဒေးကျွန်းနားမှဖြတ်သွားကာ ဓာတ်ငွေ့ ရှာဖွေရာ ရေပြင်ပတ်ပတ် လည်မှာ ခဏခဏ

ကင်းလှည့်ခြင်း အပါအဝင်ဖြစ်သည်။^{၂၆} ယခင်က ရဲစခန်းမရှိခဲ့သော မဒေးကျွန်းမှာ ယခု ရဲစခန်းသစ် (၂) ခု ရှိနေပါသည်။^{၂၇} ထို့အပြင် မြန်မာရေတပ် သင်္ဘောများက ဒေဂူးအင်တာ နေရှင်နယ် ကုမ္ပဏီ၏ ဓာတ်ငွေ့ရှာဖွေရေး သင်္ဘောများကိုလည်း အစောင့်လိုက်ပေးနေသည်။^{၂၈}

ရှမ်းပြည်နယ်၌ ပိုက်လိုင်းစီမံကိန်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ စစ်တပ်များကို သတ်သတ်မှတ်မှတ်ပို့ ထားကြောင်း အထောက် အထားများ မတွေ့ရချေ။ အကြောင်းမှာ ရှမ်းပြည်နယ်၌ မြန်မာစစ်တပ်များလှုပ်ရှားမှုသည် ရှုပ်ထွေး ပွေလီနေပြီး၊ ကြာလည်း ကြာခဲ့ပြီဖြစ်သောကြောင့်ပင်။ သို့ရာတွင် ကချင်လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်မှ အကြီးအကဲတဦးက မြန်မာစစ်တပ် သည် ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်းမှာ တပ်များကို စုနေကြောင်း မကြာသေးမီကပင် အတည်ပြု ပြောကြားခဲ့သည်။ ဤအချက် သည် သတင်းစာစောင်ပါ သတင်းပေးပို့ချက်များနှင့် ကိုက်ညီနေပါသည်။^{၂၉} ပိုက်လိုင်းလမ်းကြောင်းအနီးမှာ တပ်ရင်းများ ချထားမှုနှင့်ပတ်သက်သော အသေးစိတ် သတင်းအချက်အလက်များကို EarthRights အဖွဲ့က ဂရုတစိုက် လိုက်လံစုံစမ်း လျှက် ရှိပါသည်။

တရုတ်ပြည် အမျိုးသား လောင်စာဆီ ကော်ပိုရေးရှင်း (CNPC) နှင့် မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်း (MOGE) တို့ တရားဝင်ချုပ်ဆိုထားသော လျှို့ဝှက် သဘောတူစာချုပ်များကို EarthRights အဖွဲ့က ရရှိထားပါသည်။ ဤစာချုပ်များထဲတွင် လောလောဆယ်၌

^{၂၂} Field Report, Nov.-Dec. 2010, Mandalay, Burma. (ကွင်းဆင်းအစီရင်ခံစာများ)

^{၂၃} Interviews #017-2010, #049-2010, #054-2010 in Kyaukpyu, Burma; #051-2010 in Minbu, Burma. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)

^{၂၄} Multiple interviews conducted by EarthRights in Burma since 2008. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများ)

^{၂၅} Interviews #010-2009, #011-2009 in Kyaukpyu, Burma. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)

^{၂၆} Interviews #017-2010, #054-2010 in Kyaukpyu, Burma; Interview #051-2010 in Minbu, Burma. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)

^{၂၇} Interviews #017-2010, #049-2010, #054-2010 in Kyaukpyu, Burma. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)

^{၂၈} Myanmar brings warships to explore Bangladesh waters, THE DAILY STAR (Nov. 3, 2008) available at <http://www.thedailystar.net/story.php?nid=61625>; Matthew Smith, Daewoo Aggravating Bay of Bengal Tensions, THE IRRAWADDY, Nov. 25, 2008.

^{၂၉} Interview #080-2010 in Bangkok, Thailand (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု); Sai Zom Hseng, Cease-fire Groups Wary as Burmese Army Buildup Continues, THE IRRAWADDY, Mar. 2, 2011, available at http://www.irrawaddy.org/article.php?art_id=20862.

မြန်မာ-တရုတ် ပိုက်လိုင်းများနှင့် ဆက်စပ်ခြင်း မရှိသေးသော ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများ အတွက် မြန်မာအစိုးရက လုံခြုံရေးပေး မည်ဟူသောအချက်ကို (CNPC) နှင့်သဘောတူထားကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။^{၃၀} လုံခြုံရေးဆိုင်ရာသဘောတူချက် စာပိုဒ် များသည် နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီ များနှင့် သဘောတူစာချုပ် ချုပ်ဆိုရာ၌ (MOGE) ၏ ထည့်သွင်းနေကျ စာပိုဒ်များဖြစ်သည်။

မြန်မာ အာဏာပိုင်များ ပိုင်သော (MOGE) က “ လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု သွားလာခွင့်နှင့် အထူး အခွင့်အရေးများအပြင် အဆောက်အဦး ဆောက်လုပ်ရေးပစ္စည်းများနှင့် ဝန်ထမ်းများကို ပင်ရင်းအခကြေးငွေ ဖြင့် (ဖြည့်ဆည်းပေးမည်)”ဖြစ်ကြောင်း သဘောတူစာချုပ်များထဲမှာ ဖော်ပြထားသည်။^{၃၁} ဤကဲ့သို့သောဝန်ဆောင်မှုများ အတွက် မြန်မာအာဏာပိုင်များ ကျခံခဲ့ရသော အသုံးစားရိတ်များကို ဒေါ်လာငွေဖြင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ နိုင်ငံခြား ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး ဘဏ်၏ သတ်မှတ်ထားသော ငွေနှုန်းအရ “ပြန်ဆပ်ရမည်” ဟုလည်း သဘောတူ စာချုပ်မှာ ဆက်လက် ဖော်ပြထားသည်။^{၃၂}

တည်ဆောက်ရေး စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများ၏ အနီးအနားဝန်းကျင်မှာ မြန်မာစစ်တပ်၏ လုံခြုံရေးလှုပ်ရှားမှုများမှနေ၍ နယ် မြေတွင်း ကျေးရွာများအပေါ် လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှု များ အနံ့အပြားဖြစ်ပွားလေ့ရှိသည်မှာ သမိုင်းနှင့်ချိခွဲသည်ဖြစ်ရာ မြန်မာ-တရုတ် ပိုက်လိုင်းများမှာလည်း ချမ်းသာပေးမည့်ပုံ မရချေ။ ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ ပိုက်လိုင်းလမ်း ကြောင်းအနီးအနား ကျေးရွာများ၏ ကျေးရွာသားများကို မြန်မာစစ်တပ်လက်အောက်ခံ အရပ်သားလက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့ထံသို့ ဆွဲသွင်းပြီး၊ နယ်မြေတွင်း လုံခြုံရေးယန္တရား၏ အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် စစ်တိုက်ခိုင်းရန် စစ်သင်တန်းပေး နေကြောင်း အတည်မပြုရသေး သော သတင်းများကို EarthRights အဖွဲ့က ရရှိထားသည်။^{၃၃} ရခိုင်ပြည်နယ်၌ အလားတူ အရပ်သားလက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့

စစ်သင်တန်းများအကြောင်း သတင်းပေးပို့ ချက်များကိုလည်း ရရှိထားပါသည်။^{၃၄} မြန်မာနိုင်ငံ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကုလ သမဂ္ဂ အထူးသံတမန်၏ (၂၀၁၀) အစီရင်ခံစာမှာလည်း ပိုက်လိုင်း စီမံကိန်းလုပ်ငန်း နယ်မြေမှ အတင်းအဓမ္မ လုပ်အား စေခိုင်းမှုများအကြောင်း အစီရင်ခံစာများကို ထည့်သွင်းထားသည်။^{၃၅}

“မြန်မာအစိုးရက ပိုက်လိုင်း ဘေးကင်းလုံခြုံမှု အတွက် အာမခံရမည်” ဟု ပြဌာန်းချက်ပါသော အခွင့်အရေးများနှင့် တာဝန် ဝတ္တရားများဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်ကို (MOGE) နှင့် လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြောင်း တရုတ်ပြည် အမျိုးသား လောင်စာဆီ ကော်ပိုရေးရှင်း (CNPC) က (၂၀၀၉) ခုနှစ်တွင် ကြေညာ သောအခါ၌ လုံခြုံရေးအစီအစဉ်အတွက် (MOGE) ကို ကျေးဇူးတင် အသိအမှတ်ပြုထားကြောင်း တွေ့ရသည်။^{၃၆}

၄။ မှတ်တမ်းဝင် လူ့ အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှု များ၊ တည်ဆဲနိုင်ငံတကာနှင့် ပြည်တွင်းဥပဒေ စံချိန်စံညွှန်းများ (နောက်ဆုံး အခြေအနေ)

မြန်မာစစ်အစိုးရမှာ ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့တူးဖော်ရေး အပါအဝင် သဘာဝအရင်းအမြစ်ထုတ်ယူရေး နယ်မြေများရှိ ကျေးရွာများ၏ အခွင့်အရေးများကို ၎င်းတို့က ချိုးဖောက်ခဲ့ကြောင်းနှင့် အရေးမစိုက်ခဲ့ကြောင်း သိသာထင်ရှားသည့် မှတ်တမ်းတင်ထားခံရသည့် သမိုင်းရှိသည်။^{၃၇} ရွှေ သဘာဝဓာတ်ငွေနှင့်

“သိရှိနားလည်မှုဖြင့် ကြိုတင်၍လွတ်လပ်စွာပေးသော သဘောတူခွင့်ပြုချက် မရှိဘဲ၊ ထို့အပြင် သည့်နောက်ပိုင်းမှာ တရားမျှတသော၊ သင့်တင့်သော လျော်ကြေးနှင့်ပတ်သက်၍ သဘောတူညီမှုမရှိဘဲ နေရာရွှေ့ ပြောင်းစေခြင်း မပြုရ။ ဖြစ်နိုင်သော အခြေအနေ၌ နေရပ်ရင်းသို့ ပြန်လာလိုက ပြန်လာခွင့် ရှိစေရမည်။”

ကုလသမဂ္ဂ ဌာနတိုင်းရင်းသားပြည်သူများ၏ အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်း

၃၀ Confidential production sharing contracts, supra note 1.
၃၁ Id. at 43.
၃၂ Id. at 43-44.
၃၃ Interview # 081-2010 in Bangkok, Thailand. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)

၃၄ Interview #049 in Kyaukpyu, Burma. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)
၃၅ U.N. Human Rights Council, Human Rights Situations that Require the Council's Attention, at 27, U.N. Doc. A/HRC/13/48 (March 2010) (prepared by Tomas Ojea Quintana, Special Rapporteur), available at <http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/13session/A-HRC-13-48.pdf>.
၃၆ CNPC, Rights and Obligations Agreement Signed of Myanmar-China Crude Pipeline, Dec. 1, 2009, available at <http://www.cnpc.com.cn/en/press/newsreleases/RightsandobligationsagreementsignedofMyanmar%EF%BC%8DChinaCrudePipeline.htm>.
၃၇ EarthRights International's publications on this issue are available at <http://www.earthrights.org/publications>; see also ARAKAN OIL WATCH, BLOCKING FREEDOM: A CASE STUDY OF CHINA'S OIL AND GAS INVESTMENT IN BURMA, at 7 (Oct. 2008) available

“ဒီကျွန်းမှာနေရင် သိပ်အန္တရာယ်များလိမ့်မယ်။ သူတို့က ဒီမှာ ဓာတ်ငွေ့တွေ သိုလှောင်ထားကြမယ်လေ။ ဒါ့အပြင်၊ ဓာတ်ငွေ့ ပိုက်လိုင်းအတွက် လမ်းတွေဖောက်ပြီး၊ ကျနော်တို့ရွာကို ဖျက်ဆီးပစ်ကြတော့မှာပဲ။”

မိမိ၏ မိသားစု ပိုင်လယ်မြေကို မရောင်းမနေရ ရောင်းခဲ့ရသော ကျေးရွာသားတဦး၊ ၂၀၁၀၊ ကျောက်ဖြူ

ရေနံပိုက်လိုင်း စီမံကိန်းကြောင့် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေနှင့် မြန်မာဥပဒေများကို အကြီးအကျယ် ချိုးဖောက်မှုများ ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး ဖြစ်နေသည်။ လူမျိုးရေးနှင့်နီးနွယ်သော အကြမ်းဖက်မှုများနှင့် ပဋိက္ခများ နှစ်ကာလရှည် ဖြစ်ပွားလာခဲ့သော နယ်မြေဒေသများသို့ ပိုက်လိုင်းများ ရောက်ရှိသည် နှင့် တင်းမာမှုများ ပို၍ဆိုးရွားလာဖွယ် ရှိပါသည်။

ဤအစီရင်ခံစာပါ မူလ လေ့လာတွေ့ရှိထားသော အချက်အလက်များသည် ပိုက်လိုင်းလမ်းကြောင်းတလျှောက်ရှိ အခြေအနေများနှင့် ရှေ့ အလားအလာများအကြောင်း ရိုက်ကူးထားသော ဓာတ်ပုံများကို ကိုယ်စားပြု ဖော်ပြပါသည်။ ဤပင်ရင်း အချက်အလက်များသည် သေနေသောအချက်အလက်များ မဟုတ်သဖြင့် စာဖတ်သူတို့အနေနှင့် နောက်ထပ် မတော် မတရားမှုများ ဖြစ်လာဦးမည်ဟု မှတ်ယူသင့်ပါသည်။ ယနေ့ အထိ မြေယာသိမ်းယူခြင်း၊ လျော်ကြေး အလုံအလောက်မပေး ခြင်း၊ နယ်မြေလူထု၏ သိရှိနားလည်မှုဖြင့် ကြိုတင်၍ လွတ်လပ်စွာပေးသော သဘောတူခွင့်ပြု ချက် (free, prior and informed consent ["FPIC"]) မရှိခြင်းတို့ သည် စီမံကိန်းလုပ်ငန်းနှင့် အများဆုံး ပတ်သက်နေသော ချိုးဖောက်မှုများ ဖြစ်သည်။ အခြားသော ချိုးဖောက်မှုကြီးများကိုလည်း မှတ်တမ်းပြုထားပါသည်။ စီမံကိန်းလုပ်ငန်းနှင့် ပတ်သက်၍ အစိုးရအရာရှိများ၏ ရမ်းကားခြင်း၊ ခြိမ်းခြောက်ခြင်း၊ မတရားသဖြင့် ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ခြင်း၊ ညှဉ်းပန်း နှိပ်စက်ခြင်း၊ အတင်းအဓမ္မ လုပ်အားစေ ခိုင်းခြင်းတို့ အပါအဝင် ဖြစ်သည်။

at http://www.arakanoilwatch.org/index.php?option=com_content&view=article&id=27:blocking-freedom&catid=43:shwe-gas-bulletin&Itemid=55; Human Rights Foundation of Monland-Burma, LAID WASTE: HUMAN RIGHTS ALONG THE KANBAUK TO MYAING KALAY GAS PIPELINE (May 2009) available at: <http://www.rehmonnya.org/data/Laid-Waste.pdf>; The Shwe Gas Movement, CORRIDOR OF POWER: CHINA'S TRANS-BURMA OIL AND GAS PIPELINES, at 30 (Sept. 2009) available at www.shwe.org/Attachments/Corridorof-Power.pdf.

မတရားသဖြင့် ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ခြင်းနှင့် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း

အစိုးရ ကျင့်သုံးခွင့်ပြုထားသော ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှု^{၃၇}နှင့် မတရားသဖြင့် တာရှည် ချုပ်နှောင်ထားခြင်း^{၃၈} တို့ သည် သမရိုး ကျ နိုင်ငံတကာဥပဒေကို ချိုးဖောက်ခြင်း ဖြစ်ရာ၊ မြန်မာနိုင်ငံအပါအဝင် တိုင်းပြည်အားလုံးသည် ဤလုပ်ရပ်မျိုးများကို ရှောင်ကျဉ်ရန် တာဝန်ရှိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်တွင်းဥပဒေကလည်း ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းကို ဥပဒေနှင့်ဆန့်ကျင် သော လုပ်ရပ်အဖြစ် ပြဌာန်းထား^{၃၉} သည့်အပြင်၊ မတရားဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ခြင်းမှ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများ^{၄၀} ပြဌာန်း ထားသည်။ ဤပြဌာန်းချက်များရှိနေသည့်တိုင် မြန်မာ-တရုတ်ပိုက်လိုင်းများနှင့် ပတ်သက်သော မတရား ဖမ်းဆီးချုပ် နှောင်မှု များနှင့် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုများအကြောင်း အထောက်အထားများကို EarthRights အဖွဲ့က ရရှိထားသည်။

ရခိုင်ပြည်နယ်၊ စစ်တွေမြို့၌ သဘာဝဓာတ်ငွေ့ စီမံကိန်းကို ဆန့်ကျင်သည်ဟု သံသယရှိမှုကြောင့် ကျောင်းသားများ နှင့် အခြားလူများကို ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ပြီး၊ စစ်ကြောမေးမြန်းခဲ့သည်။^{၄၂} ထို့ပြင် မိမိ

^{၃၈} See, e.g., *Filartiga v. Pena-Irala*, 630 F.2d 876, 885 (2d Cir. 1980); see also Winston P. Nagan & Lucie Atkins, *The International Law of Torture: From Universal Proscription to Effective Application and Enforcement*, Harvard Human Rights L.J. (2001) available at <http://www.law.harvard.edu/students/orgs/hrj/iss14/nagan.shtml>.

^{၃၉} E.g., *Restatement 3d of the Foreign Relations Law of the U.S. § 702* (1987).

^{၄၀} *Burma Penal Code, Ch. XVI, § 330* (providing that torture is a crime punishable by up to seven years imprisonment). English translation by the Burma Lawyers Council, available at <http://www.blc-burma.org/html/Myanmar%20Penal%20Code/mpc.html>.

^{၄၁} *Burma Code of Criminal Procedure, Ch. V, § 61* (providing that an arrest without a warrant requires an appearance before a judge within 24 hours). English translation by the Burma Lawyers Council available at http://www.blc-burma.org/html/Criminal%20Procedure%20Code/cpc_01-15.html#061.

^{၄၂} Interview #032-2008 in Sittwe, Burma; Shwe Gas Movement interviews on file with Shwe

မိသားစုဆီမှ မြေသိမ်းယူခြင်းကို မကျေနပ် ကြောင်း ရွာထဲမှာ အော်ပြောမှုကြောင့် မဒေးကျွန်း၌ ရွာသားလူငယ်တစ်ဦးသည် (၃) ကြိမ်တိုင်တိုင် ဖမ်းဆီး ချုပ်နှောင်ခံခဲ့ ရသည်။^{၉၃} နောက်တစ်ကား (၂၀၀၉) ခုနှစ်မှာ ဖြစ်ပွားခဲ့သော အမှုဖြစ်သည်။ စီမံကိန်းလုပ်ငန်းအကြောင်း ဆွေးနွေးကြ သော ကျေးရွာအဆင့်ဆွေးနွေးပွဲမှာ ပါဝင်မှုအတွက် ရခိုင်သားတယောက်ကို အာဏာပိုင်များ က ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ပြီး၊ ထောင်ချခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုသူက ဤသို့ပြောပြခဲ့သည်။

“စစ်ထောက်လှမ်းရေးတွေက ကျနော်ကို မျက်နှာမှာ (၄) ရက် အဝတ်စည်းထားခဲ့တယ်။ (၄) ရက်လုံးလုံး ကျနော် ဘာမှ ပြောလို့ မရခဲ့ဘူး။ ကျနော်ကို မရပ်တမ်းရိုက်နှက်ပြီး၊ တမေးထဲ မေးနေတော့တာဘဲ။ (၄) ရက် လုံးလုံး ရပ်တယ်လို့ မရှိ ဘူး။ ကျနော်ကို မေးခွန်းတွေ မေးလိုက်တာမှ အများကြီးပဲ။ ကျနော်ကို တော်တော် နာအောင် ရိုက်ကြတယ်။ တခါတလေ တော့ မျက်နှာကို ဖြတ်ရိုက်ရုံ၊ လက်သီးနဲ့ ထိုးရုံ လောက်ပဲ။ သူတို့က ဘာမှမပြောဘူး။ ရိုက်ရုံသက်သက်ပဲ။ ကျနော်က မအိပ် တော့ တော်တော်ကို ပင်ပန်းပါတယ်။ အဲဒီတော့ ထောက်လှမ်းရေးက (၅) မိနစ်လောက် အိပ်လို့ရတယ်လို့ ပြော တယ်။ နောက်တော့ သူတို့က ကျနော်ကို နှိုးပြီး၊ မေးခွန်းမေးတာတွေ၊ ရိုက်တာတွေ ဆက်လုပ်ပြန်ရော။” ဟု ပြောပြသည်။^{၉၄}

ထိုသူသည် လုပ်ကြံစွပ်စွဲချက်များဖြင့် တရားရုံးအတင်ခံခဲ့ရသည်။ သူ့ဘက်က ခုခံပေးမည့် ရှေ့နေလည်း မရှိခဲ့ချေ။ အင်းစိန် ထောင်မှာ ထောင်ဒဏ် (၆) လ ကျခံရပြီးနောက်၊ ထောင်မှအလွတ်တွင် ထွက်ပြေးပုန်းအောင်း နေခဲ့သည်။

မြေသိမ်းယူခြင်းနှင့် လုံလောက်သော လျော်ကြေး ရရှိခွင့်

မြန်မာ-တရုတ် ပိုက်လိုင်း(၂) ခုလုံးကြောင့် မတော်မတရားမြေ သိမ်းယူမှုများ အနံ့ အပြားဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ နိုင်ငံတကာ လူ့ အခွင့်အရေးဥပဒေများကို ချိုးဖောက်ခြင်း

ခါတ်ပုံ။ ဆောက်လုပ်ရေးပစ္စည်းများအား လျှောက်ကြေးမပေးရသေးသည့်မြေတွင်သိုလောင်ထားခြင်း၊ မကွေးတိုင်း၊ မြန်မာပြည် (ဒီဇင်ဘာ ၂၀၁၀)

ဖြစ်သည့်အပြင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်တွင်းဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကိုလည်း ချိုး ဖောက်ရာ ရောက်နိုင်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်တွင်းဥပဒေအရ အချို့ သော မြေအမျိုးအစားများသည် ဥပဒေဖြင့် ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ပေးထားသော မြေအမျိုးအစားများဖြစ်ရာ၊ တရားမျှတသော လျော်ကြေးပေးရေး လုပ်ထုံးလုပ် နည်းများကို လိုက်နာခြင်းမရှိဘဲ အာဏာပိုင်များအနေနှင့် သိမ်းယူခွင့် မရှိချေ။^{၉၅} ထို့ပြင် ပြည်တွင်းဒုက္ခသည်များ (IDP) ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးအတွက် နိုင်ငံတကာအသိအမှတ်ပြု စံချိန်လုပ်ငန်းစဉ်များတစ်ခုဖြစ်သော ပြည်တွင်း အိုးအိမ် အခြေပျက်မှုဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်မှုများ (Guiding Principles on Internal Displacement) က မတရားသဖြင့်နေရာ ရွှေ့ ပြောင်းစေမှုကို ပိတ်ပင်တားမြစ်ထားသည်။ ဤမတရားသဖြင့် နေရာရွှေ့ပြောင်းစေမှု များတွင် “အများပြည်သူတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို လူယူခြင်းနှင့် ပစ်ပယ်ခြင်းအားဖြင့်

၄၅ See, e.g., *The Land Acquisition Act (1894), The Requisitioning Act (1947) cited in Scott Leckie & Ezekiel Simperingham, HOUSING, LAND AND PROPERTY RIGHTS IN BURMA: THE CURRENT LEGAL FRAMEWORK, at 30-32, 43, 190-209, 502-505 (2009). The law in Burma is "uncertain and vague," however, and the extent and duration of the military government's abuse of housing, land and property rights "speaks volumes about both the legal framework and the status of the rule of law in Burma." Id. at 16.*

Gas Movement. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)
 ၉၃ Interview #051-2010 in Kyaukpyu, Burma. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)
 ၉၄ Interview #053-2010 in Sittwe, Burma. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)

“သူတို့က ဘာမဆို ချုပ်ကိုင်ထားတယ်။ ကျနော်တို့မှာ လွတ်လပ်မှု ဆုံးရှုံး သွားပြီလို့ ကျနော်ခံစားရတယ်။”

ရခိုင်ရွာသားတဦး၊ ကျောက်ဖြူ၊ မန်မာပြည် ၂၀၁၀

“ဒီရွာထဲက ကျနော်တို့ လယ်သမား (၂၅) ယောက်ကို သူတို့နဲ့ သဘောတူကြောင်း လက်မှတ်ထိုးခိုင်းပါတယ်။ ... နောက်ဆုံးတော့ ကျနော် သူတို့ကို မြေရောင်း လိုက်ရတော့တယ်။” ဟု ကျေးရွာသားတဦးက ရှင်းပြခဲ့ပါသည်။”

ရခိုင်ရွာသားတဦး၊ ကျောက်ဖြူ၊ မန်မာပြည် ၂၀၁၀

တရားမျှတသည်ဟု မဆိုနိုင်သော အကြီးစားတည်ဆောက်ရေး စီမံကိန်းများကိုစွဲမှာ”^{၄၆} အိုးအိမ်အခြေပျက်မှုများ အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ဤလမ်းညွှန်မှုများတွင် ဆက်လက်၍ “အစိုးရများ အနေနှင့် ဌာနတိုင်းရင်းသားပြည်သူများနှင့် မြေယာကို အထူးအမှီသဟဲပြုနေရပြီး၊ မြေယာကိုဖက်တွယ် ထားသော အခြားအုပ်စုများအဖို့ အိုးအိမ်အခြေပျက်မှု မဖြစ်ရလေအောင် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပေးရန် အထူး တာဝန်ရှိသည်” ဟု ပြဌာန်းထားသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် ကုလသမဂ္ဂ ဌာနတိုင်းရင်းသားပြည်သူများ၏ အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်း (United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples ["UNDRIP"]) ကို အတည်ပြုလက်မှတ် ရေးထိုးခဲ့စဉ်က ဌာန လူနည်းစု အမျိုးသားများနှင့်သက်ဆိုင်သော မြေယာသိမ်းယူမှု ပိတ်ပင်ရေး ဖြည့်စွက်ပြဌာန်းချက်များကို အသိအမှတ်ပြုခဲ့ ပြီး ဖြစ်သည်။^{၄၇}

ဤကြေညာစာတမ်းက ဓသိရှိနားလည်မှု ဖြင့် ကြိုတင်၍ လွတ်လပ်စွာပေးသော သဘောတူခွင့်ပြုချက် မရှိဘဲ၊ ထို့အပြင် သည့်နောက်ပိုင်းမှာ တရားမျှတသော သင့်တင့်သော လျော်ကြေးနှင့်ပတ်သက်၍ သဘောတူညီမှုမရှိဘဲ နေရာရွှေ့ပြောင်းစေခြင်း မပြုရ။ ဖြစ်နိုင်သော အခြေအနေ၌ နေရပ်ရင်းသို့ ပြန်လာလိုက် ပြန်လာခွင့် ရှိစေရမည်။” ဟု ပြဌာန်းထားပါသည်။ ဌာနတိုင်းရင်းသားများဖြစ်သော ရခိုင်နှင့် ရှမ်းတို့၏ ကျေးရွာများသည် စီမံကိန်းဝင်လမ်းကြောင်းနှင့် ရွှေ့ ပိုက်လိုင်းများ၏ အနီးအနားမှာ တည်ရှိနေကြသည်ဖြစ်ရာ၊ ကျေးရွာသား များအဖို့ နေရာရွှေ့ပြောင်းရမှု ဖြစ်စေနိုင် သော လုပ်ငန်းများကို လုပ်ဆောင်ခြင်း မပြုမပြုမီမှာ မြန်မာအစိုးရနှင့် ပိုက်လိုင်းကုမ္ပဏီများသည် သိရှိနားလည်မှုဖြင့် ကြိုတင်၍ လွတ်လပ်စွာပေးသော သဘောတူခွင့်ပြုချက် (FPIC) ကို

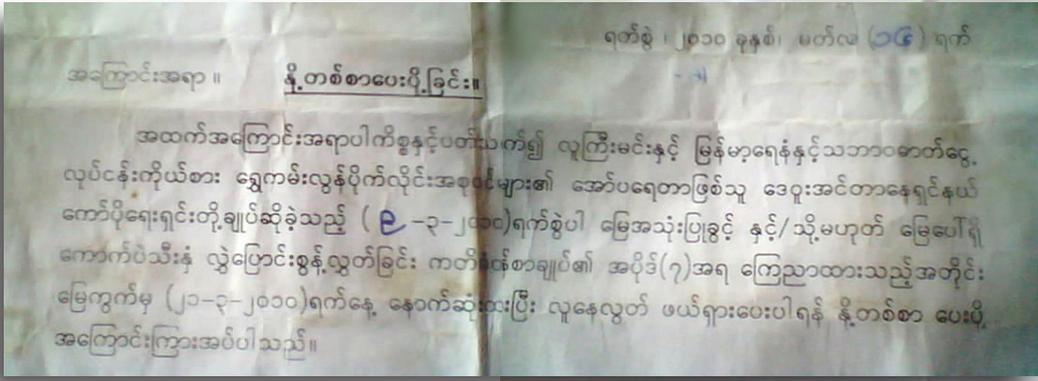
ရယူသင့်သည်။^{၄၈} ဌာနတိုင်းရင်းသား အခွင့်အရေးများအကြောင်းကို အောက်မှာ အပြည့်အစုံ ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်တွင်းဥပဒေနှင့် နိုင်ငံတကာ စံသတ်မှတ်ချက်များတွင် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး ပြဌာန်းချက်များကို ထည့်သွင်းထားသော်လည်း ရွှေ့ စီမံကိန်းလုပ်ငန်းကြောင့် လျော်ကြေးအလုံအလောက် မပေးဘဲ မြေသိမ်းယူမှုသည် ဖြစ်ရပ် များ အများအပြား ဖြစ်ပွားခဲ့ပါသည်။ မဒေးကျွန်းတွင် ရေနံ သိုလှောင်ရုံအတွက် နေရာယူရာ၌ ကျေးရွာသား (၅၆) ဦးသည် စိုက်ပျိုးမြေဧက (၆၀) ခန့် ဆုံးရှုံးခဲ့သည်။^{၄၉} အဆောက်အဦ ဆောက်လုပ်မှုလုပ်ငန်း ကိုစတင်ခဲ့ပြီ ဖြစ်သော် လည်း ထိုကျေးရွာသားများသည် လျော်ကြေး မရရှိသေးချေ။ ထို့ ပြင် ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းကြောင့် စပါးစိုက်လယ်ကွက် များ ရေလွှမ်းခံရပြီး၊ နောက်နောင်အဖို့ စိုက်ပျိုး၍ မရနိုင်တော့သော်လည်း မဒေးကျွန်းပေါ်ရှိ ကျေးရွာသားများသည် လျော် ကြေးမရခဲ့ချေ။^{၅၀} လယ်မြေများ ပိုက်လိုင်းလမ်းကြောင်းမှာကျ၍ အသိမ်းခံရသော ကျောက်ဖြူမြို့နယ်မှ ကျေးရွာသား (၂၀) ကလည်း လျော်ကြေးကို စောင့်မျှော်နေကြသည်။ မိမိတို့၏ လယ်ယာမြေ များပေါ်မှာ ပိုက်လိုင်းနှင့်ပတ်သက်သော အဆောက်အဦများ စတင်ဆောက်လုပ်နေပြီ ဖြစ်သော်လည်း^{၅၁} မကွေးတိုင်းမှ ကျေးရွာသားများသည်လည်း လျော်ကြေး ကို စောင့်နေကြရသည်။ အချို့ သောကျေးရွာသားများက လျော်ကြေး အချို့ အဝက်ကို ရရှိကြသော်လည်း အချို့ကမူ လုံးဝ မရရှိကြသေးချေ။^{၅၂}

^{၄၆} Francis Deng & et al., *Guiding Principles on Internal Displacement presented to the United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs, Principle 6, (Aug. 2, 1998)*, available at http://www.reliefweb.int/ocha_ol/pub/idp_gp/idp.html.
^{၄၇} U.N. Declaration on the Rights of Indigenous Peoples, art. 32, available at www.un.org/esa/socdev/unpfii/en/drip.html.

^{၄၈} Bonney Hartley, *MDG Reports and Indigenous Peoples: A Desk Review, at 10 (Feb. 2008)*, available at http://www.un.org/esa/socdev/unpfii/documents/MDG_Reports_and_IPs_2008.pdf (stating that the Arakanese and Shan, and numerous other ethnic minorities in Burma, are considered indigenous people).
^{၄၉} Interview #001-2011, Kyaukpyu, Burma. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)
^{၅၀} Interviews #004-2011, #005-2011, Kyaukpyu, Burma. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)
^{၅၁} Interview #005-2011, Kyaukpyu, Burma. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)
^{၅၂} Field Report, Feb. 2011, Magway, Burma.

မြန်မာ့ရေနံနှင့်သဘာဝဓါတ်ငွေ့ လုပ်ငန်း (MOGE) မှ ရွာသားများအား ပေးပို့ သောစာ

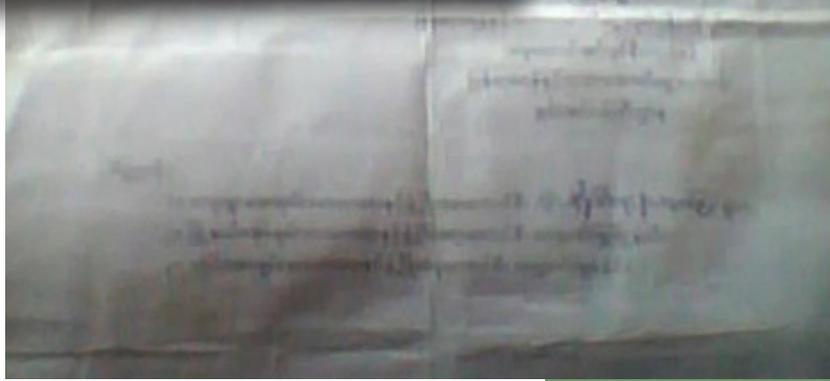
(MOGE) မှ ရခိုင်ပြည်နယ်ရှိ သက်ဆိုင်ရာနယ်မြေကျေးရွာသားများထံ (၂၀၁၀) ခုနှစ်၊ မတ်လ (၁၆) ရက်နေ့၊ နေ့စွဲဖြင့် ပေးပို့ ခဲ့သော စာတစောင်ကို EarthRights အဖွဲ့က ရရှိထားပါသည်။ ထိုစာထဲ၌ ကျေးရွာသားများအား (၅) ရက်အတွင်း

မိမိတို့၏ လယ်မြေများမှ ဖယ်ပေးကြရမည်ဟု အကြောင်းကြားထားသည်။^{၁၃} ထိုစာက ဓာတ်ငွေ့ ပိုက်လိုင်းအတွက် ဒေဂူး အင်တာနေရှင်နယ်နှင့် ချုပ်ဆိုထားသော စာချုပ်ကို ကိုးကားကာ၊ ကျေးရွာသားများအား မိမိတို့လယ်မြေများကို ပေးအပ် ရမည်ဖြစ်ပြီး၊ လက်ရှိသီးနှံခင်းများကိုပါ စွန့်လွှတ်သွားရမည်ဟု ရေးထားသည်။ စာက လျော်ကြေးကိစ္စကိုမူ တခွန်းတပါဒမျှ ဖော်ပြထားခြင်း မရှိချေ။

အစိုးရသည် ထိခိုက်ခံရသော ကျေးရွာများနှင့် လူပုဂ္ဂိုလ်များအား မြေသိမ်းယူခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်အကြောင်းကို ရှင်းပြခဲ့ခြင်း မရှိချေ။ မြေယာသိမ်းယူခြင်းမှာ မသမာမှုများနှင့် အမြတ်ထုတ်မှု များရှိနေသည်ဖြစ်ရာ ဖင့်နေးကြွကြားမှု များရှိ နေပြီး၊ ထိုကာလများအတွင်း၌ ကျေးရွာသားများက မိမိတို့၏ လယ်ယာမြေများနှင့်ပတ်သက်၍ လည်းကောင်း၊ လျော်ကြေးနှင့် ပတ်သက်၍လည်းကောင်း သတင်းအစအနမျှပင် မရရှိဘဲ စောင့်မျှော် နေကြရပါသည်။ မိမိတို့၏ လယ်ယာမြေများ မည်မျှ ကြာကြာ အသိမ်းခံထားရမည်နည်းဟူသော မေးခွန်းနှင့်ပတ်သက်၍ ရွှေကုမ္ပဏီများဆီမှ

(ကွင်းဆင်း အစီရင်ခံစာ)

၅၃ Letter from the Myanmar Oil and Gas Enterprise to villagers, dated March 16, 2010.

ပြန်ကြားချက်များသည် တခုနှင့် တခုညီညွတ်ခြင်းမရှိကြောင်း ကျေးရွာသားအများအပြားက ပြောပြကြပါသည်။^{၁၄} CNPC အတွက် ရေးသားပြုစုထားခြင်း ဖြစ်ပြီး၊ EarthRights အဖွဲ့က ရရှိထားသောလျှို့ဝှက် အကဲဖြတ်ချက်တစောင်၌မူ စီမံကိန်းလုပ်ငန်း၏ နှစ် (၃၀) သက်တမ်း ကြောင့် “တောင်သူလယ်သမားများ၏ အိုးအိမ်ဖယ်ရှားပေးခြင်းသည် အမြဲထာဝရဖြစ်သွား နိုင်ဖွယ်ရှိသည်” ဟု အတိ အကျ ဆိုထားသည်။^{၁၅} အဆက်အသွယ်ကောင်းသူများက မြေများကိုသိမ်းယူပြီး၊ လျော်ကြေး မပေးမီမှာ မြေယာဦးပိုင် အမည်များကို ပြောင်းလိုက်သဖြင့် အမှန်တကယ် မြေပိုင်သူများမှာ မည်သည့်လျော်ကြေးမျှ မရရှိသည့်အဖြစ်သို့ ရောက် သွားခဲ့ရသည်ဟု ကျေးရွာသားများက ပြောပြကြပါသည်။^{၁၆} မြေသိမ်းမည့်အကြောင်းကို

၅၄ E.g., Interviews #070-2010, #071-2010 in Kyaukpyu, Burma. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)
၅၅ Confidential assessment obtained by EarthRights International, 2010.
၅၆ Interviews #069-2010, #073-2010, #003-

ကြိုတင်သတင်းကြားထားသူများ က မြေများကို ဝယ်ယူပြီး၊ ရွှေ စီမံကိန်း အာဏာပိုင်များဆီမှာ အမြတ်တင်ရောင်း ချသည်ခွဲသည်ဟုလည်း ကျေးရွာသား တဦးက EarthRights အဖွဲ့အား ပြောပြခဲ့ပါသည်။^{၅၇} တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သော လျော်ကြေး အချို့ အဝက် ရရှိခဲ့သူများထဲမှာ (၄) လထက်စော၍ လျော်ကြေးရရှိခဲ့သူ တဦးတယောက်မျှ မရှိချေ။ ကျေးရွာသားအများစုသည် (၁) နှစ်အထိ စောင့်ခဲ့ကြ ရသည်။^{၅၈}

လျော်ကြေးငွေများရရှိပြီးကြသည့်တိုင်၊ လျော်ကြေးငွေသည် လုံလောက်သော လျော်ကြေးငွေမဟုတ်ချေ။ မိမိတို့၏ မြေယာ အားလုံးကိုသော်လည်းကောင်း၊ မြေယာပြုပြင်မှုတန်ဖိုးကိုသော်လည်းကောင်း ထည့်တွက်သည် မဟုတ်ခြင်းကြောင့် မိမိတို့ မြေယာ၏ အမှန်တကယ်တန်ဖိုးကို မရခဲ့ကြောင်း ကျေးရွာသားများက ပြောပြကြပါသည်။^{၅၉} ရခိုင်ပြည်နယ်၊ မဒေးကျွန်း ပေါ်မှာ ဒေဝူးအင်တာနေရှင်နယ် (Daewoo International) ကုမ္ပဏီနှင့် မြန်မာ တဆင့်ခံ ကန်ထရိုက်လုပ်ငန်းရှင် အေဂျ ဝေါလ် ကော်ပိုရေးရှင်း (Asia World) တို့၏ ကုန်းတွင်း လေ့လာရေးလုပ်ငန်းကြောင့် သီးနှံခင်းများ ပျက်စီး ပြီး၊ အထွက်လျော့သွားခဲ့သည်။ ထိုအတွက်လည်း လျော်ကြေးမရရှိခဲ့ကြချေ။^{၆၀} အနီးအနားဝန်းကျင်မှာ မြေယာရှားပါး ခြင်းနှင့် မြေယာတန်ဖိုးကြီးခြင်း တို့ကြောင့် လျော်ကြေးရရှိခဲ့ကြသော မည်သည့်လယ်သမားမျှ လယ်ယာမြေသစ်များကို အစား ပြန်မရနိုင်ကြချေ။^{၆၁} ဤကျေးရွာသားများသည်

၂၀၁၁, ၀၀၆-၂၀၁၁ in Kyaukpyu, Burma. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)

၅၇ Interview #071-2010 in Kyaukpyu, Burma. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)

၅၈ E.g., Interviews #024-2010, #025-2010, #27-2010 in Kyaukpyu, Burma ; Interview #021-2010 on the Bangladesh-Burma border. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)

၅၉ E.g., Interviews #050-2010, #069-2010, #074-2010 in Kyaukpyu, Burma. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)

၆၀ Interviews #004-2010, #005-2010, #007-2010, #028-2010 in Kyuakpyu, Burma. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)

၆၁ E.g., Interviews #050-2010, #072-2010 in Kyaukpyu, Burma. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)

ဘဝတလျှောက်လုံး ဤနေရာမှာပင် နေထိုင်လာခဲ့ကြသူများဖြစ်ရာ၊ သူတို့မှာ အခြားရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်စရာ နေရာလည်းမရှိပါဟု ပြောပြကြပါသည်။^{၆၂}

ကျွန်းတကျွန်းလုံးမှာနေထိုင်သူအားလုံးသည် နောက်ဆုံး၌ ကျွန်းမှထွက်သွားရမည် သို့တည်းမဟုတ် ကျွန်းကို အပြီးသိမ်း ပိုက်လိုက်ပြီး နှင်ထုတ်ခံရမည် ဟုထင်ကြောင်း အာဏာပိုင်များထံ မိမိတို့၏ မြေယာများကို မရောင်းမနေရ ရောင်းခဲ့ရ သော မဒေးကျွန်း ကျေးရွာသားများက EarthRights အဖွဲ့ အားပြောပြခဲ့ပါသည်။ တရုတ်ကုမ္ပဏီများက “တကျွန်းလုံးကို သိမ်းယူမည်”ဟု မိမိ ထင်ကြောင်း ရွာသားတဦးကပြောပြခဲ့ပါသည်။^{၆၃} အခြားရွာသားများကမူ စီမံကိန်းနယ်မြေမှာ နေ၍မရအောင် ကုမ္ပဏီ များက လုပ်မည်ဖြစ်သောကြောင့် မိမိတို့၏ မိသားစုများသည် ကျွန်းမှ မဖြစ်မနေ ထွက်သွားရ လိမ့်မည်ဟု ရှင်းပြခဲ့သည်။ ဓနောကဆိုရင် ကျနော်တို့ အိမ်တွေပါ ဆုံးသွားလိမ့်မယ်။ ဘာဖြစ်လို့လည်းဆိုတော့ ဒီ ကျွန်းမှာ ကျနော်တို့ နေလို့ရမှာမှ မဟုတ်တော့ပဲ။ ဒီကျွန်းမှာနေရင် သိပ်အန္တရာယ်များလိမ့်မယ်။ သူတို့က ဒီမှာ ဓာတ်ငွေ့တွေ သိုလှောင်ထားကြမယ်လေ။ ဒါအပြင်၊ ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းအတွက် လမ်းတွေဖောက်ပြီး၊ ကျနော်တို့ရွာကို ဖျက်ဆီးပစ်ကြတော့မှာပဲ။”ဟု မိမိ၏ မိသားစု ပိုင်လယ်မြေကို မရောင်းမနေရ ရောင်းခဲ့ရသော ကျေးရွာသားတဦးက ဆိုပါသည်။^{၆၄} ကုမ္ပဏီများနှင့် အာဏာပိုင်များက “ကျနော်တို့ရဲ့ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ် ငန်းတွေကို ဖျက်ဆီးပစ်တဲ့နည်းနဲ့ ကျနော်တို့ တတွေ ဒီကျွန်းပေါ်ကနေ ထွက် ပြေးအောင် စနစ်တကျ ကြိုးစားလုပ်နေကြတယ်။”ဟု နောက် ရွာသားတဦးက ပြောပြပါသည်။^{၆၅}

၆၂ E.g., Interview #005-2010 in Kyaukpyu, Burma (“I love my village very much, because it is our native land and my parents and grandparents were also living in this vil- lage.”); Interview #007-2010 in Kyaukpyu, Burma (“We do love this place and this island. Our grandparents, parents and a lot of our relatives were born and passed away in this place.”). (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)

၆၃ Interview #049-2010 in Kyaukpyu, Burma. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)

၆၄ Interview #047-2010 in Kyaukpyu, Burma. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)

၆၅ Interview #52-2010 in Kyaukpyu, Burma. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)

အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းအပေါ် ရိုက်ခတ်ချက်များ၊ ကလေးသူငယ်နှင့် အမျိုးသမီးအခွင့်အရေးများ

ပိုက်လိုင်းဆောက်လုပ်မှု၏ ဒဏ်သင့်ခြင်းခံရသော နယ်မြေလူထုသည် ၎င်းတို့၏ စားဝတ်နေရေးအတွက် အားထားနေရသော လယ်ယာမြေများ ဆုံးရှုံးသွားခဲ့ပြီ ဖြစ်ရာ၊ မတော်မတရားမြေသိမ်းယူခြင်း လုပ်ရပ်များသည် ကလေးအခွင့်အရေး ဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက် (Convention on the Rights of the Child ["CRC"]) နှင့် အမျိုးသမီးများအပေါ် ခွဲခြား ဆက်ဆံမှုများ ပပျောက်ရေးဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက် (Convention on the Elimination of Discrimination of Women ["CEDAW"]) တို့အရ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပေးထားသော အခွင့်အရေးများကိုလည်း ထိခိုက်စေပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ဤသဘောတူညီချက် (၂) ခုစလုံးကို သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုးပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ကလေးအခွင့်အရေး ဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်(CRC) အရ အစိုးရများသည် မိသားစုများကို ကူညီသောအားဖြင့် ကလေး၏ ကိုယ်ကာယ ဆိုင်ရာ၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ၊ လူမှုရေးဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု များအတွက် လုံလောက်သော လူနေမှု အဆင့် အတန်းကို ဖြည့်ဆည်းပေးသော၊ အထူးသဖြင့် အာဟာရ၊ အဝတ်အထည်နှင့် နေအိမ်တို့ကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန်အတွက် သင့်တော်သော အစီအစဉ်များချမှတ်ဆောင်ရွက်ပေးရမည် ဖြစ်ပါသည်။^{၆၆} အမျိုးသမီးများအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများ ပပျောက်ရေးဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက် (CEDAW) အရဆိုလျှင် အစိုးရများသည် “ကျေးလက်ဒေသနေ အမျိုးသမီးများ ၏ ထူးခြားသော ပြဿနာများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား ပေးရမည်”ဖြစ်သည့်အပြင်၊ ဓကျေးလက်ဒေသနေ အမျိုးသမီးများ အဖို့ လုံလောက်သော နေရေးထိုင်ရေး အခြေအနေများကို ရရှိခံစားစေရမည်”ဖြစ်သည်။^{၆၇} စားဝတ်နေရေးအတွက် အခြားရွေးချယ်စရာနည်းလမ်းများ အလုံ အလောက် မရှိသည့် အခြေအနေမျိုး၌ ပိုက်လိုင်း

စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများသည် ဤအရေးကြီးသော အခွင့်အရေးများနှင့် ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရေးပြဋ္ဌာန်းချက်များကို တိုက်ရိုက်ထိပါးလျက်ရှိပါသည်။

EarthRights အဖွဲ့က အများအပြား လုပ်ဆောင်ခဲ့သော တွေ့ဆုံမေးမြန်းခန်းများ၌ မြေသိမ်းခံရမှုကြောင့် စိတ်ပျက်အား ငယ်ကြောင်း ကျေးရွာသားများက ဖော်ပြခဲ့ကြသည်။ အကြောင်းမှာ သူတို့အဖို့ လယ်ယာလုပ်ခြင်းမှတစ်ပါး အခြား လုပ်ငန်း များ လုပ်စားစရာ ကျွမ်းကျင်မှုများသော်လည်းကောင်း၊ အခွင့်အလမ်းများသော်လည်းကောင်း ကင်းမဲ့နေကြသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။^{၆၈} “ကျနော်တို့မှာ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းတွေ ဆုံးရှုံးတော့မယ်။ ကျနော်က အသက်လည်းကြီးပြီ။ ကျနော်လည်း ရွှေ ကုမ္ပဏီမှာ အလုပ်မလုပ်နိုင်ဘူး။ ကျနော်သမီးတွေကိုလည်း အဲဒီမှာ အလုပ်မလုပ်စေချင်ဘူး။ အလုပ်ထဲ မှာ သူတို့က အမျိုးသမီး အလုပ်သမားတွေ လိုတာလည်း မဟုတ်ဘူး။ ကျနော်တို့ ဘယ်လိုအသက်ဆက် ရပါ့မလဲ။” ဟု တွေ့ဆုံမေးမြန်းခံရသူတစ်ဦးက ညည်းညူရှင်းပြခဲ့ပါသည်။^{၆၉} ထို့နောက် လယ်သမားတစ်ဦးကလည်း “ကျနော်မှာ ရှိတဲ့စပါး က မိသားစုစားဖို့ မလောက်ဘူး။

18.02.2011 13:29

ဝါတ်ပုံ။ ရောဝတီမြစ်အနီး ပိုက်လိုင်းတည်ဆောက်မှုပုံ ၊ မကွေးတိုင်း၊ (ဖေဖော်ဝါရီ ၂၀၁၁)

^{၆၆} Convention on the Rights of the Child, art. 27, available at <http://www2.ohchr.org/english/law/crc.htm>.

^{၆၇} Convention on the Elimination of Discrimination Against Women, art. 14, available at <http://www2.ohchr.org/english/law/cedaw.htm>.

^{၆၈} E.g., Interviews #021-2010 on the Bangladesh-Burma border; Interview #027-2010 in Kyaukpyu, Burma; Interview #079-2010 in Yenangyaung, Burma. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)

^{၆၉} Interview #074-2010 in Kyaukpyu, Burma. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)

ကျနော်မိသားစုအတွက် ကျနော်စိတ်ပူနေရတယ်။ ကျနော်မှာ ကလေး (၄) ယောက်ရှိ တာ၊ (၃) ယောက်က ကျောင်းနေတုန်းပဲ။ အကြီးဆုံးသမီးကတော့ မိသားစုအတွက် ပိုင်းကူနေရလို့ ကျောင်းဆက်မတက် နိုင်တော့ပါဘူး။”^{၇၀} ဟု ပြောသည်။ ဤရွာသားများထဲမှ မည်သူမျှ ရွှေကုမ္ပဏီများ ဆီမှသော်လည်းကောင်း၊ မြန်မာအာဏာပိုင်များဆီမှသော်လည်းကောင်း အလုပ်သင်တန်း အကူအညီ တစ်ခုတရား မရရှိကြချေ။

အတင်းအဓမ္မလုပ်အားစေခိုင်းခြင်း

အတင်းအဓမ္မလုပ်အားစေခိုင်းမှု လုပ်ရပ်ကို နိုင်ငံတကာနှင့် ပြည်တွင်းတွင် ပိတ်ပင်တားမြစ်ထားမှုများ ရှိနေစေကာမူ အတင်းအဓမ္မလုပ်အားစေခိုင်းမှုအပေါ် မြန်မာစစ်တပ်၏ အားထားမှုသည် အနံ့အပြားမှာ ဖြစ်ပွားနေပြီး၊ ဤအကြောင်းများကို ကောင်းစွာမှတ်တမ်းပြုထားပြီး ဖြစ်ပါသည်။^{၇၁} မြန်မာနိုင်ငံ သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုးပြီးဖြစ်သော အတင်းအဓမ္မ လုပ်အားစေခိုင်းမှုဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်က “တတ်သိနားလည်သော အာဏာပိုင်အနေနှင့် လူပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းချင်း၏ အကျိုးအတွက်ဖြစ်စေ၊ ကုမ္ပဏီများ၏ အကျိုးအတွက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့အစည်းအသင်း အပင်းများ၏ အကျိုးအတွက်ဖြစ်စေ အတင်းအဓမ္မလုပ်အားစေခိုင်းခြင်းသော်လည်းကောင်း၊ စေခိုင်းရန် ခွင့်ပြုခြင်းသော်လည်းကောင်း မပြုရ” ဟု ပြဌာန်းထား ပါသည်။^{၇၂} စစ်အစိုးရ၏ ဥပဒေအမှတ် အမိန့် (၁/၉၉) က “တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များသည် အတင်းအဓမ္မ စေခိုင်းသော လုပ် အားရရှိရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အာဏာသုံးခြင်း မရှိစေရ” ဟု

ညွှန်ကြားထားသည်။^{၇၃} ဖြည့်စွက် နောက်ဆက်တွဲ အမိန့် (Supplementing Order) အမှတ် (၁/၉၉) က မြန်မာနိုင်ငံမှာ အတင်းအဓမ္မ စေခိုင်းသော လုပ်အား အသုံးပြုမှုကို ရာဇဝတ်မှု အဖြစ် ပြဌာန်းထားသည်။^{၇၄}

ဤပိတ်ပင်တားမြစ်ထားမှု များရှိနေစေကာမူ မြန်မာစစ်တပ်သည် ရွှေ စီမံကိန်းလုပ်ငန်းနှင့်ပတ်သက်၍ အတင်းအဓမ္မ စေခိုင်းသော လုပ်အားကို အသုံးပြုခဲ့သည်။ မဒေးကျွန်းပေါ်ရှိ ရွှေ စီမံကိန်း ဆောက်လုပ်ရေးနယ်မြေ၌ စစ်သားများ က ကျေးရွာသားများအား နယ်မြေ မီးသတ်တပ်ဖွဲ့ နှင့် နယ်မြေ အရပ်သားလက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ ထဲသို့ အတင်းအဓမ္မ ဝင်ခိုင်းခဲ့ ကြောင်း အစီရင်ခံစာတစ်စောင်ကို EarthRights အဖွဲ့က ရရှိခဲ့ပါသည်။^{၇၅} “အိမ်တိုင်း ယောက်ျားတယောက်စီ စစ် သင်တန်း တက်ရပါတယ်။ ကျနော်တို့က စစ်သင်တန်းတက် ချင်ကြတာမဟုတ်ပါဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ကိုယ့်မိသားစု အတွက် အလုပ် လုပ်လို့မှ မရဘဲ။ ဒါပေမယ့် သင်တန်းမတက်ရင် သူတို့က ကျနော်တို့ ကို အပြစ်ပေးမယ်လေ။” ဟု ကျေး ရွာသားတဦးက ပြောပြခဲ့ပါသည်။^{၇၆}

ကချင်လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော် (KIA) ၏ အကြီးအကဲတဦးက မြန်မာစစ်တပ်သည် ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ၊ ကေအိုင်အေ တပ် မဟာ (၄) နယ်မြေတွင် ကျေးရွာသားများကို ဆင့်ခေါ်ပြီး၊ အရပ်သားလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ အဖြစ် စစ်သင်တန်းပေးနေ ကြောင်း အောက်ပါအတိုင်း ပြောပြခဲ့ပါသည်။

“ဗမာစစ်တပ်က ကချင် (၄၀)၊ ရှမ်း (၂၀) နဲ့ တရုတ် (၁၀) ယောက်ကို စစ်သင်တန်းပေးနေပါတယ်။ ဒါတောင် တရွာပဲ ရှိ သေးတယ်။ ... (ရှမ်းပြည်နယ် မြောက်ပိုင်း၊ ပိုင်လှိုင်းဖြတ်သွားတဲ့) နယ်မြေ တလျှောက်လုံးမှာ ရွာသားတွေကို စစ်သား အဖြစ် စစ်သင်တန်းပေးသွားဖို့ ရှိပါတယ်။ ဒီ စစ်သင်တန်းမျိုးကို လူတွေထောင်နဲ့ချီပြီး

^{၇၀} Interview #072-2010 in Kyaukpyu, Burma. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)

^{၇၁} E.g., EarthRights International, SUPPLEMENTAL REPORT: FORCED LABOR ALONG THE YADANA AND YETAGUN PIPELINES (Feb. 2002) available at www.earthrights.org/sites/default/files/publications/supp-to-more-of-the-same.pdf; Complaint concerning the non-observance by Myanmar of the Forced Labour Convention, 1930 (No. 29) available at <http://www.ilo.org/public/libdoc/ilo/P/09604/09604%281998-81-serie-B-special-suppl%29.pdf>.

^{၇၂} Convention Concerning Forced or Compulsory Labour, (ILO No. 29), art. 4, available at <http://www2.ohchr.org/english/law/forced-labour.htm>.

^{၇၃} The Union of Myanmar, The State Peace and Development Council, Letter No. 04/Na Ya Ka (U)/Ma Nya, Nov. 1, 2000, available at [http://www.mol.gov.mm/8.Home/Home_link/spdc\(Eng\).pdf](http://www.mol.gov.mm/8.Home/Home_link/spdc(Eng).pdf).

^{၇၄} Id.

^{၇၅} Interview #049-2010 in Kyaukpyu, Burma. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)

^{၇၆} Id.

ဓါတ်ပုံ။ ဂုံးချိန်ရွာအနီးရှိ စီမံကိန်းကြော်ငြာသင်ပုံး ၊ ကျောက်ဖြူမြို့နယ် ၊ ရခိုင်ပြည်နယ် (ဖေဖော်ဝါရီ ၂၀၁၁)

ပေးမှာဖြစ်ပါတယ်။ (ဗမာစစ်တပ်က) လက်နက်နဲ့ ခဲယမ်းမီးကျောက်တွေ ပေးမှာပါ။”

ဟုပြောပြသည်။^{၇၇}

မြန်မာစစ်တပ်သည် ဒေဂူးအင်တာနေရှင်နယ်၏ ကုမ္ပဏီ လူမှုရေးတာဝန်ဆောင်ရွက်ချက် လုပ်ငန်းနှင့် ပတ်သက်၍ မြန်မာ နိုင်ငံအလယ်ပိုင်း ခြောက်သွေ့နယ်မြေမှာ အတင်းအဓမ္မ လုပ်အားစေခိုင်းမှုများလုပ်ခဲ့ကြောင်း EarthRights အဖွဲ့က (၂၀၀၉) ခုနှစ်တွင် ကြားသိခဲ့ရပါသည်။ ဤကိစ္စတွင် မြန်မာစစ်တပ်သည် ဒေဂူး၏ လူမှုစီးပွားရေး အစီအစဉ်မှာပါ သော ဆေးခန်းတခန်းဆောက်လုပ်ရေးတွင် နယ်ခံကျေးရွာသားများကို အတင်းအဓမ္မ လုပ်အားစေခိုင်းခဲ့သည်။ စေခိုင်းခံရသော ကျေးရွာသားများအား စီမံကိန်းလုပ်ငန်းနှင့်ပတ်သက်၍ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းမရှိခဲ့ချေ။^{၇၈} သတင်းပေးသူ နောက်တဦး၏ ပြောပြချက်အရ အတင်းအဓမ္မလုပ်အား စေခိုင်းမှု အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ နောက်ပိုင်းမှာ ဒေဂူးကို အသိပေးခဲ့သည်ဟု သောအချက်ဖြင့် EarthRights အဖွဲ့က ဤသတင်းကိုအတည်ပြုခဲ့သည်။^{၇၉} နောက်ထပ်အတည်ပြုပေးနိုင်သောအချက် မှာ စေခိုင်းခံရသော ကျေးရွာသားများက

နိုင်ငံတကာ အလုပ်သမားအဖွဲ့ချုပ် (ILO) ၏ အတင်းအဓမ္မလုပ်အား စေခိုင်းမှု ဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းဖြင့် ပြန်လည် ကုစားမှုရရှိအောင် ကြိုးပမ်းခဲ့ကြသည်ဟူသော အချက်ပင် ဖြစ်ပါသည်။^{၈၀}

အခြားသော စီးပွားရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ရိုက်ခတ်ချက်များ

ရွှေ စီမံကိန်းလုပ်ငန်းနှင့်ပတ်သက်၍ မဒေးကျွန်းမှာ စစ်တပ်များတိုး၍ ချထားခြင်းကြောင့် ကျေးရွာသားများ၏ သွားလာမှု ကို ချုပ်ချယ်ကန့်သတ်ခံခြင်း၊ ပုဂ္ဂလိကပိုင်ပစ္စည်းများ သိမ်းယူခံရခြင်း၊ ကျေးရွာသားများ၏ သွားလာလှုပ်ရှားမှုများ မပြတ် စောင့်ကြည့်ခံရခြင်းများ ရှိနေပါသည်။ မဒေးကျွန်းရှိ ရေတပ်စခန်းက ကျေးရွာသားများ၏ ခရီးသွားလာခြင်းနှင့် ငါးဖမ်းနေ ကျ ပင်လယ်ရေပြင်သို့ ငါးဖမ်းထွက်ခြင်းတို့ ကို ကန့်သတ်ချုပ်ချယ်ကြောင်း ကျေးရွာသားများက ပြောပြကြပါသည်။^{၈၁} ထို့အပြင် ငါး၊ အိမ်မွေးတိရစ္ဆာန်ကဲ့သို့သော ရောင်းကုန်ပစ္စည်းများကို တန်ရာတန်ဖိုး မပေးဘဲ စစ် သားများက သိမ်းယူ

၇၇ Interview #080-2010 in Bangkok, Thailand. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)
၇၈ Field Report, May 2009. (ကွင်းဆင်းအစီရင်ခံစာ)
၇၉ Id.

၈၀ Id.; EarthRights communications with the ILO, 2009-2010.
၈၁ Interviews #009-2010, 011-2010, #013-2010, #054-2010 in Kyaukpyu, Burma. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)

သည်ဟုလည်း ဆိုပါသည်။^{၈၂} ရေတပ်ကလည်း ပင်လယ်သို့ ငါးဖမ်းထွက်သူများဆီမှ ပိုက်ဆံကောက်သည်။^{၈၃} ငါးဖမ်းတာ က ကျနော်တို့ မိရိုးဖလာ လုပ်ကိုင်စားနေတဲ့ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းပါ။ ပိုက်ဆံမပေးဘဲ နေလို့မရဘူး။ သူတို့ တောင်းတဲ့ ပိုက်ဆံ မပေးရင် ကျနော်တို့ကို အကြီးအကျယ်ရိုက်နှက်ပြီး၊ ကျောက်ဖြူထောင်ကို ပို့မှာပေါ့။”^{၈၄} ဟု ကျေးရွာသား တဦးက ပြောပြပါသည်။ နောက်တဦးကလည်း “သူတို့က ဘာမဆို ချုပ်ကိုင်ထားတယ်။ ကျနော်တို့မှာ လွတ်လပ်မှု ဆုံးရှုံး သွားပြီလို့ ကျနော်ခံစားရတယ်။” ဟု ဆိုသည်။^{၈၅}

ကျောက်ဖြူမြို့ရှိ ပြည့်တန်ဆာများလည်း ရောက်လာခဲ့သည်။ ရေနံကုမ္ပဏီရောက်လာကတည်းက ရောက်လာခဲ့ခြင်း ဖြစ် သည်။ ကျေးရွာသားများအဖို့ ဤကိစ္စသည် မိမိတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုထုံးစံနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်နေပြီး၊ ကိုယ်ကျင့်တရား အရ ပြစ်တင်ရှုတ်ချစရာကိစ္စ ဖြစ်ရာ၊ ပြည့်တန်ဆာများရောက်လာအောင် အခြေအနေဖန်တီးခြင်း အတွက် ကုမ္ပဏီ ဝန်ထမ်းများကို အပြစ်တင်ကြသည်။^{၈၆} “ကျနော်တို့မြို့ကို သူတို့က စနစ်တကျ ဖျက်ဆီးနေတာ” ဟု လယ်သမားတဦးက ဆိုပါသည်။ ပြည့်တန်ဆာများ ဝင်ရောက်လာခြင်းအတွက် အထူးသဖြင့် ကုမ္ပဏီ၏ တာဝန်ရှိမှု ကို ရည်ညွှန်း ပြောဆိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။^{၈၇}

၈၂ Interview #014-2009 in Kyaukpyu, Burma (2009). (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)
 ၈၃ E.g., Interviews #048-2010, #049-2010 in Kyaukpyu, Burma (2010). (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)
 ၈၄ Interview #054-2010 on the Bangladesh-Burma border. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)
 ၈၅ Interview #051-2010 in Kyaukpyu, Burma. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)
 ၈၆ E.g., Interview #018 in Kyaukpyu, Burma (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု); see also EarthRights International, *BROKEN ETHICS: THE NORWEGIAN GOVERNMENT’S INVESTMENTS IN OIL AND GAS COMPANIES OPERATING IN BURMA (MYANMAR)*, at 28 (Dec. 2010), available at <http://www.earthrights.org/publication/broken-ethics>.
 ၈၇ Interview #015-2010 in Kyaukpyu, Burma. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)

သိရှိနားလည်မှုဖြင့် ကြိုတင်၍ လွတ်လပ်စွာပေးသော သဘောတူခွင့်ပြုချက်နှင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားကျေးရွာများ

မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဌာနေတိုင်းရင်းသား အုပ်စုပေါင်း (၁၀၀) ကျော်ရှိပြီး၊ အများစုသည် ကိုယ်ပိုင်ဘာသာစကားနှင့် ဒေသသုံး ဘာသာစကားများကို ပြောဆိုကြသည်။ ပိုက်လိုင်းစီမံကိန်းလုပ်ငန်းသည် ရခိုင်နှင့် ရှမ်းတို့အပါအဝင် ဤအုပ်စုများ၏ နယ်မြေများထဲမှလည်းကောင်း၊ အနီးအနားမှလည်းကောင်း ဖြတ်သွားပါသည်။ EarthRights အဖွဲ့က ရခိုင်လူမျိုးများနှင့် အကြိမ်ပေါင်းများစွာ လုပ်ခဲ့သော တွေ့ဆုံမေးမြန်းခန်းများ၌ သူတို့မှာ စီမံကိန်းလုပ်ငန်းနှင့်ပတ်သက်၍ (မြေယာနှင့် နေ အိမ်များမှ ထွက်ခွာပေးရန် အမိန့်အပါအဝင်) မည်သည့်ကိစ္စကိုမျှ ငြင်းဆန်ခြင်း၊ ကန့်ကွက်ခြင်း ပြုနိုင်စွမ်း မရှိကြောင်း ပြောပြကြပါသည်။ “ကုမ္ပဏီတွေနဲ့ ဗမာအာဏာပိုင်တွေက ပြောင်းဖို့ အမိန့်ပေးရင်၊ ကျနော်တို့က ပြောင်းရမှာပါပဲ။ သူတို့ အမိန့်ကို ကျနော်တို့ ငြင်းဆန်လို့ မရပါဘူး။ သူတို့ပါးစပ်က ထွက်သမျှအမိန့်ကို ကျနော်တို့က နာခံရမှာ ပါပဲ။ သူတို့က တော်တော် အာဏာရှိပါတယ်။” ဟု ပြောသည်။^{၈၈}

မိမိတို့၏ လယ်ယာမြေများကို ပိုက်လိုင်းစီမံကိန်းအတွက် သိမ်းမည်ဟု မိမိတို့ ကိုပြောကြောင်း၊ မိမိတို့အား ငြင်းဆန်ခွင့် မပေးကြောင်း၊ မြေအတွက် လျော်ကြေး မည်သည့်အခါရမည်ဟုလည်း မိမိတို့ကို အသိမပေးကြောင်း ကျေးရွာသားများက ပြောပြကြပါသည်။ မဒေးကျွန်း၌ အေရူဝေါ ကုမ္ပဏီ၏ ကိုယ်စားလှယ်များက အစည်းအဝေးခေါ်ဆိုပြီး၊ ကျေးရွာသားများ အား ၎င်းတို့၏ မြေများကို သိမ်းမည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ၎င်းတို့အား အခကြေးငွေပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း အသိပေးပြီးနောက်၊ အခကြေးငွေ ပေးခြင်း၊ နောက်ထပ်ရှင်းပြခြင်းလည်း မရှိဘဲ ထိုကုမ္ပဏီကိုယ်စားလှယ်များ မြို့မှ ပြန်သွားကြသည်။^{၈၉} အလားတူအစည်းအဝေးမျိုးကို ကျောက်ဖြူနှင့်

၈၈ Interview #004-2010 in Kyaukpyu, Burma (2010). (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)
 ၈၉ Interviews #007-2010, #009-2010, #024-2010, #025-2010, #026-2010, #047-2010 in Kyaukpyu, Burma. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)

မကွေးမြို့များမှာလည်း လုပ်ခဲ့သည်။^{၉၀} “ဒီရွာထဲက ကျနော်တို့ လယ်သမား (၂၅) ယောက်ကို သူတို့ နဲ့သဘောတူကြောင်း လက်မှတ်ထိုးခိုင်းပါတယ်။ နောက်ဆုံးတော့ ကျနော် သူတို့ကို မြေရောင်း လိုက်ရတော့တယ်။” ဟု ကျေးရွာသားတဦးကရှင်းပြ ပခဲ့ပါသည်။^{၉၁}

ရခိုင်ပြည်နယ်၊ ကျောက်ဖြူနှင့် မဒေးကျွန်းမှာ မပြောင်းမနေရ ရွှေပြောင်းပေးရမှုများ ဖြစ်ပွားမည့်တော့မည့်ပုံ ပေါ်နေပါ သည်။ ကျောက်ဖြူဆိပ်ကမ်းအတွက် အိမ်ထောင်စု (၃၀၀) အိုးအိမ်ရွှေ့ ပြောင်းပေးရမည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့်၊ မဒေးကျွန်း၌ အိမ် (၃၀-၄၀) ဖျက်ပေးရမည်ဖြစ်ကြောင်း ကျေးရွာသားများ သတင်းကြားထားသည်။ သို့ရာတွင် မည်သည့် တရားဝင် ကြေညာချက်မျှ ထွက်လာခြင်းမရှိသေးချေ။^{၉၂} ဆောက်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းအရှိန် ရလာသည်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ ပိုက်လိုင်း လမ်းကြောင်း တလျှောက်မှာလည်း နောက်ထပ် အိမ်ရာရွှေ့ပြောင်းရမှုများ ဖြစ်လာနိုင်ဖွယ်ရှိပါသည်။ အချို့သောနယ်မြေ များတွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ရိုက်ခတ်မှုများ အကဲဖြတ်ချက် (EIA/SIA) များကို လုပ်ဆောင်ပြီး ဖြစ်သည် (နောက်ပိုင်းတွင် ဤ အကြောင်းကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ရှင်းပြပါမည်)။ သို့ရာတွင် မဒေးကျွန်းနှင့် အချို့ သော နယ်မြေများတွင် အကဲဖြတ်ချက် မလုပ်ရန် အကဲဖြတ်အဖွဲ့အား ပိတ်ပင်ထားသည့်^{၉၃} အပြင် ရိုထားသော အကဲဖြတ်ချက်များကိုလည်း လူအများ မသိရှိရချေ။ မြေသိမ်းခြင်းနှင့် မြေမှ အတင်းအဓမ္မနှင်ထုတ် ခြင်းတို့အပါအဝင် သက်ရောက်ရိုက်ခတ်ချက်လာနိုင်ဖွယ် ရှိသည်များကို လျော့ပါးသွားအောင် ကုမ္ပဏီများအနေနှင့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်ချက်များ (အကယ်၍တစ်စုံတစ်ရာရှိပါလျှင်) လုပ်ထားကြောင်း မသိရှိရချေ။

ဒေသခံကျေးရွာများနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အပေါ် သိသိသာသာဆိုးရွားသော

၉၀ Interview #071-2010 in Kyaukpyu, Burma; Interview #078-2010 in Magway, Burma. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)
၉၁ Interview #047-2010 in Kyaukpyu, Burma. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)
၉၂ Interviews #004-2010, #007-2010, #008-2010, #009-2010, #014-2011 in Kyaukpyu, Burma. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)
၉၃ Interview, Jan. 4, 2010. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)

ရိုက်ခတ်ချက်များရှိနေသည့်တိုင်၊ (EarthRights International အဖွဲ့မှ သိရသလောက် တင်ပြရလျှင်) စီမံကိန်းမှာ ပါဝင်သော ကုမ္ပဏီများသည် ထိခိုက်ခံရ သော ကျေးရွာများနှင့် အဓိပ္ပါယ်ရှိရှိ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခဲ့ခြင်း မရှိသည့်အပြင်၊ ပြန်လည်နေရာချထားမှု အပါအဝင် စီမံကိန်း ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ ထိုကျေးရွာများထံမှ သိရှိနားလည်မှုဖြင့် ကြိုတင်၍လွတ်လပ်စွာ ပေးသော သဘော တူခွင့်ပြုချက် (FPIC) ကိုလည်း ရယူခဲ့ခြင်းမရှိချေ။ CNPC သည် သဘာဝ ဓာတ်ငွေ့ ပိုက် လိုင်း၏ လူမှုရေးဆိုင်ရာရိုက်ခတ်မှု အကဲဖြတ်ချက် (SIA) တစောင်ကို ပြုစုစေခဲ့ကြောင်း EarthRights အဖွဲ့က ယုံကြည် စိတ်ချရသော သတင်းပေးသူများ၏ ပြောပြချက်များအရ အခိုင်အမာသိရှိထားသည်။^{၉၄} လူမှုရေးဆိုင်ရာ ရိုက်ခတ်မှု အကဲ ဖြတ်ချက် (SIA) အတွက် စစ်တမ်းကောက်ယူမှုတခုကို မြန်မာနိုင်ငံ အနောက်ပိုင်းမှာ ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများ စတင် ပြီးနောက်တွင် လုပ်ခဲ့သည်။ ဤစစ်တမ်းသည် ကုမ္ပဏီ၏ လူမှုစီးပွားရေး အစီအစဉ်များ မချမှတ်မီမှာ ပိုက်လိုင်းတလျှောက် မြို့နယ် (၁၂) ခုရှိ ကျမ်းသတ်မှတ်ထားသော နမူနာစံကွက်ကျေးရွာများမှာ လိုအပ်ချက်များဆိုင်ရာ အကဲဖြတ်ချက် လုပ် ခြင်း ဖြစ်သည်။^{၉၅} ထိခိုက်ခံရသော ကျေးရွာများထံမှ သိရှိနားလည်မှုဖြင့် ကြိုတင်၍လွတ်လပ်စွာပေးသော သဘောတူ ခွင့် ပြုချက် (FPIC) ကို ရယူရန် စစ်တမ်းကောက်ယူရေး အဖွဲ့ အား ပြောဆိုခဲ့ခြင်းမရှိချေ။ ထိုနည်းတူပင် မြန်မာအာဏာပိုင် များကလည်း ကျေးရွာသားများ၏ ခွင့်ပြုချက် ရရှိအောင် ကြိုးစားသည် မဟုတ်ချေ။^{၉၆}

(FPIC) နှင့် ၎င်း၏ အဓိပ္ပါယ်ရှိရှိ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ရေးမူသည် နိုင်ငံတကာ ဘဏ္ဍာရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ငန်း ဆောင် ရွက်မှု စံချိန်စံညွှန်းများ (International Financial Corporation’s Performance Standards)၊ ကမ္ဘာ့ဘဏ် စည်းမျဉ်း များနှင့် အခြားသော အစုစပ် လုပ်ငန်းကြီးများ၏ စံချိန်စံညွှန်းများမှာ

၉၄ See Project Impact Assessments and Due Diligence, *infra* at 16.
၉၅ *Id.*
၉၆ EarthRights Interview, Jan. 4, 2010; Confidential assessment document obtained by EarthRights, 2010. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)

တွေ့ရသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်း တရပ်ဖြစ်ပြီး^{၉၇} စီမံကိန်း လုပ်ငန်းများ၏ လုပ်ငန်းအဆင့်အသီးသီး (ဌာနတိုင်းရင်းသားပြည်သူများ၏ မြေယာများ သို့မဟုတ် ပိုင်နက်နယ်မြေ များကို ထိခိုက်စေသော လုပ်ငန်းအဆင့်များ) မှာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာ၌ ဌာနတိုင်းရင်းသား ပြည်သူများသည် အဓိက အခန်းကဏ္ဍမှာ ပါဝင်ရမည်ဟူသော မှုကို အများက ပို၍ပို၍ လက်ခံလာကြကြောင်း ထင် ယာပေါ်ပြနေပါသည်။^{၉၈} ဤစံ ချိန် စံညွှန်းများသည် စီမံကိန်း ရေးဆွဲနေသောကာလအတွင်းမှာ ကျေးရွာများ၏ လိုအင်ဆန္ဒများကို အကောင်းဆုံးနား လည်ရေးနှင့် စီမံကိန်းလုပ်ငန်းအတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်များချရာ၌ ထိုကျေးရွာများ၏ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ အစည်းများထံမှ ထောက်ခံမှုရရှိရေးအတွက် (FPIC) ကို အထူးအလေးထား ဖော်ပြပါသည်။^{၉၉} (FPIC) သည် ယခုဖြစ်နေသည့်အနေ အထားကဲ့သို့သော သဘာဝအရင်းအမြစ် ထုတ်ယူရေးနှင့် ပတ်သက်လျှင် အထူး အရေးကြီးပါသည်။

ပိုက်လိုင်းကုမ္ပဏီများက နယ်မြေပြည်သူများ၊ ဌာန တိုင်းရင်းသားပြည်သူများနှင့် အဓိပ္ပာယ်ရှိရှိ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ပြီး၊ သဘောတူခွင့်ပြုချက်ယူစေရေးတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပျက်ကွက်နေမှုသည် ဌာနတိုင်းရင်းသားပြည်သူများ၏ အခွင့်အရေး ကြေညာစာတမ်း (UNDRIP) မှာ ၎င်းတို့ သဘောတူညီလက်မှတ်ရေး ထိုးရာ၌ ပါဝင်ခဲ့သည့် (FPIC) ဆိုင်ရာ

^{၉၇} See International Finance Corporation, *Performance Standards on Social & Environmental Sustainability at 19-20, 29-31, Apr. 30, 2006*, available at [http://www.ifc.org/ifcext/sustainability.nsf/AttachmentsByTitle/poL_PerformanceStandards2006_full/\\$FILE/IFC+Performance+Standards.pdf](http://www.ifc.org/ifcext/sustainability.nsf/AttachmentsByTitle/poL_PerformanceStandards2006_full/$FILE/IFC+Performance+Standards.pdf); Amy K. Lehr & Gare A. Smith, *IMPLEMENTING A CORPORATE FREE, PRIOR, AND INFORMED CONSENT POLICY: BENEFITS AND CHALLENGES*, at 11-22 (May 2010), available at www.foleyhoag.com/NewsCenter/Publications/eBooks/Implementing_Informed_Consent_Policy.aspx?ref=1.

^{၉၈} The World Bank, *Operational Manual, OP 4.10 - Indigenous Peoples*, available at <http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/PROJECTS/EXTPOLICIES/EXTOPMANUAL/0,,contentMDK:20553653~menuPK:64701637~pagePK:64709096~piPK:64709108~theSitePK:502184,00.html#F3>; U.N. Declaration on the Rights of Indigenous Peoples, art. 32, available at www.un.org/esa/socdev/unpfii/en/drip.html.

^{၉၉} *Id.*

ကတိကဝတ်များနှင့် မညီညွတ်ချေ။ မြန်မာနိုင်ငံ ပါဝင်လက်မှတ်ရေးထိုးထားခဲ့ သော လူမျိုးရေး ခွဲခြားဆက်ဆံမှု သဏ္ဍာန်အားလုံး ပပျောက်ရေးဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက် (Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination ["CERD"]) အရ ၎င်းပေးထားသော တရားဝင်ကတိကဝတ် များကို ချိုးဖောက်ရာလည်း ရောက်နိုင်ပါသည်။^{၁၀၀}

မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဌာနတိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများ၏ အခွင့်အရေးကို လေးစား အသိအမှတ်ပြုရေးတွင် မြန်မာအစိုးရသာလျှင် တဦးတည်း တာဝန်ရှိသည် မဟုတ်ချေ။ ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေအတွင်းရေးမှူး၏ လူ့ အခွင့်အရေးနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း များ ဆိုင်ရာ အထူးကိုယ်စားလှယ် ပါမောက္ခ ရွန် ရတ်ဂီ (John Ruggie) ရေးသားထားသည့်အတိုင်းပင် (ကုမ္ပဏီများ ၏) နေရပ်ရင်း နိုင်ငံအစိုးရများသည် ပို့ကုန်တိုးတက်ရေး မူဝါဒအရ မိမိတို့ အားပေးထားသော ကုမ္ပဏီများအနေနှင့် လူ့ အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများ မကျူးလွန်မိအောင် အပြည့်အဝ ကြိုးစားဆောင်ရွက်စေရေး အတွက် အစီအစဉ်များ ချမှတ် ကျင့်သုံးရမည်ဖြစ်ပါသည်။^{၁၀၁} ကုမ္ပဏီများ၏ တောင်ကိုရီးယားနိုင်ငံနှင့် တရုတ်နိုင်ငံ အစိုးရများကဲ့သို့သော နေရပ်ရင်း တိုင်းပြည်အစိုးရများသည် မြန်မာနိုင်ငံက (CERD) ချိုးဖောက်မည်ကို ကူညီအားပေးသောအားဖြင့် ရွှေ နိုင်ငံစုံလုပ်ငန်း အဖွဲ့ (Shwe Consortium) အား သိလျက်နှင့် ဘဏ္ဍာငွေကြေး ထုတ်ပေးခဲ့ပါသည်။ ဌာနတိုင်းရင်းသားတို့၏ (FPIC) ဆိုင်ရာအခွင့်အရေး ရရှိရေးအတွက် အစီအစဉ်များ ချမှတ်ကျင့်သုံးခြင်း မရှိခဲ့ချေ။

^{၁၀၀} See Committee on the Elimination of Racial Discrimination, *General Recommendation No. 23: Indigenous Peoples ¶ 4(d)*, available at <http://www.unhcr.ch/tbs/doc.nsf/0/73984290dfea022b802565160056fe1c?Opendocume nt>.

^{၁၀၁} John Ruggie, *Protect, Respect and Remedy: a Framework for Business and Human Rights ¶ 39*, available at <http://daccessods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=A/HRC/8/5&Lang=E>.

လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရေးအတွက်

လူမှုရေးခွင့်ပြုချက်

“မြေကြီးထဲမှာ ဓာတ်ငွေ့တွေရှိတာကို ကျနော်တို့ ဝမ်းသာပါတယ်။ အဲဒီဓာတ်ငွေ့တွေကို ဒီအတိုင်းပဲ ထားလိုက်တာ ကောင်းမယ်ထင်ပါတယ်။”

မြန်မာနိုင်ငံ၊ ရခိုင်ပြည်နယ်မှ ရခိုင်အမျိုးသားတစ်ဦး။^{၁၀၂}

လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရေးအတွက်

လူမှုရေးခွင့်ပြုချက်တရပ်သည်

“ကော်ပိုရေးရှင်းတခုနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သူ အစိုးရ၏ ပြဌာန်းထားသောတရားဝင် တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့်သီးခြားလွတ်လပ်စွာ” တည်ရှိပါသည်။ ၎င်းသည် “ရိုးရာလေ့ထုံးစံ ဆိုင်ရာ တန်ဖိုးထားချက်များမှ နေ့၍” ပေါ်ထွက်လာခြင်းဖြစ်ပြီး၊ “ကော်ပိုရေးရှင်းများ၊ ပါဝင်သော ကုမ္ပဏီများ၏ ဆောင်ရွက် ပေးစရာရှိသည်များ ကို သတ်မှတ်ပေးပါသည်။”^{၁၀၃} ဂျွန် ရတ်ဂီ (John Ruggie) ၏ ရေးသားချက်အရဆိုရလျှင်၊ လူမှုရေး ခွင့်ပြုချက်တွင် ကော်ပိုရေးရှင်းများ၏ လူ့အခွင့်အရေး လေးစားလိုက်နာရမည့် တာဝန်များ အတိအကျ ပါရှိပါသည်။ ဂျွန်ရတ်ဂီက ဤသို့ ရေးသားထားသည်။ “အစိုးရများက လိုက်နာရမည့် ဥပဒေဘောင်ကို သတ်မှတ်ပေးသည်။ ကော်ပိုရေးရှင်းများ၏ လူ့အခွင့်အရေး လေးစားလိုက်နာရမည့် တာဝန်ဘောင်က သည့်ထက် ကျယ်ဝန်းပါသည်။ ဤ ဘောင်ကို လူမှုရေး အရဆောင်ရွက်ပေးစရာရှိ သည့်လုပ်ငန်းများ (လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရေးအတွက် လူမှုရေးခွင့်ပြုချက်ဟု ခေါ်ဆိုလေ့ရှိကြ သော ခွင့်ပြုချက်၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သည်) က သတ်မှတ်ပေးပါသည်။”^{၁၀၄}

လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရေးအတွက်

၁၀၂ *Field Report, Aug, 2005, Arakan State, Burma.* (ကွင်းဆင်းအစီရင်ခံစာ)
၁၀၃ *Larry Cata Backer, Corporate Governance and the Social License to Operate, Law At the End of the Day (Blog), June 08, 2010, available at <http://lbackerblog.blogspot.com/2010/06/corporate-governance-and-social-license.html> (last visited March 4, 2011).*
၁၀၄ *Remarks by SRS John Ruggie, International Institute for Conflict Prevention & Resolution, Corporate Leadership Award Dinner, New York, 2 October 2008 available at <http://198.170.85.29/Ruggie-speech-to-CPR-2-Oct-2008.pdf>. (last visited March 4, 2011).*

လူမှုရေးခွင့်ပြုချက်မှာ စံချိန်စံညွှန်းသတ်မှတ်ချက်များမရှိသည့်တိုင်၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများနှင့် စီမံကိန်း အစုရှယ်ယာဝင်များ အတော်များများက ၎င်းသည် ကုမ္ပဏီများအဖို့ ခုက္ခကြီးစေသော အဟန့်အတားအနှောင့်အယှက်များ၊ သို့မဟုတ် နှောင့်နှေးကြွကြားမှုများ မရှိအောင် ရှောင်ကျဉ်ရေးနည်းလမ်းတရပ်အဖြစ် လည်းကောင်း၊ လုပ် ဆောင်စရာရှိသော လုပ်ငန်းများအတွက် လုပ်ငန်းလုပ်ခွင့်အဖြစ်လည်းကောင်း အရေးကြီးကြောင်း လက်ခံအသိအမှတ်ပြု ထားပါသည်။ စီမံကိန်းအစုရှယ်ယာဝင်များသည် စီမံကိန်း၏ စွန့်စားရစရာရှိသည့် အန္တရာယ်များနှင့် အကျိုးအမြတ်များကို အကဲဖြတ်ရာ၌ ကုမ္ပဏီတခုမှာ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရေးအတွက် လူမှုရေးခွင့်ပြုချက် ရှိ၊ မရှိ ထည့်သွင်းစဉ်းစားကြပါသည်။

မြန်မာ-တရုတ် ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းများ လုပ်ငန်းမှာ ပါဝင်နေကြသော ကုမ္ပဏီများမှာ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရေး အတွက် လူမှုရေး ခွင့်ပြုချက်ကို ရယူထားခြင်း မရှိကြောင်း EarthRights အဖွဲ့က သိရှိထားပါသည်။ ကုမ္ပဏီများသည် ထိခိုက်ခံရ သော ရပ်ရွာများ၏ မျှော်လင့်ချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်း မရှိခဲ့ရာ၊ နယ်မြေလူထုများ၏ စိတ်ဓာတ်က ဤမြန်မာ-တရုတ် ပိုက်လိုင်း စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများကို လုံးလုံးလျားလျားဆန့်ကျင်ပါသည်။ အများက ရေရှည် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် အထောက်အကူပြုပေးသော စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများကိုသာ အလိုရှိကြပါသည်။^{၁၀၅} “ကုမ္ပဏီက လူတွေကို ဒီကျွန်းပေါ်မှာ ကျနော်တယောက်မှ မမြင်ချင်ပါဘူး။ သူတို့က သူတို့ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းလောက်ကိုသာ သိကြတာပါ။ ကျနော်တို့ရဲ့ ဘဝ တွေနဲ့၊ ကျနော်တို့ရဲ့ လယ်တွေအကြောင်းကို သူတို့ စဉ်းစားကြတာမဟုတ်ပါ ဘူး။ ဒီဓာတ်ငွေ့တွေကို သူတို့ဆီ မရောင်း စေချင်ပါဘူး။ ဓာတ်ငွေ့တွေကို ကျနော်တို့သဘောအတိုင်း လုပ်ခွင့်ရှိမယ် ဆိုရင် ကျနော်တို့ကတော့ ကိုယ့်တိုင်းပြည်မှာပဲ သုံးချင်ပါတယ်။”^{၁၀၆} ဟု လယ်သမားတဦးက ပြောပါသည်။ နောက် လယ်သမားတဦးကမူ “ကျနော်တို့ရဲ့ ဓာတ်ငွေ့တွေကို နိုင်ငံခြား ကုမ္ပဏီတွေဆီ ရောင်းတာကို

၁၀၅ *EarthRights interviews and field reports (2005-2011).* (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုနှင့် ကွင်းဆင်းအစီရင်ခံစာ)
၁၀၆ *Interview #008-2010 in Kyaukpyu, Burma.* (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)

ကျနော် သဘောမတူပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ကျနော်တို့မှာ သူတို့ကို ပြောခွင့်မရှိပါဘူး။” ဟု ဆိုပါသည်။^{၁၀၇} အခြား လယ်သမားတစ်ဦးကမူ “ကျနော် သဘောကိုပြောရရင်၊ ဓာတ်ငွေ့ တွေကို နိုင်ငံခြား ကုမ္ပဏီ တွေဆီ ရောင်းတာကို ကျနော် သဘောမတူပါဘူး။ ဖြစ်နိုင်မယ်ဆိုရင် ဒီဓာတ်ငွေ့တွေ ကို ကျနော်တို့ တိုင်းပြည်မှာ ပဲ သုံးချင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျနော်တို့တိုင်းပြည်မှာက ကျနော်တို့ရဲ့ ထင်မြင်ချက်တွေကို ပြောခွင့်ရှိတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ကျနော်တို့တိုင်းပြည်မှာ မြန်မာအစိုးရက တော်တော်အာဏာရှိတယ်လေ။” ဟုလည်း ပြောပြပါသေးသည်။^{၁၀၈}

၅။ ပြန်လည်ကုစားပေးမှုများ ရရှိရေး

မြန်မာနိုင်ငံ၌ တရားဥပဒေစိုးမိုးမှုနှင့် လွတ်လပ်သော တရားစီရင်မှု အလွန် ကင်းမဲ့နေပါသည်။ တရားရုံးများသည် အတိုက် အခံများကို ငြိမ်ကျသွားစေရေးနှင့် ဒဏ်ခတ်ရေးအတွက် စစ်အစိုးရ၏ လက်သုံးကိရိယာအဖြစ် ရှိနေဆဲပင် ရှိပါသည်။^{၁၀၉} သို့ဖြစ်ရာ၊ ရွှေစီမံကိန်းလုပ်ငန်း၏ ဒဏ်သင့်ခံရသူများ (သာဓကအားဖြင့်၊ မိမိတို့၏ မြေယာအတွက် သို့မဟုတ် သီးနှံများ ပျက်စီးမှု အတွက် လျော်ကြေးမရသော ကျေးရွာသားများ၊ သို့မဟုတ် လုံခြုံရေးအာဏာပိုင်များ ၏ ရိုက်နှက်ခြင်းခံရသူများ သို့မဟုတ်၊ ငါးဖမ်းနေကျနေရာများသို့ ငါးဖမ်းထွက်ခွင့် မရကြသူများ) အဖို့ ဤမတော်မတရားမှု များကို ပြန်လည်ကုစားနိုင် ရေးအတွက် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းမှာ အားထားစရာ နေရာမရှိချေ။ မြန်မာနိုင်ငံ အနောက်ပိုင်းမှ ကျေးရွာသားတစ်ဦးက ဤသို့ပြောပြခဲ့ပါသည်။ “ကျနော်တို့က ဆင်းရဲသား လယ်သမားတွေပါ။ သူတို့ကတော့ အာဏာလည်းရှိတယ်၊ ချမ်းသာ တယ်။ ကျနော်တို့ရဲ့ ကျွန်းပေါ်မှာ သူတို့ လုပ်ချင်ရာ လုပ်လို့ရတယ်။ ဒီကျွန်းပေါ်မှာ သူတို့လုပ်နေတာတွေကို ကျနော်တို့ မှာ တားခွင့်မရှိပါဘူး။ အချိန်မရွေး သူတို့ လုပ်ချင်တာကို လုပ်လို့ရနေတော့၊ ကျနော်တို့

မှာ ငြိမ်ခံနေရကလွဲလို့ ဘာအခွင့် အရေးမှ မရှိပါဘူး။” ဟု ဆိုသည်။^{၁၁၀} ကျေးရွာသားအများ အပြားပင် ၎င်းတို့၏ အလားတူစိတ်ခံစားမှုများကို EarthRights အဖွဲ့ထံသို့ ပြောပြခဲ့ပါသည်။^{၁၁၁}

လောလောဆယ် ကာလ၌ အတင်းအဓမ္မလုပ်အားစေခိုင်းမှုနှင့်ပတ်သက်၍ နိုင်ငံတကာ အလုပ်သမားအဖွဲ့ (ILO) သို့ တိုင်ကြားရေး အစီအစဉ်ကြောင့် အလုပ်သမားအခွင့်အရေးနှင့်ပတ်သက်၍ တရားစီရင်မှု မပါသော ပြန်လည်ကုစားမှု များ ရရှိနေပါသည်။ သို့ဖြစ်သည့်တိုင် တိုင်ကြားသူများအဖို့ မြန်မာအာဏာပိုင်များ၏ ဒဏ်ခတ်ခံရမည့် အန္တရာယ် ရှိနေပြီး၊ ဤတိုင်ကြားရေး အစီအစဉ်ကို အသုံးပြုမှုနှင့် အစီအစဉ်၏ အသုံးဝင်မှုတို့သည် ရှိသင့်သလောက် မရှိနိုင်ချေ။

မြန်မာ-တရုတ် ပိုက်လိုင်းများတွင် လုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်နေကြသော ကုမ္ပဏီများအနေနှင့် စီမံကိန်းနယ်မြေများမှာ ဤတိုင် ကြားရေး အစီအစဉ်အကြောင်းကို အများသိအောင် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံမှာ (ILO) ရောက်ရှိနေကြောင်း လူအများသိအောင် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ အတင်းအဓမ္မလုပ်အားစေခိုင်းမှု အကြောင်း တိုင်ကြားမှုများကို ကူညီဆောင်ရွက်ပေးခြင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ တိုင်ကြားသူများအဖို့ မြန်မာအစိုးရ၏ ဒဏ်ခတ်ခြင်းမခံရအောင် အာဏာပိုင်များအပေါ် မိမိတို့၏ ဩဇာကို သုံးကာ ကာကွယ်စေ ဘင့်ရောက်ပေးခြင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ အလုပ်သမားအခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပေးရန် ၎င်းတို့မှာ အခွင့်အလမ်းရှိနေပါသည်။ (ILO) က ပုဂ္ဂလိကပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ အပါအဝင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ လုပ်ငန်းဌာနအမျိုးမျိုးမှ ပုဂ္ဂိုလ်များအား “အထောက်အကူပြု” သင်တန်းများ ပေးနေပါသည်။ သင်တန်း၌ သင်တန်းသားများသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ကျေးရွာသားများ၏ (ILO) သို့ အတင်းအဓမ္မလုပ်အားစေခိုင်းမှု အကြောင်းတိုင်ကြားမှုများတွင် မည်သို့

၁၀၇ Interview #012-2010 in Kyaukpyu, Burma. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)
 ၁၀၈ Interview #020-2010 on the Bangladesh-Burma border. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)
 ၁၀၉ See Scott Leckie & Ezekiel Simperingham, supra note 45 at 9.

၁၁၀ Interview #010-2010 in Kyaukpyu, Burma. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)
 ၁၁၁ See e.g. Interviews #004-2010, #005-2010, #010-2010 in Kyaukpyu, Burma. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)

အထောက်အကူ ပြုပေးရမည့် အကြောင်းကို သိရှိသွားကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံမှာ ပြန်လည်ကုစားမှုများရရှိရေး ခက်ခဲပုံကိုသိရှိထားခြင်းကြောင့် (၂၀၀၈) ခုနှစ်တွင် EarthRights အဖွဲ့နှင့် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များက ဒေဂူးအင်တာနေရှင်းနယ်နှင့် (KOGAS) တို့ နှင့်ဆိုင်သော ရွှေ သဘာဝဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်း စီမံကိန်း၏ ဖြစ်ရပ်တစ်ခုနှင့် ပတ်သက်၍ စီးပွားရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး အဖွဲ့ (OECD) သို့ ကိုရီးယား အမျိုးသား ဆက်သွယ်ရေးဌာန (NCP) မှတစ်ဆင့် တိုင်ကြားခဲ့သည်။ တိုင်ကြားစာ၌ ဤကုမ္ပဏီ (၂) ခုသည် ရွှေ စီမံကိန်းလုပ်ငန်း၏ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဆိုးကျိုးရိုက်ခတ်ချက်များ မဖြစ်အောင် လိုအပ်သလို ကြီးပမ်းဆောင်ရွက်ပေးရန် ပျက်ကွက်ခဲ့ခြင်းအားဖြင့် (OECD) ၏ လမ်းညွှန်ချက်များ အနက် အနည်းဆုံး (၆) ချက်ကို ချိုးဖောက်ထားကြောင်း စွဲချက်တင်ထားခဲ့သည်။^{၁၁၂} သို့ရာတွင် ကိုရီးယား အမျိုးသား ဆက်သွယ်ရေးဌာနသည် ဒေဂူးအင်တာနေရှင်းနယ်နှင့် (KOGAS) တို့ဘက်မှ ရပ်တည်ကာ၊ တိုင်ကြားစာကို ပယ်ချခဲ့ သည်။^{၁၁၃} EarthRights အဖွဲ့သည် မိမိ၏ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များနှင့် ပူးပေါင်းကာ၊ ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရာ ကုစားရေးနည်းလမ်းများ ကို မြန်မာနိုင်ငံ ပြင်ပမှာ ဆက်လက် ရှာဖွေခဲ့သည်။ ရွှေ ပိုက်လိုင်းကုမ္ပဏီ အသီးသီးက မတော်မတရားမှု များတွင် ပါဝင် ပတ်သက်နေခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ကိုရီးယား၊ တရုတ်၊ အိန္ဒိယတို့၏ ပြည်တွင်း ဥပဒေများကို ပြည်ပမှာကျင့်သုံးလာစေရန် ကိစ္စများ အပါအဝင်ဖြစ်သည်။

ပြန်လည်ကုစားရေးနည်းလမ်းများ မရရှိနိုင်သောနေရာများဖြစ်သည့် အုပ်ချုပ်ရေးလည်း အားနည်းပြီး၊ စစ်မက်လည်းဖြစ်

၁၁၂ EARTHRIGHTS INTERNATIONAL ET. AL, REPORT TO THE SOUTH KOREA NATIONAL CONTACT POINT REGARDING DAEWOO INTERNATIONAL AND KOREA GAS CORPORATION (Oct. 2009) available at www.earthrights.org/sites/default/files/publications/OECD-Complaint10.29-ENG-LISH.pdf.

၁၁၃ EARTHRIGHTS INTERNATIONAL AND THE SHWE GAS MOVEMENT, A GOVERNANCE GAP: THE FAILURE OF THE KOREAN GOVERNMENT TO HOLD KOREAN CORPORATIONS ACCOUNTABLE TO THE OECD GUIDELINES FOR MULTINATIONAL ENTERPRISES REGARDING VIOLATIONS IN BURMA, at 13 (June 2009) available at www.earthrights.org/publications.

ပွား နေသော နယ်မြေများ၌ မြန်မာ-တရုတ် နိုင်ငံစုံလုပ်ငန်းမှာ ပါဝင်နေသော ကုမ္ပဏီများကဲ့သို့သော ကုမ္ပဏီများသည် “နိုင်ငံတကာအသိအမှတ်ပြု လူ့အခွင့်အရေးများကို စောင့်ထိန်းရန်” သီးခြားလွတ်လပ်သော တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်သင့် သည်ဟု ပါမောက္ခ ရတ်ဂီက အကြံပြုထားပါသည်။^{၁၁၄} လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှု အရေအတွက်နှင့် ဆိုရွားပြင်းထန်မှု တိုး၍ ဖြစ်ပွားလာဖွယ်ရှိသော စစ်ဒဏ်သင့်နယ်မြေများ၌ ပိုက်လိုင်းဆောက်လုပ်မှု ကို ဆက်၍လုပ်နေသည်ဖြစ်ရာ ဤ “သီးခြားလွတ်လပ်သော တာဝန်”သည် ပို၍ကြီးလာပါသည်။

၆။ ရိုက်ခတ်မှု အကဲဖြတ်ချက်များနှင့် လိုအပ်သလိုကြီးပမ်း ဆောင်ရွက်ပေးရမည့်လုပ်ငန်းများ

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ သက်ရောက် ရိုက်ခတ်မှုများ အကဲဖြတ်ချက် (environmental and social impact assessment ["EIA/SIA"]) များသည် အကြီးစား သဘာဝအရင်းအမြစ်ထုတ်ယူရေး စီမံကိန်း လုပ်ငန်းများ မှာ ပါဝင်ပတ်သက်နေသော ကုမ္ပဏီများအဖို့ စီမံကိန်းကို ဆက်လက်အကောင်အထည်ဖော်သင့် မဖော်သင့်၊ ဆက်လက်၍ အကောင်အထည်ဖော်သည့်တိုင် ဆိုးကျိုးရိုက်ခတ်ချက်များ လျော့ပါးအောင် မည်သို့ဆောင်ရွက်မည် ဆိုသည်တို့နှင့် ပတ် သက်၍ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာ၌ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ အချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားစေနိုင်ပါ သည်။ နိုင်ငံတကာမှာလုပ်နေသော အကောင်းဆုံးလုပ်ဆောင်ပုံများအတိုင်း လုပ်ဆောင်ရာ၌ စီမံကိန်း မတိုင်မီ၊ စီမံကိန်း အကောင်အထည်ဖော်နေစဉ် ကာအတွင်းနှင့် စီမံကိန်းအပြီးမှာပါ သက်ရောက်ရိုက်ခတ်မှု အကဲဖြတ် ချက်များပြုစုပြီးလျှင်၊ ဆိုးကျိုးရိုက်ခတ်ချက်များကို ခံစားရဖွယ်ရှိသည့် နယ်မြေကျေးရွာများနှင့် ကုမ္ပဏီများ အကြားတွင် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှုများ လုပ်သည်။ အားနည်းသော သို့မဟုတ် နှိပ်ကွပ်သော အုပ်ချုပ်ရေး

၁၁၄ John Ruggie, Draft Guiding Principles for the Implementation of the United Nations 'Protect, Respect and Remedy Framework, at 19-20 (Nov. 2011) available at <http://www.reports-and-materials.org/Ruggie-UN-draft-Guiding-Principles-22-Nov-2010.pdf>.

နယ်မြေများ၌ ရိုက်ခတ်မှုအကဲဖြတ်ချက်များသည် လူမှု အသိုက်အဝန်း တစ်ခုအဖို့ မိမိတို့၏ ဘဝများနှင့် သက်ဆိုင်သော ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရေးကိစ္စတွင် ပါဝင်ခွင့်ရရေး အတွက် အရေးကြီးဆုံးသော အားထားရာ ဖြစ်တတ်ပါသည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ သက်ရောက် ရိုက်ခတ်မှုများ အကဲဖြတ်ချက်နှင့်ပတ်သက်၍ မြန်မာနိုင်ငံမှာ တရားဝင်တာဝန် ဝတ္တရားများရှိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ဇီဝမျိုးစိတ်များ စုံလင်ထွေပြားမှုဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ ပြီး ဖြစ်ရာ၊ ဤအတွက် သင့်တော်သော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ကျင့်သုံးရန် တာဝန်ရှိပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ဇီဝမျိုးစိတ်များ စုံလင် ထွေပြားမှုအပေါ် သိသိသာသာရိုက်ခတ်လာနိုင်ဖွယ်ရှိသည့် နေရာများတွင် စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများ အတွက် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ရိုက်ခတ်မှုများ အကဲဖြတ်ချက်များ(EIA) လုပ်ဆောင်ရန် တာဝန်ရှိပါသည်။^{၁၁၅} မြန်မာနိုင်ငံသည် အရှေ့ တောင်အာရှ နိုင်ငံများအဖွဲ့၏ သဘာဝနှင့် သဘာဝ အရင်းအမြစ်များ ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက် (Agreement of the Association of South-East Asian Nations on Conservation of Nature and Natural Resources) ကိုလည်း သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုးထားသည်။ ဤသဘောတူညီချက်အရ အဖွဲ့ဝင်အစိုးရများသည် “သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို သိသိသာသာ ထိခိုက်စေနိုင်သော လုပ်ဆောင်ချက်တစ်ခုခုနှင့် ပတ်သက်၍ တင်ပြချက်များ ကို အတည်မပြုမီမှ ထိုလုပ်ဆောင်ချက်များအတွက်” (EIA) လုပ်ဆောင်စေရမည်ဖြစ်ပါသည်။^{၁၁၆}

(၁၉၉၆) ခုနှစ်က မြန်မာနိုင်ငံ သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သော (၁၉၈၂) ခုနှစ်၊ ပင်လယ်ဥပဒေဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂသဘောတူညီချက် (1982 United Nations Convention on the Law of the Sea) အရ မိမိတို့၏ တရားစီရင်ခွင့် သို့မဟုတ် ထိန်းချုပ်မှု အောက်မှာရှိသော စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်ချက်များက ပင်လယ် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်မှာ ညစ်ညမ်းမှုများ သို့မဟုတ်

သိသာ ပြီး၊ ထိခိုက်ပျက်စီးစေသော ပြောင်းလဲမှုများ ဖြစ်လာနိုင်စေဖွယ်ရှိပါက အဖွဲ့ဝင်အစိုးရများသည် (EIA) လုပ်ဆောင်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။^{၁၁၇}

သက်ရောက် ရိုက်ခတ်မှု အကဲဖြတ်ချက်များနှင့်ပတ်သက်၍ မြန်မာနိုင်ငံအဖို့ တရားဝင်သတ်မှတ်ထားသော တာဝန် ဝတ္တရားများ ရှိနေသည့်အပြင်၊ စွမ်းအင်ကဏ္ဍမှာ လုပ်ကိုင်နေကြသော ကော်ပိုရေးရှင်းများအဖို့ လည်း ရိုက်ခတ်မှု အကဲ ဖြတ်ချက် သည် မဖြစ်မနေလုပ်ဆောင်ရမည့် လုပ်ငန်းတရပ် ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းသည် ကော်ပိုရေးရှင်း၏ တာဝန်များတွင် အနိမ့်ဆုံးအဖြစ် သတ်မှတ်ထားသော တာဝန် ဖြစ်ပါသည်။ (OECD) ကလည်း မိမိ၏ အဖွဲ့ဝင်တိုင်းပြည်များ (ဤအထဲ တွင် တောင်ကိုရီးယားနိုင်ငံ အခြေစိုက် ဒေရူးအင်တာနေရှင်နယ်၊ KOGAS နှင့် POSCO တို့အပါအဝင်ဖြစ် သည်) သည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ရိုက်ခတ်မှုများ အကဲဖြတ်ချက် (လူမှုရေးဆိုင်ရာ အကဲဖြတ်ချက်များ အပါအဝင် ဖြစ် သည်) လုပ်ဆောင်ရမည်ဟု ပြဌာန်းထားပါသည်။^{၁၁၈}

တရုတ်၊ တောင်ကိုရီးယားနှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံတို့ မှာ မိမိတို့ တိုင်းပြည်နယ်နိမိတ်များအတွင်း သိသိသာသာရိုက်ခတ်မှု ရှိမည့် စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများအတွက် ရိုက်ခတ်မှု အကဲဖြတ်ချက်များလုပ်ရန် ပြဌာန်းထားသော ဥပဒေများရှိပါသည်။^{၁၁၉} သို့ရာတွင် ပင်လယ်ရပ်ခြား ရင်နှီးမြှုပ်နှံမှုလုပ်ငန်းများတွင် ဤပြဌာန်းချက်များ ကျင့်သုံးရေးနှင့်ပတ်သက်၍ ရေရေရာရာ သတ်မှတ် ထားခြင်းမရှိချေ။ သို့ရာတွင် (၂၀၀၉) ခုနှစ်က တရုတ်ပြည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး

၁၁၅ Convention on Biological Diversity, art. 14, (June 1992) available at <http://www.cbd.int/convention/text/>.

၁၁၆ ASEAN Agreement on the Conservation of Nature and Natural Resources, Art. 14, available at <http://www.aseansec.org/1490.htm>.

၁၁၇ Third United Nations Conference on the Law of the Sea: Final Act, Oct. 21, 1982, art. 206, available at <http://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%201833/volume-1833-A-31363-English.pdf...>

၁၁၈ Section V.3 of the OECD Guidelines for Multinational Enterprises requires companies located in or from OECD-member countries to conduct environmental impact assessments when "proposed activities may have significant environmental, health, or safety impacts, and where they are subject to a decision of a competent authority." OECD Guidelines for Multinational Enterprises, (June 200), available at <http://www.oecd.org/dataoecd/56/36/1922428.pdf>.

၁၁၉ Annie Donnelly, et al, A DIRECTORY OF IMPACT ASSESSMENT GUIDELINES, at 73, 74-75, 82, Int'l Inst. for Environ. & Development (1998).

ဝန်ကြီးဌာန (MEP) နှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး ဝန်ကြီးဌာနတို့သည် တရုတ်ပြည် ပင်လယ်ရပ်ခြား တိုက်ရိုက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများဆိုင်ရာ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး လမ်းညွှန်ချက်များ (Chinese Overseas Direct Investment Environment Protection Guidelines) ကို မူကြမ်း ပြုစုကြပြီး သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရအာဏာပိုင်များ၏ အတည်ပြုချက်ကို စောင့်နေကြသည်။^{၁၂၀} တရုတ် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများသည် (EIA) များကို လုပ်ဆောင်ကြရမည် ဖြစ်ပြီး၊ အကယ်၍ တရုတ်ပြည်၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ စံချိန်စံညွှန်းများက အိမ်ရှင် တိုင်းပြည်၏ စံချိန်စံညွှန်းများထက် မြင့်နေပါလျှင် တရုတ်ပြည်၏ စံချိန်စံချိန် စံညွှန်းများကို လိုက်နာကျင့်သုံးရန်နှင့်၊ ထို့ပြင် တရုတ်ပြည်နှင့် အိမ်ရှင်တိုင်းပြည်တို့ ပါဝင်လက် မှတ်ရေးထိုးခဲ့သော နိုင်ငံတကာ သဘောတူစာချုပ်များ ကို လိုက်နာရန် ဤမူကြမ်း၌ ပြဌာန်းထားသည်။^{၁၂၁} သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနများအချင်းချင်း ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုများ လုပ်နေဆဲရှိပြီး၊ ဤမူကြမ်း၏ အပြီးသတ်ပုံစံကို မသိရသေးချေ။

ဒေဂူးအင်တာနေရှင်နယ် ဦးဆောင်သော နိုင်ငံစုံလုပ်ငန်းအဖွဲ့က ၎င်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ အနောက်ပိုင်းမှာ ကမ်းလွန် ဓာတ် ငွေ့ ရှာဖွေရေးနှင့် ထုတ်လုပ်ရေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ (EIA) ပြုစုရေးအဖွဲ့အား တာဝန်ပေးထားပြီး ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြခဲ့သည်။ (၂၀၀၈) ခုနှစ်အတွင်းက ရွှေသဘာဝ ဓာတ်ငွေ့ လှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့နှင့် ကိုရီးယားနိုင်ငံတကာ သွေးစည်းညီညွတ်ရေးအဖွဲ့ (Korean House for International Solidarity ["KHIS"]) တို့တွေ့ဆုံရာ၌ ဒေဂူးက EarthRights နှင့် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် များအား ၎င်းသည် (EIA) ကို နိုင်ငံတကာ စံချိန်စံညွှန်းများဖြင့် ပြုစုထားပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ စာမူကို ပေးရန်နှင့် အများပြည် သူများထံသို့ လည်း ဖြန့်ဝေရန် သဘောတူကြောင်း အာမခံ ပြောကြားခဲ့သည်။^{၁၂၂} (OECD) လမ်းညွှန်ချက်ပါ ကိစ္စရပ် တခုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကိုရီးယား အမျိုးသား ဆက်သွယ်ရေးဌာန (Korean National Contact Point ["NCP"]) သို့ တိုင်ကြားစာကို တုံ့

၁၂၀ Ding Qingfen, *Green norms for overseas investment soon*, CHINA DAILY, June 9, 2010, available at http://www.chinadaily.com.cn/cndy/2010-07/09/content_10084524.htm .

၁၂၁ Id.

၁၂၂ EarthRights meeting with Daewoo, notes, Oct. 28, 2008, Seoul, Korea.

ပြန်ရာ၌ ဒေဂူးသည် ၎င်းအနေနှင့် (OECD) လမ်းညွှန်ချက်ပါ ပြဌာန်းချက်နှင့်အညီ (EIA) ကိုပြုစုထားပြီး ဖြစ်သည်ဟု ဆိုခဲ့သည်။ ထို့ နောက် (NCP) က ဒေဂူးသည် (EIA) စာမူကို တင်ပြရန် ပျက်ကွက်သော်လည်း ၎င်းကို ပြုစု ပြီးဖြစ်ကြောင်း အတည်ပြုခဲ့သည်။^{၁၂၃} သည့်နောက်တွင် EarthRights အဖွဲ့က ရွှေ စီမံကိန်းလုပ်ငန်းအတွက် ဒေဂူးပြုစုခဲ့ သည်ဆိုသော (EIA) ကို ရရှိရန် အကြိမ်ကြိမ် ကြိုးစားခဲ့ သော်လည်း မအောင်မြင်ခဲ့ချေ။ သက်ရောက်ရိုက်ခတ်မှု အကဲ ဖြတ်ချက်နှင့်ပတ်သက်သော စာရွက်စာတမ်း အထောက်အထား အထားသော်လည်းကောင်း၊ နယ်မြေ လူထု၏ သက်သေ ထွက်ဆိုချက်သော်လည်းကောင်း ယနေ့အထိ မရရှိသေးချေ။ ရခိုင်ပြည်နယ်မှာ EarthRights အဖွဲ့က တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့ သော မည်သည့်ကျေးရွာသားကမျှ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ရိုက်ခတ်ချက် များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဒေဂူး၏ ကိုယ်စား လှယ် ကုမ္ပဏီတခုနှင့် ပြောဆိုခဲ့ကြောင်း ပြောပြခဲ့ဖူးခြင်း မရှိချေ။ သက်ရောက်ရိုက်ခတ်မှု အကဲဖြတ်ချက်များအကြောင်း ကို တစ်စုံတစ်ရာသိရှိကြောင်းလည်း ပြောပြခဲ့ဖူးခြင်းမရှိချေ။^{၁၂၄}

CNPC က ပိုက်လိုင်းလမ်းကြောင်းကို အပိုင်းလိုက်ကန့်၍ အရေအတွက်ပြ လူမှုရေးရိုက်ခတ်မှုများဆိုင်ရာ အကဲဖြတ်ချက် များ (SIA) ကို လုပ်စေခဲ့ကြောင်း သတင်းရပ်ကွက်ပေါင်းစုံနှင့် လျှို့ဝှက် စာရွက်စာတမ်းများအရ EarthRights အဖွဲ့က အခိုင်အမာ သိရှိထားပါသည်။ ပိုက်လိုင်းတလျှောက် မြို့နယ်ပေါင်း (၁၂) မြို့နယ်မှ အိမ်ထောင်စု ပေါင်း(၃, ၆၀၀) ပါရှိ ကြောင်း သိရသည်။ အိမ်များကို ကျပမ်းရွေးချယ်ထားသော နမူနာစံကွက်များ အရထည့်သွင်းသည်။ မြို့နယ်တမြို့နယ်လျှင် (၄၆) ရွာ ဖြစ်သည်။^{၁၂၅} ဤသို့ဆောင်ရွက်ခြင်းသည်

၁၂၃ EARTHRIGHTS INTERNATIONAL & THE SHWE GAS MOVEMENT, *A GOVERNANCE GAP: THE FAILURE OF THE KOREAN GOVERNMENT TO HOLD KOREAN CORPORATIONS ACCOUNTABLE TO THE OECD GUIDELINES FOR MULTINATIONAL ENTERPRISES REGARDING VIOLATIONS IN BURMA*, June 15, 2009, at 13, available at www.earthrights.org/publicatons.

၁၂၄ EarthRights interviews in Arakan State, Burma, 2005-2011. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)

၁၂၅ EarthRights interviews with confidential

ကောင်းသောကိစ္စဖြစ်ပြီး၊ ကြိုဆိုထိုက်ပါသည်။

သို့ရာတွင် အကဲဖြတ်ချက်သည် စစ်တပ်အုပ်စိုးသော မြန်မာနိုင်ငံမှာ ဖြစ်ပွားနေကျအတိုင်း နည်းစနစ်ဆိုင်ရာ အပြစ်အနာအဆာများဖြင့် စွန်းထင်းနေသော စစ်တမ်းကောက်ယူမှုဖြင့် ပြုစုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ သာကေအားဖြင့် ဖော်ပြရမည်ဆိုလျှင်၊ စစ်တမ်းကောက်ယူမှုမှာ ထည့်သွင်းမည့် ကျေးရွာတိုင်းအတွက် စွမ်းအင်ဝန်ကြီး ဌာနဆီမှ အတည်ပြုချက် ယူရသည်။ မဒေးကျွန်းပေါ်ရှိ ကျေးရွာများအပါအဝင် အချို့ ကျေးရွာများသို့ စစ်တမ်းကောက်အဖွဲ့များအား သွားရောက်ခွင့်မပြုချေ။ စစ်တမ်းကောက်အဖွဲ့ များသွားရောက်ခြင်းမပြုရန် ကန့်သတ်ထားသော နယ်မြေများသည် စီမံကိန်းကြောင့် မြေသိမ်းယူမှု များနှင့် အခြားသော မတော်မတရားမှု များ ဖြစ်ပွားရာ နယ်မြေများပင် ဖြစ် နေကြောင်း EarthRights အဖွဲ့က အခိုင် အမာ ပြောနိုင်ပါသည်။^{၁၂၆} စစ်အစိုးရက သွားရောက်ခွင့်ပြုသော ကျေးရွာများ၌လည်း စစ်တမ်းကောက်နေချိန်အတွင်းမှာ မြန်မာအာဏာပိုင်များက စစ်တမ်းကောက်အဖွဲ့ များအား စောင့်ကြပ် လိုက်ပါခဲ့သည်။ ဤသို့ဖြင့် လေ့လာချက်၏ ရေရာ တိကျမှု၊ ဖြေကြားမှုနှုန်းနှင့် ဖြေကြားသူများ၏ လုံခြုံရေးတို့ကို ထိခိုက်စေခဲ့သည်။ စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်းလုပ်ငန်းဖြစ်စဉ်မှာ လုပ်ငန်းအဆင့် မည်မျှများများ သတ်မှတ်ထားကြောင်းကို ယခုဤအစီရင်ခံစာရေးနေချိန်အထိ မသိရသေးချေ။ ကုမ္ပဏီ၏ လုပ်ငန်းနှင့် နီးစပ်သူတိုင်း၏ ပြောပြချက် အရဆိုလျှင် စစ်တမ်းကောက်ယူမှုသည် တချိတည်း အပြီးကောက်ခြင်းလား၊ သို့ မဟုတ် တဆင့်ပြီး တဆင့် ကောက်သွားခြင်းလားဆိုသည်ကို စစ်တမ်းကောက်အဖွဲ့များ မသိကြချေ။^{၁၂၇}

စီမံကိန်း၏ ဆောက်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းကို စနစ်ပြီးမှသာ လူမှုရေးရိုက်ခတ်မှုများဆိုင်ရာ အကဲဖြတ်ချက်များ (SIA) ကို လုပ် စေခဲ့ကြောင်းလည်း သတင်းပေးသူများက ဖော်ပြကြပါသည်။ အကဲဖြတ်ချက်၏ အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် ပြုစုထားသော

(EarthRights အဖွဲ့မှ ရရှိထားသည့်) စာတမ်းတစောင်၌ “စီမံကိန်းလုပ်ငန်းကို ပယ်ဖျက်ပစ်ရန် အကြောင်းမရှိ” ဟုသာ ရေးထားပါသည်။ စီမံကိန်းနှင့်ပတ်သက်၍ အကောင်းအဆိုး အကျိုးအကြောင်း အသေးစိတ် ရေးသားထားခြင်း မရှိချေ။^{၁၂၈} ဤအချက်များက ညွှန်ပြနေသည်မှာ ကုမ္ပဏီများအဖို့ စီမံကိန်းလုပ်ငန်းကို ဆက်လုပ်သင့်မသင့်၊ သို့မဟုတ် မည်သို့ ဆက် ၍ လုပ်သင့်ကြောင်းကိုပင် ဆုံးဖြတ်နိုင်စေရန် ရည်ရွယ်ထားခြင်းမဟုတ်ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ သတင်းပေးသူတို့၏ ပြောပြချက် အရ ဆိုလျှင် အကဲဖြတ်ချက်သည် ကုမ္ပဏီများနှင့် ပိုက်လိုင်းအပေါ် ကျေးရွာသားများ၏ သဘောထားကို လည်းကောင်း၊ လူမှုစီးပွားရေးအခြေအနေ တိုးတက်ကောင်းမွန်ရေးအတွက် ကုမ္ပဏီများက ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်သော နည်းလမ်းများကို လည်းကောင်း သိရှိရန်သာ အဓိကဖြစ်ပါသည်။ သို့ ဖြစ်ရာ “ရိုက်ခတ်မှုအကဲဖြတ်ချက်”သည် လိုအပ် ချက်များ အကဲဖြတ်ချက်သာ ဖြစ်တော့သည်။ ကျေးရွာများ၏ လူမှုစီးပွားရေးလိုအပ်ချက်များကို စစ်အစိုးရက လျစ်လျူရှု ထားသော ယနေ့ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဤအကဲဖြတ်ချက်ကို ကြိုဆိုထိုက်သော်လည်း ပိုက်လိုင်း၏ ရိုက်ခတ်မှု များ အကဲဖြတ်ချက်နှင့် ထင်ယောင်ထင်မှား မဖြစ်သင့်ချေ။

EarthRights အဖွဲ့မှ ရရှိထားသော စာရွက်စာတမ်းများနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခဲ့သော သတင်းပေးသူများက အခိုင်အမာ ဖော် ပြနေသည့် အချက်မှာ ဤအကဲဖြတ်ချက်များသည်၊ စီမံကိန်းလုပ်ငန်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မြန်မာစစ်တပ်ဆီမှ ရိုက်ခတ် လာဖွယ်ရှိသည်များကို ရေရေရာရာ ထောက်ပြခဲ့ခြင်းလည်း မရှိ၊ ပြည်တွင်းစစ် သို့မဟုတ် လက်နက်ကိုင် လူမျိုးရေး ပဋိပက္ခမှာ ပိုက်လိုင်း၏ အရေးပါလာဖွယ်ရှိသည်များကိုလည်း ထောက်ပြခဲ့ခြင်း မရှိချေ။^{၁၂၉} စာတမ်းတစောင်ကမူ CNPC သည် ပေါ်ထွက်လာဖွယ်ရှိသော လူမှုရေးလုပ်ငန်း အစီအစဉ်များနှင့်ပတ်သက်၍ မြန်မာစစ်တပ်၊ စစ်တိုင်းမှူး တို့နှင့် တိုက်ရိုက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သင့်သည်ဟု အကြံပြုထားသည်။^{၁၃၀}

sources. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)
၁၂၆ Id.; EarthRights interviews, 2008-2011. (တွေ့ ဆုံမေးမြန်းမှု)
၁၂၇ EarthRights Interview, Jan. 4, 2010; EarthRights communications with confiden- tial source. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)

၁၂၈ Confidential assessment document obtained by EarthRights, 2010..
၁၂၉ EarthRights Interview, Jan. 4, 2010; Confi- dential assessment document obtained by EarthRights, 2010. (တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု)
၁၃၀ Confidential assessment document obtained

ထို့ပြင် EarthRights အဖွဲ့မှ ရရှိထားသော လျှို့ဝှက် (SIA) အကဲဖြတ်ချက် စာတမ်းက အထက်ဖော်ပြပါ အရေအတွက်ပြု စစ်တမ်းဆိုသည်ကို ကိုးကားကာ၊ စီမံကိန်းနယ်မြေကျေးရွာများက ကုမ္ပဏီရောက်ရှိလာခြင်းကို ဝမ်းမြောက်ကြပြီး၊ ကုမ္ပဏီရောက်ရှိလာသောအခါ၌ လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေးအခွင့်အလမ်းများကို မြင်တွေ့ကြသည်ဟု ဆိုထားသည်။^{၁၃၁} ဤတွေ့ရှိချက်သည် EarthRights အဖွဲ့ စုဆောင်းရရှိထားသော သတင်းအချက်အလက်များနှင့် ဖီလာဆန် ကျင်နေ ပါသည်။ EarthRights အဖွဲ့၏ (၂၀၀၅) ခုနှစ်မှ (၂၀၁၁) ခုနှစ်အတွင်း တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများ၌ စီမံကိန်းကိုလိုလားသော နယ်မြေသားတစ်စုံတယောက်နှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းချက် မှတ်တမ်းမရှိခဲ့ဖူးချေ။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများ၌ စီမံကိန်းကို အကြီးအကျယ်ဆန့်ကျင်ကြောင်း၊ အချို့သူများဆိုလျှင် ကြောက်ခန်းလိလိပင် ဆန့်ကျင်ကြောင်း ဖော်ပြကြပါသည်။ စီမံကိန်း နှင့်ပတ်သက်၍ ၎င်းတို့ ခံစားခဲ့ရသော မတော်မတရားမှုများကို ဖော်ပြသော မူလထွက်ဆိုချက် အများအပြား ရှိပါသည်။^{၁၃၂}

EarthRights အဖွဲ့ ရရှိထားသည့် လျှို့ဝှက်ထားသော သက်ရောက် ရိုက်ခတ်မှု အကဲဖြတ်ချက်များမှာ ချို့ယွင်းချက်များ ရှိနေသော်လည်း ကောင်းကွက်များလည်းရှိပါသည်။ အကဲဖြတ်ချက်၏ တနေရာ၌ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဆိုးကျိုးရိုက်ခတ်ချက်များအကြောင်းကို ကျေးရွာသားများအား သတိပေးရန်၊ ကျေးရွာသားများနှင့် မပြတ်ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းရန်၊ စီမံကိန်း ၏ လူမှုရေးဆိုင်ရာရိုက်ခတ်ချက်များနှင့်ပတ်သက်၍ သီးခြားလွတ်လပ်စွာ စရင်းစစ်ခွင့်ပေးရန် CNPC အား တိုက်တွန်း ထားသည်။^{၁၃၃} CNPC အနေနှင့် မြန်မာနိုင်ငံမှာ တာဝန်မဲ့ နေ၍မရကြောင်း အကဲဖြတ်ချက်ကဖော်ပြထားပြီး၊ မြေသိမ်းယူခြင်း၊ အတင်းအဓမ္မလုပ်အားစေခိုင်းခြင်းကဲ့သို့သော လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှု ကိစ္စများကို အထူး ဂရုပြုရမည့် ပြဿနာများအဖြစ် ကိုးကားဖော်ပြထားသည်။

by EarthRights, 2010.

၁၃၁ Id.

၁၃၂ See Documented Human Rights Impacts and Applicable International and Domestic Legal Standards: An Update, *supra* at 7.

၁၃၃ Confidential assessment document obtained by EarthRights, 2010

ထို့အပြင် လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှု နှင့်ပတ်သက်သော တိုင်ကြားချက်များကို နိုင်ငံတကာအလုပ်သမားအဖွဲ့ (ILO) သို့ ညွှန်းပေးသင့်ကြောင်းလည်း CNPC အား အကြံပြုထားသည်။ ဤအချက်များ သည် အလွန်အားတက်ဖွယ်ရာ အချက်များ ဖြစ်ပါသည်။

သို့ရာတွင် မြန်မာ-တရုတ် ပိုက်လိုင်းများနှင့်ပတ်သက်၍ ပြုစုခဲ့သည့် ရိုက်ခတ်မှုအကဲဖြတ်ချက်ကဲ့သို့သော အကဲဖြတ်ချက် များသည် ပွင့်လင်းမှု လည်းမရှိ၊ အများပြည်သူမသိအောင်လည်း ကွယ်ဝှက်ထားခြင်းခံရသည်ဟု ဆိုလျှင်၊ အကဲဖြတ်ချက် ၏ အဓိက ရည်ရွယ်ချက် (ဖြစ်ပေါ်လာဖွယ်ရှိသည့် သက်ရောက် ရိုက်ခတ်ချက်များအကြောင်းကို အိမ်ရှင် လူ့အဖွဲ့အစည်း သို့ သတိပေးရန်) ကိစ္စသည် ပျောက်ဆုံးသွားတော့သည်။ ပြည်ပ ဖိအားလည်းမရှိ၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင်းမှာလည်း စောင့်ကြည့် မှု မရှိပါက စီမံကိန်းမှာ ပါဝင်နေသော ကုမ္ပဏီများအနေနှင့် ဆိုးကျိုးရိုက်ခတ်ချက်များကို တကယ်တမ်း လျော့ပါးစေရေး အတွက် လိုအပ်သလို ကြိုးပမ်းကာ စီမံအုပ်ချုပ်ရေးစနစ်များနှင့် အရင်းအမြစ်များ ထားရှိလိုစိတ် ကင်းမဲ့၍နေနိုင်ပါသည်။

၇။ လူမျိုးရေး တင်းမာမှု များကို ပိုမိုပြင်းထန်စေခြင်း (တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားရာနယ်မြေတွင်း၌ စီးပွားရေးလုပ်ငန်း လုပ်ခြင်း)

EarthRights အဖွဲ့က ရရှိထားသော သတင်းအချက်အလက်များအရ ဆိုလျှင်၊ ပိုက်လိုင်းလမ်းကြောင်းသည် မြောက်ပိုင်း ရှမ်းပြည်ရှိ နိုင်ငံရေး ပဋိပက္ခများ ဖြစ်ပွားနေရာ နယ်မြေတွင်းမှာ တောက်လျှောက် ကျရောက်နေပါသည်။ ဤနယ်မြေထဲ၌ ပိုက်လိုင်းသည် နမ္မတူ၊ မိုင်းမော၊ မိုင်းစီ နှင့် နမ့်ခမ်းနယ်များကို ဖြတ်သွားသည်။^{၁၃၄} သို့ဖြစ်ရာ ပိုက်လိုင်းသည် ကချင် လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော် (KIA) ၏ အမှတ် (၄) တပ်မဟာ၊ ကချင်ကာကွယ်ရေးတပ်မတော်

၁၃၄ TRANSNATIONAL INSTITUTE, NEITHER WAR NOR PEACE; THE FUTURE OF THE CEASE-FIRE AGREEMENTS IN BURMA (July 2009), available at <http://www.tni.org/sites/www.tni.org/files/download/ceasefire.pdf>; Recent updates from EarthRights' sources in Shan State, including Ta'ang Youth Organization (TSYO).

The Burma-China Pipelines: Human Rights Violations, Applicable Law, and Revenue Secrecy

(KDA) နှင့် ရှမ်းပြည် တပ်မတော်-မြောက်ပိုင်း (SSA-N) တို့၏ နယ်မြေများကို ဖြတ်သွားသည်။^{၁၃၅} (၂၀၁၁) ခုနှစ်၊ နှစ်ဆန်းကစ၍ ရှမ်းပြည် တပ်မတော်-မြောက်ပိုင်းသည် တပ်မဟာ (၃) နှင့် တပ်မဟာ (၇) တို့ ပါဝင်သော နယ်ခြားစောင့်တပ် အုပ်စုနှင့်၊ တပ်မဟာ (၁) ပါဝင်သော နယ်ခြားစောင့် တပ်ဖွဲ့ မလုပ်သူအုပ်စုတို့အဖြစ်သို့ ကွဲထွက်နေခဲ့သည်။^{၁၃၆} နယ်ခြားစောင့်တပ်ဖွဲ့ ဆိုသည် မှာ အပစ်အခတ်ရပ်စဲထားသော လူမျိုးစုလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များကို မြန်မာစစ်တပ် တိုက်ရိုက် ချုပ်ကိုင်သော “နယ်ခြား စောင့်တပ်ဖွဲ့ များ” အဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲဖွဲ့စည်းရေးအတွက် မြန်မာ အာဏာပိုင်များ ချမှတ်သော မဟာဗျူဟာ ဖြစ်သည်။^{၁၃၇} ရှမ်းပြည်တပ်မတော်-မြောက်ပိုင်း၏ တပ်မဟာ (၁) သည် စစ်အစိုးရ၏ တိုက်တွန်းမှုကို ငြင်းဆန်ကာ၊ ယခုအခါ၌ ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စု ပေါ်ပေါက်ရေးကော်မတီ (Committee for the Emergence of a Federal Union) ၏အဖွဲ့ဝင် ဖြစ်နေပါသည်။ ဤကော်မတီသည် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုပေါ်ပေါက်ရေးအတွက် နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲ တောင်းဆိုနေသော လူမျိုးစု လက်ကိုင် အဖွဲ့များ၏ တပ်ပေါင်းစုဖြစ်ပြီး၊ မြန်မာစစ်တပ်က အဖွဲ့တဖွဲ့ကို တိုက်ခိုက်လာပါက ကျန်အဖွဲ့များက စစ် ရေးအရ ကူညီအားဖြည့်ပေးရန် သဘောတူထားသည်။^{၁၃၈} ကော်မတီထဲတွင် ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးနှင့် (KIA) ၏ နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းဖြစ်သော ကချင်လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ (KIO) စသည့် အခြားသော လူမျိုးစု လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များ ပါဝင်သည်။^{၁၃၉}

စီမံကိန်းလုပ်ငန်း၏ အနီးအနား ပတ်ဝန်းကျင်မှာ ရှမ်းပြည်တပ်မတော်-မြောက်ပိုင်းနှင့်

၁၃၅ *Id.*

၁၃၆ *Sai Zom Hseng, Cease-fire Groups Wary as Burmese Army Buildup Continues, THE IRRAWADDY, Mar. 2, 2011, available at http://www.irrawaddy.org/article.php?art_id=20862.*

၁၃၇ *Confidential document detailing instructions given by Lt. General Ye Myint and other senior Burmese Army officials to ethnic ceasefire groups regarding the group's transition to a border guard force under the control of Burmese armed forces, April 28, 2009.*

၁၃၈ *Saw Yan Naing, Ethnic Alliance Vows to Strive for Federal Union, THE IRRAWADDY, Feb 21, 2011, available at http://www.irrawaddy.org/article.php?art_id=20792.*

၁၃၉ *Id.*

မြန်မာစစ်တပ်သည် လည်း ကောင်း၊ ကိုးကန့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့နှင့် မြန်မာ စစ်တပ်သည်လည်းကောင်း တိုက်ပွဲများဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး ဖြစ် သည်။ (၂၀၀၉) ခုနှစ်က ကိုးကန့်တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့နှင့် မြန်မာ စစ်တပ်တို့၏ တိုက်ပွဲများကြောင့် ဒုက္ခသည် (၃၀, ၀၀၀)တို့ တရုတ်ပြည်ထဲသို့ ထွက်ပြေးခဲ့ကြသည်။^{၁၄၀} ထို့ ပြင် လောလောဆယ်၌ (ကေအိုင်အေ) အဖွဲ့ ကလည်း မြန်မာ စစ်တပ်၏ တိုက်ခိုက်မှုကို ခုခံရန် အသင့်ပြင်ထားသည်။^{၁၄၁} (ကေအိုင်အေ) အဖွဲ့ အပါအဝင် လူမျိုးစုလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များနှင့် ဆယ်စုနှစ်ချီ၍ ကြာခဲ့သော အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီမှုများသည် ပျက်တော့မည်တကဲကဲ ရှိနေပါ သည်။ ပဋိပက္ခပြင်းထန်လာခြင်း၏ နယ်မြေကျေးရွာများအပေါ် ရိုက်ခတ်ချက်များသည် ပို၍ ဆိုးရွာလာပေတော့မည်။

ရှမ်းပြည်နယ်၏ ပိုက်လိုင်းနယ်မြေတွင် မြန်မာစစ်အစိုးရ၏ အတင်းအဓမ္မ လုပ်အားစေခိုင်းမှုများကလည်း လူမျိုးရေး မသင့် မြတ်မှုများကို ပို၍ ဆိုးရွားစေခဲ့သည်။ ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းရှိ ပိုက်လိုင်းနယ်မြေတွင် ကျေးရွာသားများအား စစ်သင်တန်းပေးပုံ အကြောင်းကို (ကေအိုင်အေ) အကြီးအကဲတဦးက EarthRights အဖွဲ့သို့ ပြောပြခဲ့သည်။ “အခု ဗမာစစ်တပ် က ဒီနယ်မြေကို ထိန်းချုပ်ဖို့ (ပိုက်လိုင်းနယ်မြေမှာ) ဘယ်လူမျိုးကိုမဆို စစ်သင်တန်းပေးဖို့ ကြိုးစားနေတယ်။ သူတို့ ရည်ရွယ်ချက်ကတော့ ကချင်အချင်းချင်းကို တိုက်ခိုင်းဖို့ပဲ။ ကေအိုင်အေ လှုပ်ရှားမှု မရှိတော့တဲ့အခါကျရင် ဒီနယ်မြေကို အဲဒီ လူတွေက ဆက်ပြီး စောင့်ကြပ်ပေးဖို့ပဲ။” ဟု ဆိုသည်။^{၁၄၂}

(ကေအိုင်အေ) နှင့် မြန်မာစစ်အစိုးရတို့၏ ဆွေးနွေးပွဲတခုတွင် တရုတ်အာဏာပိုင်များ ပါဝင်ခဲ့သည်ဟု သတင်းရရှိခဲ့ပါ သည်။ “တရုတ်အာဏာပိုင်များက နှစ်ဘက်စလုံးအား ထိန်းထိန်းသိမ်းသိမ်းလုပ်ကြရန် ပြောပြဆိုပြီး နှစ်ဦးနှစ်ဘက် ဆွေးနွေးကြရန် တိုက်တွန်းခဲ့သည်။”^{၁၄၃} တိုက်ခိုက်မှုများ မဖြစ်ပွားရေးနှင့်ပတ်သက်၍

၁၄၀ *BROKEN ETHICS, supra note 86 at at 27.*
 ၁၄၁ *Dennis Gray, Myanmar's ethnic minorities prepare for war, THE WASHINGTON POST, Nov. 2, 2010, available at <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2010/11/02/AR2010110201037.html>.*
 ၁၄၂ *Interview #080-2010 in Bangkok, Thailand.*
 ၁၄၃ *International Crisis Group, China's Myanmar Strategy: Elections, Ethnic Politics, and Eco-*

တရုတ်အာဏာပိုင်များက ကေအိုင်အေနှင့် မြန်မာအာဏာပိုင်များအား မည်သို့ ဆွေးနွေးခဲ့ကြောင်း မေးမြန်းကြည့်သောအခါ၌ (ကေအိုင်အေ) အဖွဲ့အကြီးအကဲက အဖြေ မပေးခဲ့ချေ။ မြန်မာစစ်တပ်က ကျေးရွာသားများကို စစ်သင်တန်းပေးခြင်းသည် အဓိပ္ပါယ်ရှိသော နိုင်ငံရေး ဆွေးနွေးပွဲကို အလေးထားမှုမရှိခြင်းဖြစ်ကြောင်း သူက ဆိုပါသည်။ “တရုတ်တွေ ကောင်းကောင်းသိပါတယ်။ သူတို့ ဘက် ကစပြောတယ်။ ကျနော်တို့က လက်မခံဘူး (စစ်အစိုးရက ကေအိုင်အေ) အား လက်နက်ချရန် နောက်ဆုံး ရာဇသံ ကို ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်သည်။” နောက်ပိုင်းမှာ ဒါတွေ (အတင်းအကျပ်ဖွဲ့ ပေးသော အရပ်သား လက်နက် ကိုင်တပ်ဖွဲ့ များ) ရှိလာ တယ်။ ဒီတော့ ဆွေးနွေးဖို့ မလိုတော့ဘူး။” ဟု ပြောခဲ့သည်။^{၁၄၄} နယ်မြေတလျှောက်တွင် ပိုက်လိုင်းတည်ဆောက်၍ ပြီး သွားလျှင် မည်သို့ဖြစ်လာမည်နည်းဟု မေးသောအခါ၌ ထိုအကြီးအကဲက ထင်မြင် ချက်ပေးခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ သတိထား ကာ “ခုအချိန်မှာ ဒီမေးခွန်းကို ကျနော်ဘယ်လိုပဲ ဖြေဖြေ အကြောင်းမထူးပါဘူး” ဟု အဖြေပေးခဲ့ပါသည်။^{၁၄၅}

လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲများ ရှုပ်ထွေးနေပြီး ရေရှည်လည်းဖြစ်ပွားလာခဲ့သော ရှမ်းပြည်နယ်၌ ပိုက်လိုင်း ဆောက်လုပ်ရေး လုပ် ငန်းကို မစရသေးချေ။ သို့ရာတွင် ပိုက်လိုင်းကိစ္စသည် လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲများနှင့် မပတ်သက်ဘဲ တသီးတခြားရှိနေမည့် ကိစ္စ မဟုတ်ချေ။ နယူးယော့တိုင်း သတင်းစာ (New York Times)နှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခန်း၌ ကေအိုင်အေ၏ ဗိုလ်ချုပ် ဂမ်ရှောင် ဂမ်တန် (Gam Shwng Gunhtang) က “ပိုက်လိုင်းဟာ (မြန်မာ စစ်အစိုးရအတွက်) လက်နက်ကိုင် အုပ်စု တွေကို ရှင်းပစ်ဖို့ လက်နက်ကရိယာ တခုအပြင်၊ အခွင့် အလမ်းတခုလည်း ဖြစ်သွားပါလိမ့်မယ်” ဟုပြော ကြားခဲ့သည်။^{၁၄၆} တိုက်ပွဲများဆက်လက်ဖြစ်

nomics, Sept. 21, 2010, at 4-5., available at <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/asia/north-east-asia/B112%20Chinas%20Myanmar%20Strategy%20%20Elections%20Ethnic%20Politics%20and%20Economics.ashx>.

၁၄၄ *Id.*
 ၁၄၅ *Id.*
 ၁၄၆ Thomas Fuller, *Ethnic Groups in Myanmar Want Peace but Gird for a Fight*, *NEW YORK TIMES*, May 10, 2009.

ပွားနေခြင်း၊ ပိုက်လိုင်းကြောင့် မတည်ငြိမ်မှုနှင့် အကြမ်းဖက်မှုများ ပို၍ဆိုးရွားလာနိုင်ဖွယ် ရှိခြင်း တို့ကို ကြည့်မြင်ကာ၊ EarthRights အဖွဲ့က ကုမ္ပဏီများအား ပိုက်လိုင်းဆောက်လုပ်မှုကို ရှေ့တိုး၍ ရှမ်းပြည်နယ်ကို ဖြတ် မသွားရန် ထက်ထက်သန်သန် အကြံပေးခဲ့သည်။ အကယ်၍ ပိုက်လိုင်းကို ရှေ့တိုး၍ ဆောက်လုပ်မည်ဆိုပါ ကလည်း လူမျိုးရေးပဋိက္ခကို အားပေးခြင်း မပြုမိ အောင် ကုမ္ပဏီအချင်းချင်း တက်ညီလက်ညီ ပူး ပေါင်းကာ ထိထိရောက်ရောက် ကြိုး ပမ်းသင့် ပါသည်။ ကုမ္ပဏီများသည် ဤစီမံကိန်းလုပ်ငန်း နှင့်ဆက်နွှယ်နေသော ဘေးအန္တရာယ်များကို သိထားကြပြီးဖြစ်ရာ၊ မိမိတို့၏ လုပ်ငန်းများကို လုပ်ဆောင်ရာ၌ အသိရှိရှိဖြင့် လုပ်ဆောင်ရန် တာဝန်ရှိပါသည်။ မိမိတို့၏ အရေးပါမှုကို အသုံးပြု ကာ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်ဖြစ်သော အစိုးရနှင့် လုံခြုံရေးတပ်များ၏ လုပ်ရပ်များ ကို ထိန်းချုပ်ပေးခြင်းလည်း ဤကိစ္စတွင် အပါ အဝင် ဖြစ်သည်။

၈။ နိုင်ငံ့ဘဏ္ဍာဝင်ငွေ ရှာခြင်းနှင့် ဝင်ငွေ စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်း

“ရွှေ ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းကနေ တရုတ်ပြည်ကို တင်ပို့ရောင်းချမယ့် ဓာတ်ငွေ့တွေဆီကနေ ဝင်ငွေ့အလုံးအရင်း ရမယ် လို့ မျှော်လင့်ရပါတယ်။ ဒီငွေ့တွေကို အစိုးရ ဘတ်ဂျက်ထဲမှာ ထည့်သွင်းပြီး၊ စနစ်တကျ စစ်ဆေးမှုတွေနဲ့ ပွင့်လင်း မြင်သာ စွာ စီမံအုပ်ချုပ်ဖို့ လိုပါတယ်။”

ကုလသမဂ္ဂ၏ မြန်မာနိုင်ငံ လူ့အခွင့်အရေး အခြေအနေဆိုင်ရာ အထူးသံတမန်၊ တောမတ် အိုဟေး ကွင့်တားနား^{၁၄၇}

လောလောဆယ်အချိန်၌ မြန်မာ- တရုတ်ပိုက်လိုင်းများနှင့် မဆိုင်သေးသော ကမ်းလှန် ရှာဖွေရေးအကွက်များနှင့် ပတ် သက်၍ (CNPC) က (MOGE) အာဏာပိုင်များနှင့် ချုပ်ဆိုခဲ့သော စာချုပ်ပါ အချက်များနှင့် (MOGE) အာဏာပိုင်များ သို့ပေးရန် ထုတ်လုပ်ရေး ဆုကြေးငွေများအကြောင်း အသေးစိတ်ဖော်ပြထားသည့် လျှို့ဝှက် စာရွက်စာတမ်း များကို EarthRights အဖွဲ့က ရရှိထားပါသည်။ သို့ရာတွင် ဤစာချုပ်များထဲတွင် ပါရှိသည်များမှာ (MOGE) နှင့် နိုင်ငံခြား ကုမ္ပဏီများ စာချုပ်

၁၄၇ Tomás Ojea Quintana, *Progress report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Myanmar*, at 16, A/HRC/16/59, Mar. 7, 2011.

ချုပ်ဆိုတိုင်းမှာ ပါနေကျ အချက်များဖြစ်သည်ဟု EarthRights အဖွဲ့က ယူဆပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ မြန်မာ-တရုတ်ပိုက်လိုင်းကိစ္စ၏ ဤအဆင့်မှာ ကုမ္ပဏီများက (MOGE) သို့ ထုတ်လုပ်မှုအကြို ပေးရငွေသည် စုစုပေါင်း ဒေါ်လာသန်း ဆယ်ဂဏန်းချီရှိ ရှိမည်ဖြစ်သည်။^{၁၄၅} EarthRights အဖွဲ့ ရရှိထားသော စာရွက်စာတမ်းများ၌ ရေနံကုမ္ပဏီများသည် “သဘောတူလက်မှတ်ထိုးခြင်းအတွက် ဆုကြေးငွေ”အဖြစ် (MOGE) အာဏာပိုင်များသို့ ဒေါ်လာ (၁၀) သန်း ပေးရမည်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ ဤငွေပမာဏသည် ထုတ်လုပ်မှု အတွက်ပေးရငွေပမာဏထဲမှနေ၍ ပြန်နှုတ်ယူ၍ မရသော ပမာဏဖြစ်သည်။ အကြောင်းမှာ ဤသို့ကျခံခြင်းသည် ထုတ်လုပ်ရေး မလုပ်မီမှာ ကုမ္ပဏီများ ကျခံရသော အခြား အကြို ကုန်ကျစရိတ်များနှင့်ပတ်သက်၍ လုပ်နေကျ ထုံးစံဖြစ်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။^{၁၄၆} အမှန်တွင် ဤငွေကြေး သည် စွမ်းအင်ကုမ္ပဏီများက မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပိုင်နက်နယ်မြေမှာ လုပ်ငန်းလုပ်ခွင့်ရ ရေးအတွက်ပေးရသော အခကြေးငွေ ဖြစ်သည်။ ဤသဘောတူလက်မှတ်ထိုးခြင်း ဆုကြေးငွေများ မည်သည့်နေရာ ရောက်သွားသနည်း၊ မြန်မာအစိုးရက မည်သို့ သုံးစွဲသနည်း ဆိုသည်ကို မသိရသေးချေ။^{၁၄၇}

သဘာဝဓာတ်ငွေ ထုတ်လုပ်မှု ပမာဏနှင့်ပတ်သက်၍ စာချုပ်အရ (CNPC) က (MOGE) သို့ အရစ်ကျပေးရမည့် “ထုတ်လုပ်ရေး ဆုကြေးငွေ”များအကြောင်း အသေးစိတ်အချက်အလက်များကိုလည်း EarthRights အဖွဲ့က ရရှိထား ပါသည်။ စာချုပ်များအရ ကုမ္ပဏီများသည် အောက်ပါအတိုင်း ပေးရမည်ဖြစ်သည်။ “သဘာဝဓာတ်ငွေများကို စီးပွားဖြစ် ထုတ်ယူနိုင်လောက်အောင် တွေ့ရှိပါက ထုတ်လုပ်ရေးအတည်ပြုချက် ယူပြီးလျှင်” ဒေါ်လာ (၁) သန်း၊ တနေ့လျှင်

ကုဗပေ သန်း (၁၅၀) နှုန်းဖြင့် ရက်ပေါင်း (၉၀) ဆက်တိုက်ထုတ်လုပ်ပြီးလျှင် ဒေါ်လာ (၂) သန်း၊ တနေ့လျှင် ကုဗပေ သန်း (၃၀၀) နှုန်းဖြင့် ရက်ပေါင်း (၉၀) ဆက်တိုက်ထုတ်လုပ်ပြီးလျှင် ဒေါ်လာ (၃) သန်း၊ တနေ့လျှင် ကုဗပေ သန်း (၆၀၀) နှုန်းဖြင့် ရက် ပေါင်း (၉၀) ဆက်တိုက်ထုတ်လုပ်ပြီးလျှင် ဒေါ်လာ (၄) သန်း၊ တနေ့လျှင် ကုဗပေ သန်း (၇၅၀) နှုန်း ဖြင့် ရက်ပေါင်း(၉၀) ဆက်တိုက်ထုတ်လုပ်ပြီးလျှင် ဒေါ်လာ(၅)သန်း၊ တနေ့လျှင် ကုဗပေ သန်း(၉၀၀) နှုန်းဖြင့် ရက်ပေါင်း (၉၀) ဆက်တိုက် ထုတ်လုပ်ပြီးလျှင် ဒေါ်လာ (၁၀) သန်း ဖြစ်သည်။^{၁၄၈}

မြန်မာနိုင်ငံသည် ဘဏ္ဍာဝင်ငွေနှင့်ပတ်သက်၍ ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ ဖော်ပြခြင်းလည်းမရှိ၊ ကုမ္ပဏီများအားလည်း ပွင့်လင်း မြင်သာစွာ ဖော်ပြအောင် တောင်းဆိုခြင်း မရှိချေ။ အစိုးရသည် “အထူးရန်ပုံငွေ” ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းထားပြီး၊ ဤအထူးရန် ပုံငွေ သုံးစွဲခွင့်အာဏာကို စစ်ဦးစီးချုပ်အား အပ်နှင်းထားသည်။ စစ်အစိုးရ၏ ကျန်အစိတ်အပိုင်းများက စစ်ဆေးခြင်း၊ တာဝန်ခံရခြင်း မရှိချေ။ ဥပဒေက ဝေမျိုးသား အချုပ်အခြာအာဏာကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရန်နှင့် ပြည်ထောင်စု

ကြီး မပြိုကွဲအောင် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးအတွက်” စစ်ဦးစီးချုပ်အား ဤရန်ပုံငွေကို သုံးစွဲခွင့်ပြုထားသည်။ ထို့အပြင် ဤ ရန်ပုံငွေ သုံးစွဲမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ စစ်ဦးစီးချုပ်သည် “မေးခွန်းထုတ်ခြင်းသော်လည်းကောင်း၊ ရှင်းပြခြင်းသော် လည်းကောင်း၊ စာရင်း စစ်ခြင်းသော်လည်းကောင်း မခံရစေရ” ဟူ၍ အတိအကျ ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။^{၁၄၉} မကြာသေးမီကပင် အမျိုးသား ဒီမို ကရေစီအဖွဲ့ ချုပ်နှင့် အခြားအင်အားစုများက မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဘဏ္ဍာဝင်ငွေ စီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ စစ်အစိုးရအား ဝေဖန်ခဲ့သည်။^{၁၅၀}

သဘာဝ အရင်းအမြစ် ဥစ္စာဓနများကို တာဝန်ရှိရှိ စီမံအုပ်ချုပ်မှု

၁၄၅ Confidential production sharing contracts obtained by EarthRights, 2010.
 ၁၄၆ Id. at 31; see also Production Sharing Contract for Appraisal, Development and Production of Petroleum in the Moattama Area Between Myanma Oil and Gas Enterprise and Total Myanmar Exploration and Production, §9.4 at <http://www.earthrights.org/sites/default/files/documents/1002.pdf>.
 ၁၄၇ EarthRights has previously documented the Burmese regime’s mishandling of revenues from Burma’s gas sector. Id. supra note 2.

၁၄၈ Confidential production sharing contracts, supra note 1 at 31-33.
 ၁၄၉ Myanmar Democracy Group Slams Military Fund, ASSOCIATED PRESS, March 4, 2011, available at http://news.yahoo.com/ap/20110304/ap_on_re_as/as_myanmar_opposition_1; Politicians Decry Military Budget, DEMOCRATIC VOICE OF BURMA, March 7, 2011, available at http://www.dvb.no/news/politicians-decry-military-budget/14619.
 ၁၅၀ Id.

တိုးတက်စေရေးအတွက် ကြိုးပမ်းသောအားဖြင့် နိုင်ငံ တကာက သဘာဝအရင်းအမြစ် ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများတွင် ဝင်ငွေနှင့် စာချုပ်များ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ရှိရေးကို ပို၍ပို၍ အာရုံစိုက်လာခဲ့သည်။ အခွင့်အာဏာအရသော် လည်းကောင်း၊ မိမိသဘောဆန္ဒအရသော် လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်မှု များ ပို၍များလာခဲ့သည်။ ဤအထဲတွင် ရေနံ၊ ဓာတ်ငွေ့နှင့် ဓာတ်သတ္တုတူးဖော်ရေး နိုင်ငံတကာကုမ္ပဏီများအနေနှင့် နိုင်ငံ အစိုးရများသို့ နှစ်စဉ်နှင့် စီမံကိန်းလုပ်ငန်းအလိုက် ပေးဆောင်ရသော ငွေများကို ဖော်ပြပေးရမည်ဟူသော မကြာသေးမီက အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ ဥပဒေ ပြဌာန်းချက် အပါအဝင်ဖြစ်သည်။^{၁၅၄} မြန်မာနိုင်ငံအဖို့ ဤပြဌာန်းချက်တွင် တိုတယ် (Total) ၊ ချယ်ဗရွန် (Chevron) ၊ တရုတ်ပြည် အမျိုးသား ကမ်းလွန် ရေနံကုမ္ပဏီ (Chinese National Offshore Oil Company-CNOOC) နှင့် အခြားကုမ္ပဏီများ အကြီးဝင်ပါသည်။ ဥရောပ သမဂ္ဂ ^{၁၅၅}နှင့် တောင်ကိုရီးယားနိုင်ငံ ^{၁၅၆} တို့ ကလည်း အလားတူ ဥပဒေများကို ပြဌာန်းရန် စဉ်းစားနေလျက်ရှိသည်။ ဟောင်ကောင် စတော့ရောင်းဝယ်ရေးဌာနက လည်း မှတ်ပုံ တင်ထားပြီးနှင့် မှတ်ပုံတင် လျှောက်ထားဆဲ ကုမ္ပဏီများအနေနှင့် အိမ်ရှင် တိုင်းပြည်အစိုးရအသီးသီးသို့ အခွန်ငွေ၊ မြေငှား ခနှင့် အခြားအခကြေးငွေများ အပါအဝင် ပေးဆောင်ရမှုများကို ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ရှိစေရမည်ဟု မကြာသေးမီက ဥပဒေ စတင်ပြဌာန်းခဲ့သည်။^{၁၅၇}

၁၅၄ See Dodd-Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act, §1504, available at <http://www.transparency-usa.org/documents/FinancialReformReconciliation.pdf>.

၁၅၅ PWYP International, *New Transparency Laws Could Help Millions, says Publish What You Pay*, press release, Feb. 20, 2011, available at <http://www.publishwhatyoupay.org/en/resources/new-transparency-laws-could-help-millions-says-publish-what-you-pay>.

၁၅၆ 해외자원개발법 개정안 [Amendment to Overseas Resource Development Business Act] (introduced December, 2010); see http://www.newjinbo.org/xef/?document_srl=938133&mid=bd_news_comment (Korean).

၁၅၇ Revenue Watch Institute, *Hong Kong: Stock Exchange to Require Greater Transparency*, May 28, 2010, available at <http://www.revenuewatch.org/news/news-article/china/hong-kong-stock-exchange-require-greater->

ထို့ပြင် အစိုးရများ၊ ရေနံကုမ္ပဏီများ၊ ဓာတ်ငွေ့ ကုမ္ပဏီများ၊ ဓာတ်သတ္တု တူးဖော်ရေးကုမ္ပဏီများ မိမိတို့ဆန္ဒအလျောက် ဖွဲ့စည်းထားသော သဘာဝအရင်းအမြစ်တူးဖော်ရေး လုပ်ငန်းများ ပွင့်လင်းမြင်သာရေးအဖွဲ့ (Extractive Industries Transparency Initiative ["EITI"]) သည် စွမ်းအင်နှင့် ဓာတ်သတ္တုတူးဖော်ရေးကဏ္ဍတွင် ဝင်ငွေ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိရေး အတွက် စည်းမျဉ်းချမှတ်ရန် ကြိုးပမ်းရသည့် ခရီးပေါက်လျက်ရှိသည်။^{၁၅၈} သို့ရာတွင် မြန်မာစစ်အစိုးရအုပ်စိုးမှုအောက်မှာ မိမိဆန္ဒအလျောက် ဝင်ငွေကို ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ စီမံအုပ်ချုပ်ရေးသည် မဖြစ်နိုင်ချေ။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ စွမ်းအင်ဝန်ကြီး ဦးလွန်းသိ နှင့် အဆက်အဆံရှိသော သတင်းပေးသူများ၏ ပြောပြချက်အရ ဤဝန်ကြီးသည် (EITI) ၏အကြောင်းကို လည်းကောင်းကောင်းမသိ၊ ဤအဖွဲ့သို့လည်း ဆက်သွယ်မည့်ပုံမရကြောင်း EarthRights အဖွဲ့က အတည်ပြုနိုင်ခဲ့ပါ သည်။^{၁၅၉} ထို့ပြင် (EITI) ၏ “စစ်ဆေးအတည်ပြုချက်” အတွက် ဝင်ငွေ စီမံအုပ်ချုပ်မှုလုပ်ငန်းမှာ ပါဝင်သည့် လွတ်လပ် စွာ လှုပ်ရှားနေကြသော အရပ်သားအဖွဲ့အစည်းများလိုအပ်ပါသည်။ ဤလိုအပ်ချက်သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စွမ်းအင်ကဏ္ဍ မှာ လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်နေကြသော အနောက်တိုင်း ကုမ္ပဏီအကြီးအကဲအချို့ ပင်လျှင် တဦးချင်းသဘောအရ သဘောတူ သော အချက်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင်လက် ရှိအချိန်၌ ဤအချက်သည်မဖြစ်နိုင်ချေ။ မြန်မာနိုင်ငံမှာ အစိုးရ၏ ထောက်ခံ အတည်ပြုချက်ဖြင့် လူ ပ်ရှားနေကြသော အရပ်သားအဖွဲ့အစည်းများ (NGOs) သည်မိမိတို့၏ လုံခြုံရေး ထိခိုက်ခံရခြင်း မရှိဘဲ၊ တိုင်းပြည်၏ သဘာဝဓာတ်ငွေ ဝင်ငွေ စီမံအုပ်ချုပ်မှုကို ထိထိရောက်ရောက် စူးစိုက်လေ့လာ၍ ရမည် မဟုတ်ချေ။^{၁၆၀}

transparency.

၁၅၈ Extractive Industries Transparency Initiative, www.eiti.org.

၁၅၉ Communication with confidential source from an international financial institution, 2011.

၁၆၀ EarthRights email and phone communications with the Executive Director of a Rangoon-based NGO, 2010-2011. The consensus is that most NGOs operating legally in Burma are naturally pleased that other groups are focusing on issues of revenue transparency and management, but they will not focus on it due to security concerns.

မြန်မာနိုင်ငံမှာ နိုင်ငံဝင်ငွေ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုမရှိဟူသော အချက်က အထင်အရှားပြနေသောအချက်မှာ တူးဖော်ရေး ကုမ္ပဏီ များအနေနှင့် တာဝန်သိသိ လုပ်ကိုင် ကြရန်နှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုအကြောင်း တင်ပြပြောဆိုပေးရန် အရေးကြီး သည် ဟူသော အချက်ပင် ဖြစ်ပါသည်။^{၁၆၁} EarthRights အဖွဲ့ နှင့် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များက ပွင့်လင်းမြင်သာမှု အကြောင်း တင်ပြပြောဆိုပေးရန် ဒေဂူးကုမ္ပဏီအား အလွတ်သဘောဖြင့် တိုက်တွန်းခဲ့သော်လည်း ဒေဂူးကုမ္ပဏီက မိမိတို့ အဖို့ ဝင်ငွေ ပွင့်လင်းမြင်သာရေးကိစ္စကို

တင်ပြရန် “ခက်ခဲ” သည်ဟု ဆိုပါသည်။^{၁၆၁} ဒေဂူး၏ အကြီးတန်း ဒု-ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သူ၊ ချေးမွန်းရင် (Chae Moon Rim) က ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့်ပတ်သက်၍ အရေးမစိုက်ဘဲ၊ “မြန်မာအစိုးရဟာ ဒီ စီမံကိန်းကနေ ရရှိတဲ့ အကျိုးအမြတ်အားလုံးကို မြန်မာပြည်သူတွေရဲ့ အကျိုးအတွက် အသုံးပြုတယ်လို့ ကျနော်ယုံကြည်ပါတယ်” ဟု ဆက်ပြော ခဲ့ပါသည်။^{၁၆၂} မြန်မာနိုင်ငံမှာ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုကို ပိတ်ပင်သော ထုတ်လုပ်မှု ခွဲဝေရေး သဘောတူစာချုပ် (production sharing agreement) တခုကို မိမိတို့ လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည်ဟု ဒေဂူးကဆို ပါသည်။ သို့ရာတွင် တွေ့ဆုံမှုမှာ ပါဝင်ကြ သော ကုမ္ပဏီ အလုပ်အမှုဆောင်များက မိမိတို့၏ အဆိုအတွက် အထောက်အထား မပေးခဲ့ချေ။^{၁၆၃}

နိုင်ငံတကာ စွမ်းအင်ကုမ္ပဏီများနှင့် (MOGE) တို့ ချုပ်ဆိုခဲ့သော ထုတ်လုပ်မှု ခွဲဝေရေး သဘောတူစာချုပ်များ (အတိ အလင်း ထုတ်ပြန်သော စာချုပ်များရော၊ ပေါက်ကြားလာသော စာချုပ်များပါ) ကို အခြေခံ၍ စဉ်းစားကြည့် လိုက်ရ၊ ဤကဲ့သို့ သော လျှို့ဝှက်ရေး ပြဌာန်းချက်များလည်း မရှိသည့်အပြင်၊ ကုမ္ပဏီများအနေနှင့်လည်း ငွေပေးချေမှု သတင်း အချက်အလက်များကို လွတ်လွတ်လပ်လပ် ဖော်ပြခွင့်ရှိသည်ဟု EarthRights အဖွဲ့က ယူဆပါသည်။^{၁၆၄}

^{၁၆၁} Internal notes from meeting with senior executives from Daewoo International, Oct. 28, 2008, Seoul, Korea.

^{၁၆၂} Id.

^{၁၆၃} Id.

^{၁၆၄} See EarthRights International, The Yadana Pipeline, available at <http://www.earthrights.org/campaigns/yadana-pipeline> (providing

(MOGE) နှင့် (Total) ၊ (CNPC) တို့ အသီးသီးချုပ်ဆိုကြသော စာချုပ်များ၏ သက်ဆိုင်ရာ စာပိုဒ်များတွင် “(MOGE) ထံမှ ဝယ်ယူ သို့မဟုတ် ရရှိထားသော အချက်အလက်များနှင့် သတင်းအချက်အလက်များအားလုံးကို (မြန်မာနိုင်ငံ၌) လုပ်ငန်းဆောင် ရွက် နေချိန်တလျှောက်လုံးမှာ အတင်းကြပ်ဆုံး လျှို့ဝှက်စွာ ထိန်းသိမ်းထား” ရမည်ဟု တထပ်တည်းကျသော စကားရပ် များဖြင့် ပြဌာန်းထားသည်။^{၁၆၅} (MOGE) သို့ ကုမ္ပဏီက ပေးရသော ငွေကြေးနှင့် ပတ်သက်၍ ကုမ္ပဏီပိုင် အချက် အလက်များကို လျှို့ဝှက်စွာ ထိန်းသိမ်းထားရမည်ဟု တလုံးတပါဒမျှ ပြဌာန်းထားခြင်း မရှိချေ။ အစွမ်းကုန် ကြိဖန်၍ အဓိပ္ပာယ် ပြန်ဆိုမှသာလျှင် မြန်မာနိုင်ငံမှာ လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်နေကြသော ကုမ္ပဏီများအား ဝင်ငွေနှင့် ပတ်သက်၍ ပွင့်လင်း မြင်သာမှု မရှိစေရန် ပိတ်ပင်တားမြစ်ထားသည်ဟု ကောက်ချက်ဆွဲနိုင်ပါလိမ့်မည်။ ထို့ အပြင် (Total) ကလည်း မိမိတို့၏ စီမံကိန်းလုပ်ငန်းအတွက် (၂၀၀၈) ခုနှစ်အတွင်းမှာ မြန်မာအာဏာပိုင်များသို့ အမေရိ ကန်ဒေါ်လာ (၂၅၄, ၀၀၀ , ၀၀၀) ပေးခဲ့ကြောင်း (၂၀၀၉) ခုနှစ်က ဖော်ပြခဲ့သည်။^{၁၆၆} (MOGE) ကသော် လည်းကောင်း၊ အခြားသော အစိုးရအာဏာပိုင် များကသော်လည်းကောင်း (Total) ကို ဥပဒေကြောင်းအရ အရေးယူခဲ့သည်ဟု မကြားဖူးခဲ့ချေ။ ဤသည်မှာ ငွေကြေးပေး ချေမှု အကြောင်းဖော်ပြခြင်းသည် တရားဝင်ကြောင်း နောက်ထပ် အထောက်အထားတခု ဖြစ်ပါသည်။

၉။ လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့် အကြံပြုချက်များ

မြန်မာ အာဏာပိုင်များသို့

- လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ သီးခြားလွတ်လပ်သော၊ ခွဲခြားမှု မရှိသော၊ ယုံကြည်အားထားလောက်သော စုံစမ်းလေ့လာမှုများကို မနှေးအမြန် ခွင့်ပြုရန်။
- သိသာ ထင်ရှားသော သက်ရောက်

links to Yadana Pipeline contracts).

^{၁၆၅} Id.; Confidential production sharing contract, supra note 1 at 64.

^{၁၆၆} Total, Our Response to Allegations Contained in the ERI Report (Oct. 2009), at 11, available at http://burma.total.com/en/publications/Total%20_in_Myanmar_update.pdf.

ရိုက်ခတ်မှုများ ဖြစ်ပွားစေနိုင်ဖွယ်ရှိသည့် သဘာဝအရင်းအမြစ် ထုတ်ယူ ရေး စီမံကိန်းလုပ်ငန်း တစ်ခုတည်းနှင့်ပတ်သက်၍ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ၊ လူမှုရေးဆိုင်ရာ၊ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ရိုက်ခတ်မှု အကဲဖြတ်ချက်များ လုပ်ဆောင်စေသည့် ဥပဒေများ ပြဋ္ဌာန်းရန်နှင့် အာဏာ တည်စေရန်။

- မြေယာများကို ထိုက်တန်သော လျှော်ငြောပေးခြင်း၊ စီမံကိန်းလုပ်ငန်း ဆုံးဖြတ်ချက်များနှင့် သတင်းအချက်အလက် များ (ရိုက်ခတ်မှု အကဲဖြတ်ချက်များ၊ မြေသိမ်းယူမှု မူဝါဒများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအပါအဝင် ဖြစ်သည်) ကို အများ ပြည်သူတို့ ရရှိနိုင်ရေး၊ စီမံကိန်း ဝင်ငွေ၊ လူမှုရေးအရ ပေးငွေတို့ နှင့်ပတ်သက်၍ အတိ အလင်းဖော်ပြရေးတို့ ကို အာမခံ သော ဥပဒေများ ပြဋ္ဌာန်းရန်နှင့် အာဏာတည်စေရန်။
- သဘာဝအရင်းအမြစ်တူးဖော်ရေး လုပ်ငန်းများ ပွင့်လင်းမြင်သာရေးအဖွဲ့ (Extractive Industries Transparency Initiative-EITI) ၏ အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ရေးဆီသို့ ရှေ့ရှုသော လုပ်ဆောင်ချက်များ (အစိုးရအား စောင့်ကြည့် မည့် လွတ်လပ်၊ စစ်မှန်သော အရပ်သား အဖွဲ့အစည်းများ ကြီးထွားတိုးတက်စေခြင်း၊ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် ၎င်းတို့၏ အရေးပါမှုကို အသိအမှတ်ပြုခြင်းတို့ အပါအဝင်) ကို လုပ်ဆောင်ရန်။
- ဥပဒေနှင့် လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်ချက်များတွင် လူ့အခွင့်အရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု များကို တန်ဖိုးထားလာသည့် အချိန်အထိ၊ ထို့ပြင် တိုင်းပြည်၏ သဘာဝအရင်းအမြစ်များနှင့် သဘာဝအရင်းအမြစ် ဥစ္စာ ဓနများနှင့်ပတ်သက်၍ ဆုံးဖြတ်ချက်ချခြင်းနှင့် စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်းတို့ တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အများပြည်သူတို့ ပါဝင်လာနိုင်သည့် အချိန်အထိ ရေခံ၊ သဘာဝဓာတ်ငွေ့၊ သတ္တုတူးဖော်ရေးနှင့် ရေ အားလျှပ်စစ်ကဏ္ဍများရှိ စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများကို ရပ်ဆိုင်း ထားရန်။
- (၂၀၀၅) ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် မြန်မာနိုင်ငံ လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သော ကုလသမဂ္ဂ၏ အကျင့်ပျက် လာဘ်စားမှု ဆန့်ကျင်ရေး သဘောတူညီချက်ကို အပြီးသတ် သဘောတူ

လက်မှတ်ရေးထိုးရန်။

မြန်မာ-တရုတ် ပိုက်လိုင်း စီမံကိန်းလုပ်ငန်းတွင် ပါဝင်လုပ်ကိုင်နေသော ကုမ္ပဏီများသို့

- စီမံကိန်းလုပ်ငန်းကို မလုပ်မီ၊ လုပ်နေစဉ်နှင့် လုပ်ပြီးကာလများတွင် ပိုက်လိုင်းတလျှောက်လုံးမှာ (သီးခြား လွတ် လပ်သော၊ သမာဓိရှိသော၊ စစ်ဆေးအတည်ပြုနိုင်သော) သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ရိုက်ခတ်မှု ဆိုင်ရာ နှင့် လူ့အခွင့်အရေး ရိုက်ခတ်မှု ဆိုင်ရာ အကဲဖြတ်ချက်များကို ပြုစုရန်။ အကဲဖြတ်ချက်ပြုစုရာ၌ ဒေသခံ ပြည်သူများကို အပြည့်အဝနှင့် လွတ် လပ်စွာ ပါဝင်စေရန်။ အကဲဖြတ်ချက်များကို အများပြည်သူတို့ သိရှိအောင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် လည်းကောင်း၊ နယ်မြေ ဒေသသုံး ဘာသာစကားဖြင့်လည်းကောင်းထုတ်ဝေရန်။
- သိရှိနားလည်မှုဖြင့် ကြိုတင်၍လွတ်လပ်စွာ ပေးသော သဘောတူခွင့်ပြုချက် (FPIC) ကို ဌာနေတိုင်းရင်းသားပြည်သူများ၏ လူ့ အခွင့်အရေးအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုရန်နှင့် ကုမ္ပဏီ၏ ဆောင်ရွက် မည့်လုပ်ငန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ဤအခွင့်အရေးများကို လေးစားစေရေးအတွက် သမာဓိလည်းရှိ၊ သီးခြားလွတ်လပ်မှု လည်းရှိသော တတိယပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ရန်။
- မြန်မာအာဏာပိုင်များသို့ ပေးသော ငွေကြေးမှန်သမျှနှင့်ပတ်သက်၍ တသီးတခြားစီ ခွဲခြားဖော်ပြရန်။
- ထိခိုက်ခံရသော နယ်မြေလူ့ အသိုက်အဝန်းများ၊ ပြည်တွင်းနှင့် ပြည်ပ အရပ်သားအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ပြီး၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများနှင့် အခြားပတ်သက်ရာ ပတ်သက်ကြောင်း ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အရေး ကိစ္စများကို ကူညီဖြေ ရှင်းပေးရန်။
- စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ မြေယာနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများအပေါ် ရိုက်ခတ်မှုများ အတွက် ဒေသတွင်းရှိ ထိခိုက်ခံရသော လူတိုင်းနှင့် ကျေးရွာများအား

လျော်ကြေးအလုံအလောက်ပေးရန်။

- လုံလောက်သော စောင့်ကြပ်ကာကွယ်ပေးမှုများကို အထူးသဖြင့် ရှမ်းပြည်နယ်အပါအဝင် ပြဿနာဖြစ်လွယ် သော နေရာဒေသများတစ်လျှောက်တွင် နေသားတကျဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်ပြီးသည့် အချိန်အထိ စီမံကိန်းနှင့်ပတ်သက် သော လုပ်ငန်းအားလုံးကို မနှေးအမြန် ရပ်ဆိုင်းထားရန်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရေနံ၊ ဓာတ်ငွေ့၊ သတ္တုတူးဖော်ရေးနှင့် ရေအားလျှပ်စစ် ကဏ္ဍများတွင် ပါဝင်လုပ်ကိုင်ရန် စဉ်းစားနေ သော ကုမ္ပဏီများသို့

- လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဆိုးကျိုးရှိက်ခတ်မှုများကို အလုံအလောက် လျော့ချ ခြင်းနှင့် ကြိုတင်ကာကွယ်ခြင်းပြုလာ နိုင်သည့်အချိန်အထိ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများနှင့် စီမံကိန်းဝင် တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းများ မလုပ်ဘဲ နေရန်။
- ဤကဏ္ဍများတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများနှင့် စီမံကိန်းဝင် တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းများကို ဆက်လက်လုပ်ရန် စဉ်းစားထားသော ကုမ္ပဏီများသည် ရွှေ ကုမ္ပဏီများနှင့် ပတ်သက်၍ ဤအခန်းတွင် ဖော်ပြထားသော အကြံပြုချက်များ ကို အနိမ့်ဆုံး လုပ်ဆောင်ရမည့် လုပ်ဆောင်အချက်များအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရန်။

နိုင်ငံတကာဘဏ်များနှင့် ဘဏ္ဍာငွေကြေးဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်များသို့

- တည်ဆဲဥပဒေများ၊ နိုင်ငံတကာ၏ စံနမူနာ လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့်အညီ သင်တို့၏ ဖောက်သည်များအကြောင်း ကို သိရှိအောင် လိုအပ်သလို ကြိုးစားပြီး၊ မသင်္ကာဖွယ်ရာ လုပ်ဆောင်ချက်များအကြောင်းကို အစီရင်ခံစာပြရန်နှင့် အရေးယူဆောင်ရွက်မှု များ ပြုရန်။
- မြန်မာနိုင်ငံရှိ နိုင်ငံရေးအရ နာမည်ပျက်ထားသူများနှင့်ပတ်သက်၍ နိုင်ငံတကာ အကျင့်ပျက် လာဘ်စားမှုနှင့် ငွေကြေး ခဝါချမှုဆန့်ကျင်ရေး မူဝါဒများအရ

၎င်းတို့၏ ဘဏ်ငွေစာရင်းများတွင် ဥပဒေနှင့်မညီ သော ငွေထုတ်၊ ငွေသွင်းမှု များရှိနေသည်ဟု ယုံကြည်လောက်စရာ အကြောင်းရှိပါလျှင် ၎င်းတို့၏ ဘဏ်ငွေစာရင်းများကို ဆက်လက်ထားရှိခွင့် မပြုရန်။

နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းသို့

- တိုင်းပြည်အစိုးရများနှင့် ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍများအကြားတွင် မူဝါဒများကို ညှိနှိုင်းပြီး၊ ထောက်လှမ်းရေးသတင်းများ စုဆောင်းခြင်း၊ သတင်းအချက်အလက်များ ဖလှယ်ခြင်းနှင့် ထိရောက်သော ကြိုတင်တားဆီးရေး လှုပ်ရှားမှုများကို အထူး အလေးထားဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ သဘာဝအရင်းအမြစ် ဥစ္စာမန်များနှင့်ပတ်သက်၍ အကျင့်ပျက်လာဘ် စားမှုနှင့် ငွေကြေးခဝါချများကို ကြိုတင်တားဆီးရန်။
- မြန်မာနိုင်ငံမှ နိုင်ငံရေးအရ နာမည်ပျက်ထားသူများ၊ လူသိများသော ၎င်းတို့၏ အပေါင်းအပါများနှင့် ကုမ္ပဏီ များ (အထူးသဖြင့် သဘာဝအရင်းအမြစ် ထုတ်ယူရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ပတ်သက်သော ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ကုမ္ပဏီများ) ကို နိုင်ငံတကာ အရင်းအနှီးဈေးကွက်သို့ ဝင်ခွင့်မပေးရန်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရေနံ၊ ဓာတ်ငွေ့၊ သတ္တုတူးဖော်ရေးနှင့် ရေအားလျှပ်စစ် ကဏ္ဍများတွင် ပါဝင်လုပ်ကိုင်နေသော ကုမ္ပဏီများမှာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ပါဝင်နေသော အစိုးရများသို့

- မြန်မာနိုင်ငံ၏ အထက်ဖော်ပြပါ ကဏ္ဍများတွင် ပါဝင်လုပ်ကိုင်နေသော ကုမ္ပဏီများရှိ အစိုးရဦးပိုင် ကုမ္ပဏီများ နှင့် ပတ်သက်၍ စုံစမ်းလေ့လာမှုများ လုပ်ပြီး၊ ဤဦးပိုင်ကုမ္ပဏီများသည် အစိုးရအာဏာပိုင်များ၏ တရားဝင်တာဝန် ဝတ္တရား များနှင့်သော် လည်းကောင်း၊ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ သို့မဟုတ် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရေးလမ်းညွှန်ချက်များ နှင့်သော် လည်းကောင်း ကိုက်ညီမှု ရှိ- မရှိ ဆုံးဖြတ်ရန်။
- ပြည်တွင်းဥပဒေများသည် ပြည်ပသို့ ထွက်၍ လုပ်ကိုင်နေကြသော

RESEARCH/WRITING TEAM
 Naing Htoo
 Zaw Zaw
 Shauna Curphey
 Jared Magnuson
 Paul Donowitz
 Matthew Smith
 Jonathan Kaufman
 Anonymous Field Teams

DESIGN TEAM
 Ross Dana Flynn
 Brad Weikel

ကုမ္ပဏီများ၏ ပြည်ပလုပ်ဆောင်ချက်များ အတွက် တိကျရှင်းလင်းသော စည်းမျဉ်းများကို ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း ရှိစေရန်။ ထိုကုမ္ပဏီများသွားရောက် လုပ်ကိုင်ရာ တိုင်းပြည်များတွင် အားထားလောက်စရာ ဆွေးနွေးမှုများ မရှိနိုင်ပါက ဒဏ်သင့်ခံရသူများအ တွက် ပြန်လည်ကုစားမှုများ ကို ကုမ္ပဏီများ၏ နေရပ်ရင်း တိုင်းပြည်မှနေ၍ ရရှိအောင်ဆောင်ရွက်ပေးရန်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်လုပ်ငန်းလုပ်နေကြသော ရေနံ၊ ဓာတ်ငွေ့၊ သတ္တုတူးဖော်ရေးနှင့် ရေအားလျှပ်စစ် ကုမ္ပဏီများတွင် ဦးပိုင် ကုမ္ပဏီများဖြင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများသို့

- မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရေနံ၊ ဓာတ်ငွေ့၊ သတ္တုတူးဖော်ရေးနှင့် ရေအားလျှပ်စစ် ကဏ္ဍများတွင် ပါဝင်လုပ်ကိုင်နေသော ကုမ္ပဏီများ၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု များ၊ အကျိုးသက်ရောက်မှုများ၊ လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့်ပတ်သက်၍ အပြုအမူ တိုးတက် ကောင်းမွန်ရေးအတွက် တိကျရှင်းလင်းပြီး အချိန်ကာလ အပိုင်းအခြားအလိုက် သတ်မှတ်ထားသော စံချိန်များကို ၎င်းတို့ လိုက်နာအောင် တက်ကြွစွာဆောင်ရွက်ပေးရန်။
- မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရေနံ၊ ဓာတ်ငွေ့၊ သတ္တုတူးဖော်ရေးနှင့် ရေအားလျှပ်စစ် ကဏ္ဍများတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု အသစ်များ ဝင်မလာအောင် တာမြစ်ပေးရန်။ မြန်မာနိုင်ငံမှာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ လုပ်နှင့်ပြီးသော ကုမ္ပဏီများအကြားတွင် ယုံကြည်ရ ပြီး၊ အများပြည်သူလည်း သိရှိနိုင်သော သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ရိုက်ခတ်မှု ဆိုင်ရာနှင့် လူ့အခွင့်အရေး ရိုက်ခတ်မှု ဆိုင်ရာ အကဲဖြတ်ချက်များ ပြုစုရေး၊ လူ့ အခွင့်အရေး စောင့်ကြည့်မှုများ၊ ဘဏ္ဍာဝင်ငွေ နှင့်ပတ်သက်၍ ပွင့်လင်းရိုးသားစွာ ထုတ် ဖော်ရေး၊ အရပ်သားအဖွဲ့အစည်းများ စုံစုံလင်လင်ပါဝင်ရေးကိစ္စ (အားလုံးသည် ကုမ္ပဏီများ၏ တာဝန်နှင့်ပတ်သက်၍ အနိမ့်ဆုံးရှိအပ်သော စံချိန်များဖြစ်သည်) တို့ ကို ရှေ့ဆောင်တင်ပြရန်။
- လူ့အခွင့်အရေး၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးကို လည်းကောင်း၊

ပွင့်လင်းမြင်သာရေးနှင့် လာဘ်ပေးလာဘ်ယူမှု ဆန့်ကျင်ရေးမူဝါဒများကို လည်းကောင်း၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားပြည်သူများ နှင့် ထိခိုက်ခံရသော လူ့အသိုက်အဝန်းများ၏ အခွင့်အရေးများ (သိရှိနားလည်မှုဖြင့် ကြိုတင်၍လွတ်လပ်စွာ ပေးသော သဘောတူခွင့်ပြုချက်ဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး အပါအဝင် ဖြစ်သည်) ကို လည်းကောင်း တိုးမြှင့်ပေးရန် ရည်ရွယ်သော မူဝါဒ များနှင့် လုပ်ဆောင်ချက်များ ချမှတ်ရေးအတွက် အစုရှယ်ယာရှင်များ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ထောက်ခံအားပေးရန်။

- ငွေပေးချေမှုများကို အများပြည်သူသို့ အသိပေးရေး လှုပ်ရှားမှု (Publish What You Pay campaign) နှင့် သဘာဝအရင်းအမြစ်တူးဖော်ရေး လုပ်ငန်းများ ပွင့်လင်းမြင်သာရေးအဖွဲ့ (Extractive Industries- EITI) ၏ ရည်မှန်း ချက်များကို အများသိအောင် တင်ပြပေးရန်။

EARTHRIGHTS INTERNATIONAL

A briefer by EarthRights International
Washington, D.C. | Chiang Mai

The Burma-China Pipelines: Human Rights Violations, Applicable Law, and Revenue Secrecy was originally published in English language and released in March of 2011.

မြန်မာ-တရုတ် ပိုက်လိုင်းများ (လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများ၊ တည်ဆဲဥပဒေများနှင့် နိုင်ငံ၏အကျိုးခံစားခွင့်ကို လျှို့ဝှက် ထားမှု ၊ မှန်ကန်စွာသောဖော်ပြချက်လွှဲလျော်မှုများသည် ရွှေသဘာဝဓါတ်ငွေ့ နှင့်ရေနံစီမံကိန်းများကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသော အကျိုးဆက်နှင့်တည်နေရာ များကို ရှုပ်ထွေးမှုဖြစ်စေသည်။ ထိုကဲ့သို့ ရှုပ်ထွေးမှုများကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာနှင့်ကိုးရီးယားဘာသာဖြင့် ထုတ်ပြန် ချိထားသော စာအုပ်များတွင်တွေ့နိုင်ပေသည်။

www.earthrights.org

မြန်မာ-တရုတ် ပိုက်လိုင်းများမြန်မာဘာသာပြန်။ ။လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများ၊ တည်ဆဲဥပဒေများနှင့် နိုင်ငံ၏အကျိုးခံစားခွင့်ကို လျှို့ဝှက် ထားမှုများသည် မှန်ကန်စွာသောဖော်ပြချက်များနှင့် မှန်ကန်စွာသောဖော်ပြချက်လွှဲလျော်မှုများသည် ရွှေသဘာဝဓါတ်ငွေ့ နှင့်ရေနံစီမံကိန်းများကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသော အကျိုးဆက်နှင့်တည်နေရာ များကို ရှုပ်ထွေးမှုဖြစ်စေသည်။ ထိုကဲ့သို့ ရှုပ်ထွေးမှုများကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာနှင့်ကိုးရီးယားဘာသာဖြင့် ထုတ်ပြန် ချိထားသော စာအုပ်များတွင်တွေ့နိုင်ပေသည်။

ERI သည် ဥပဒေအစိုးရအဖွဲ့နှင့်လူထုအဖွဲ့အစည်းများကိုပေါင်းစပ်ပြီး မြေကမ္ဘာအခွင့်အရေးကိုကာကွယ်ပေးနေသည့် အကျိုးအမြတ်ခံစားခွင့်မရှိသော အစိုးရမဟုတ်သည့်အဖွဲ့ အစည်းဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့ (ERI) သည် အချက်အလက်ကောက်ခံရမှုအခြေအနေဖြင့်မြေကမ္ဘာအခွင့်အရေးကို ချိုးဖောက်သူများကိုတရားဝင်ဆန့်ကျင်လှုပ်ရှားခြင်း၊အခြေခံလူတန်းစားများနှင့်လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းမှခေါင်းဆောင်များကိုသင်တန်းပေးခြင်းနှင့်စည်းရုံးလှုံ့ဆော်မှုများကိုအထူးလုပ်ဆောင်လျက်ရှိပါသည်။ ဤမဟာဗျူဟာများဖြင့် ERI အဖွဲ့က မြေကမ္ဘာအခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကိုရပ်တန့် အဆုံးသတ်သွား စေရန်အတွက် မှန်ကန်သောဖြေရှင်းချက်များကို စစ်မှန်သောလူများအတွက်ကူညီထောက်ပံ့ပေးခြင်း၊ ကျွန်ုပ်တို့အလုပ်လုပ်နေသောဒေသအတွင်းလူ့အခွင့်အရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကိုကာကွယ်တိုးချဲ့လုပ်ကိုင်ခြင်းများကို ရှာဖွယ်လုပ်ဆောင်လျက်ရှိပါသည်။